

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 1-4

A STUDY OF PROBLEM SITUATIONS AND NEEDS FOR PERFORMANCE - BASED
BUDGETING OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
SUPERVISING OF BURI RAMEducational OFFICE, AREA 1-4

วิทยานิพนธ์

ของ

กันตารณ สิงห์ชัย

เลขทะเบียนหนังสือ.....	165577
Bib - Id.....	0060-45860
Barcode.....	352.118
เลขเรียกหนังสือ.....	ก ๒๘๕ ก
	๕.1

2548

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

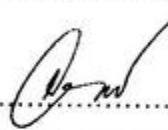
พฤศจิกายน 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ISBN 974-692-921-2

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ
นางกันตารัตน์ สิงห์ชัย แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพฤษ)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรืองศักดิ์ อัมไพพันธ์)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ นาจำปา)

.....กรรมการสอบ
(ดร. สาทิต ผลเจริญ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.พยอม รอดมงคลดี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4		
ผู้วิจัย	กันดาธรรณ์ สิงห์ชัย		
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรืองศักดิ์ อัมไพพันธ์	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา และตามระดับช่วงชั้นของสถานศึกษา ตามขอบข่ายงานการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทั้ง 7 ด้านคือ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4) การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ 5) การรายงานทางการเงินและผลดำเนินงาน 6) การบริหารสินทรัพย์ 7) การตรวจสอบภายใน ประชากรคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 911 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากกลุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และระดับความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 324 คน และจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระดับช่วงชั้นของสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 265 คน และผู้บริหารสถานศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 59 คน ทำการสุ่มด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะคือ แบบสำรวจรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Form) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การทดสอบสมมติฐานใช้ t -test แบบ Independent Sample t -test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ในแต่ละด้านตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe' s Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าคือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ และด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าคือ ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการวางแผนงบประมาณ และด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

3. ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารสถานศึกษาระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารสถานศึกษาระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

Title	A Study of Problems Situations and Needs in Performance-based Budgeting System of Foundation School Administrators under the Supervising of Buriram Educational Office, Area 1-4.		
Author	Kantathorn Singhachai		
Advisors	Assistant Professor Dr. Piyaporn Siripanumas,	Chair	
	Assistant Professor Niwat Kanlayapruk,	Co-advisor	
	Assistant Professor Ruangsak Amphaiphan,	Co-advisor	
Degree	Master of Education	Major	Educational Administration
School	Buriram Rajabhat University	Year	2005

ABSTRACT

This research investigated and compared the problems and needs in performance-based budgeting system as perceived by 324 foundations school administrators under the supervising of Buriram Educational Office, Area 1-4. The administrators were classified by their experience and levels of school. The scope of performance-based budgeting was categorized into 7 aspects: 1) budget planning, 2) output costing, 3) procurement management, 4) financial management and budget control, 5) financial and performance reporting, 6) asset management, and 7) internal audit. The subjects of this study were 911 foundations school administrators under the supervising of Buriram Educational Office, Area 1-4, 2546 B.E. academic year, and the 324 samples were recruited accordingly to the sample size of R.V. Krejcie and D.W. Morgan. The level of reliability was 95.5% and the level of error was 5 %. The 265 of the 324 samples were working at level 1-3 schools and 59 of them were working at level 3-4 schools. The method of sampling was simple random sampling, and the research instrument was a set of questionnaire which included 3 parts: check list, rating scale, and open form. The raw data was analyzed by mean and standard deviation, and the hypotheses were tested through Independent Sample t-test, One-way Analysis of Variance. When the differences of means were found, the Scheffe' Method was applied , and the level of statistical was set at ,05. The results of the study were below.

1. The administrators' perception regarding the performance-based budgeting problems was at the low level. When ranking by the mean scores, the budget planning aspect was the first priority for improvement. The next respective orders were output costing, asset management, internal audit, procurement management, financial management and budget control, and financial and performance reporting.

2. The administrators' perception regarding the needs for conducting the performance-based budgeting was at the high level. The ranking of needs from the most to the least needs were financial management and budget control, asset management, financial and performance reporting, internal audit, procurement management, budget planning, and output costing.

3. The administrators who administered different level of schools did not have different opinion towards the performance-based budgeting problems.

4. The administrators who administered different level of schools did not have different needs towards the performance-based budgeting.

5. The administrators who had different experience in administration had different opinion towards the performance-based budgeting problems. The difference was at .05 statistical significance.

6. The administrators who had different experience in administration did not have different opinion towards the performance-based budgeting problems.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภาณุมาศ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิวัฒน์ กัลยพลฤกษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรืองศักดิ์ อัมไพพันธ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ นาจำปา และอาจารย์ ดร.สาธิต ผลเจริญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จเรียบร้อย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ คือ นายกิตติศักดิ์ วิทเขต ผู้อำนวยการโรงเรียน พระครูพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 นายทำนอง วรรณโคตร ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองครก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และนายประกิจ แฟ้มไรสง ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบ้านบุชีเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่ได้กรุณา ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 ทุกท่านและ คณะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 ที่ช่วยตอบ แบบสอบถามรวบรวมส่งข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นที่เรียบร้อย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา ตอบแทนพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

กันดาพรรณ สิงห์ชัย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	สมมติฐานของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
	แนวคิดและหลักการในระบบงบประมาณของประเทศไทย.....	6
	ความหมายและความสำคัญของงบประมาณ.....	6
	ระบบงบประมาณแบบเดิมของประเทศไทย.....	10
	กระบวนการจัดทำระบบงบประมาณแผ่นดิน.....	12
	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดงบประมาณ.....	17
	ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.....	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
	งานวิจัยในประเทศ.....	42
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	45
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	113
สมมติฐานของการวิจัย.....	113
วิธีดำเนินการวิจัย.....	114
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผล.....	120
ข้อเสนอแนะ.....	125
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	126
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยต่อไป.....	126

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	127
ภาคผนวก.....	131
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ในการวิจัย.....	131
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	134
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	143
ภาคผนวก ง คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถาม.....	149
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	154
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	157

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษาและ ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา.....	59
2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	60
3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	61
4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	70
5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	71
6 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้น สถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	80
7 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้น สถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	81
8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้น สถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	92
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	102
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเป็นรายคู่.....	104
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา เป็นรายคู่.....	105
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการบริหารสินทรัพย์ จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา เป็นรายคู่.....	106
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการตรวจสอบภายใน จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา เป็นรายคู่.....	107
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา เป็นรายคู่.....	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหาร สถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	109
17	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4	111
18	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4	112

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กระบวนการงบประมาณ.....	16
2	การเชื่อมโยงกระบวนการงบประมาณกับมาตรฐานการจัดการ ทางการเงิน 7 ด้าน.....	21
3	ความสัมพันธ์ระดับกลยุทธ์กับ โครงสร้างแผนงาน.....	24
4	ขั้นตอนการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน.....	36
5	แนวทางการประมาณรายรับจากเงินงบประมาณจำแนกตามประเภท รายจ่าย.....	40
6	กรอบแนวคิดในการวิจัยการจัดการระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤติทางเศรษฐกิจที่ผ่านมามีผลกระทบต่อกระแสนเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว รุนแรง หลากหลาย เหลือมล้า และซับซ้อน ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวเองเพื่อให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้ประสบสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจดังกล่าวมาตั้งแต่ปลายปีพุทธศักราช 2540 ส่งผลให้ได้รับความเสียหายทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องมีการปรับระบบการบริหารงานให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจ ในเรื่องของการจัดการระบบงบประมาณและการเงินของภาครัฐให้เข้มแข็งและมั่นคงยิ่งขึ้น ยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลได้นำมาใช้ในการปรับตัวครั้งนี้ ก็คือ การปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับปรุงระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ พ.ศ.2540-2544 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 1) ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 : 56) ได้กล่าวว่า เงินและนโยบายการเงินเปรียบเสมือนระบบเลือด ส่วนประเทศเปรียบเหมือนร่างกายที่จะต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ การบริหารหรือการดำเนินงานโดยทั่วไปมักจะต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้บริหารจำเป็นต้องนำไปใช้ให้เกิดผลดีต่อองค์กรหรือหน่วยงาน

สำหรับในอดีตที่ผ่านมา การปฏิรูประบบงบประมาณของประเทศไทยมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมจนกระทั่งปี พ.ศ.2539 สำนักงบประมาณได้จัดทำแผนปรับปรุงระบบงบประมาณ เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรภาครัฐ โดยการกำหนดเป้าประสงค์ พันธกิจ และวิสัยทัศน์ของกระบวนการงบประมาณ บทบาทภารกิจและวิธีบริหารงานในแต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน นับได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของระบบงบประมาณไทย กระแสนเปลี่ยนแปลงระบบงบประมาณมีความเด่นชัดมากขึ้นเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ พ.ศ.2540-2544 โดยปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจและวิธีการบริหารงานภาครัฐ ระบบงบประมาณ การเงิน และพัสดุ ระบบการบริหารบุคคล กฎหมาย และวัฒนธรรมการทำงานและค่านิยม โดยหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและ

หลักความคุ้มค่า ในส่วนของการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ ได้มีมาตรการให้สำนักงานงบประมาณ ศึกษาการใช้จ่ายทรัพยากร การลงทุนภาครัฐและการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ โดยจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรภาครัฐที่ผ่านมา และปรับปรุงระบบงบประมาณ โดยมุ่งเน้นให้จัดสรรทรัพยากรภาครัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 4-5) และต่อมาคณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2542 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้น การปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐ ไปสู่รูปแบบของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่เน้น การทำงานโดยยึดผลผลิตและผลลัพธ์เป็นหลัก ซึ่งตามแผนปฏิรูประบบการบริหารภาครัฐดังกล่าว ต้องปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดสรรงบประมาณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและมีความเป็นธรรมมากที่สุด

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายในการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐ เอื้อประโยชน์ต่อประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงนั้น การปฏิรูปดังกล่าวมีผลครอบคลุม ถึงการปฏิรูประบบการจัดการงบประมาณของกระทรวงต่าง ๆ ด้วย กล่าวคือ กำหนดให้ ทุกกระทรวงได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการงบประมาณ จากระบบงบประมาณ แบบแผนงาน (Planning-Programming Budgeting : PPB) มาเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงาน (Performance-Based Budgeting : PBB) ในปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 3)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานหนึ่งที่รับนโยบายในเรื่อง การจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดโครงการนำร่องปรับปรุงระบบงบประมาณมาใช้ระบบ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นมา โดยเตรียมความพร้อม ตามมาตรฐานทางการเงินทั้ง 7 ด้าน คือ การวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนผลผลิต การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ การรายงาน ทางการเงินและผลดำเนินงาน การบริหารสินทรัพย์ และการตรวจสอบภายใน ซึ่งโรงเรียนในสังกัด กรมสามัญศึกษาและในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องรับนโยบาย ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาดำเนินการจัดการ

จากการที่ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์ในการทำงานเรื่องนี้พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและ บุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทำให้ การจัดการงบประมาณไม่ชัดเจนมีการคัดลอกแบบฟอร์มต่าง ๆ จากโรงเรียนอื่น ผู้บริหารส่วนใหญ่

เกรงว่าจะได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดการ ทำให้เกิดความล่าช้าในการจัดการระบบงบประมาณดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้ทราบสาเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริง ตลอดจนทราบความต้องการของการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐและได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาในการรับผิดชอบในด้านการจัดการงบประมาณ จึงมีความต้องการที่จะทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ว่า มีปัญหาและความต้องการในเรื่องใดบ้าง มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะนำผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุง แก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำแนกตามระดับช่วงชั้นในการบริหารสถานศึกษาและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ที่บริหารสถานศึกษาต่างช่วงชั้นกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข

การบริหารจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงาน โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1-4 ในมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน คือ

- 1.1 การวางแผนงบประมาณ
- 1.2 การคำนวณต้นทุนผลผลิต
- 1.3 การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง
- 1.4 การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ
- 1.5 การรายงานทางการเงินและผลดำเนินงาน
- 1.6 การบริหารสินทรัพย์
- 1.7 การตรวจสอบภายใน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 843 คน และ
ในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 68 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาด
ของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)
(ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2541 : 113 - 114) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน
265 คน และในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้น 324 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ระดับช่วงชั้นในการบริหารสถานศึกษา

3.1.1.1 ระดับช่วงชั้นที่ 1-3

3.1.1.2 ระดับช่วงชั้นที่ 3-4

3.1.2 ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา

3.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2.2 10-20 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 20 ปี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับ ถือว่าเป็นคำตอบตามสภาพความเป็นจริง สามารถเชื่อถือได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ รวมทั้งผู้รักษาการ ในตำแหน่งดังกล่าวมาด้วย ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนทุกโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4

สภาพปัญหา หมายถึง สภาพปัจจุบันที่เป็นอุปสรรค หรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำให้การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

ความต้องการ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่แสดงถึงความต้องการที่มีต่อกระบวนการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4

ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ระยะเวลาทั้งหมดในการปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4

ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติเดิม

ระดับช่วงชั้นที่ 3-4 หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานกรมสามัญศึกษาเดิม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหาร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1-4 เพื่อให้ได้แนวคิดในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร หลักเกณฑ์และวิธีการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและหลักการในระบบงบประมาณของประเทศไทย
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของงบประมาณ
 - 1.2 ระบบงบประมาณแบบเดิมของประเทศไทย
 - 1.3 กระบวนการจัดทำงบประมาณแผ่นดิน
 - 1.4 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดงบประมาณ
 - 1.5 ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
 - 1.6 กรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและหลักการในระบบงบประมาณของประเทศไทย

ความหมายและความสำคัญของงบประมาณ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของงบประมาณไว้ว่า คือบัญชีหรือจำนวนเงินที่กำหนดไว้เป็นรายรับและรายจ่าย

พวงมณี ชัยเสรี (2532 : 14) ได้ให้ความหมายของงบประมาณไว้ว่า งบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จที่แสดงออกในรูปตัวเงินแสดง โครงการดำเนินงานทั้งหมดภายใต้ระยะเวลาหนึ่ง ๆ มีการระบุถึงนโยบาย แผนงาน วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย กำหนดไว้ล่วงหน้า ตลอดจนการประมาณค่าใช้จ่าย และทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนิน โครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามระยะเวลาที่กำหนด

เทศ แก้วกสิกรรม (2539 : 14) กล่าวว่า งบประมาณ เป็นแผนสำหรับการใช้จ่ายเงินในรัฐวิสาหกิจหรือรัฐบาล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 23) กล่าวว่า งบประมาณ คือ จำนวนเงินที่ประมาณว่าจะได้รับ (รายรับ) และจะใช้จ่าย (รายจ่าย) เพื่อการต่างๆ ภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ลินซ์ (Lynch. 1979 : 3) กล่าวว่า งบประมาณเป็นแผนที่จัดทำขึ้นเพื่อโครงการต่างๆ ที่กำหนดขึ้น มีการประมาณทรัพยากรที่มีค่าและต้องการที่จะนำมาใช้ และมีการเปรียบเทียบการกระทำในอดีตและความต้องการที่จะทำในอนาคต

เชอร์วูด (Sherwood. 1964 : 18) กล่าวว่า งบประมาณคือ แผนเบ็ดเสร็จซึ่งแสดงออกมาในรูปตัวเงินแสดง โครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่งแผนนี้จะรวมถึงการกะประมาณ บริหารกิจกรรม โครงการและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตลอดจนทรัพยากร ที่จำเป็นในการสนับสนุน

วิลดาฟสกี (Wildavsky. 1964 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า งบประมาณเป็นเรื่องของการเมือง ที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร รวมถึงอำนาจให้แก่กลุ่มทางการเมืองต่างๆ หากถือว่าการเมือง คือการขัดแย้งกันระหว่างผู้ที่ต้องการให้สิ่งที่ตนชอบปรากฏในงบประมาณนั่นเอง ดังนั้น งบประมาณจึงเป็นหัวใจของกระบวนการทางการเมือง

เอกสไตน์ (Eckstein. 1964 : 21) กล่าวว่า งบประมาณ คือ คำกล่าวในรายละเอียด ที่รัฐบาลคาดหวังว่าจะใช้จ่ายอะไรบ้าง และสามารถหารายได้จากอะไรในระยะเวลา 1 ปี

จากความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า งบประมาณ ที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า งบประมาณ หมายถึง การวางแผนการดำเนินงาน กิจกรรม หรือโครงการต่างๆ ที่จะดำเนินการไว้ล่วงหน้าของหน่วยงานที่แสดงออกมาในรูปของค่าใช้จ่ายภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรืองบประมาณ คือแผนการที่เกี่ยวกับการรับและจ่ายเงิน เพื่อดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กรหนึ่ง ภายในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับในด้านของความเป็นมาและความสำคัญของงบประมาณ นั้น เทศ แก้วกสิกรรม (2539 : 7-16) ได้กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของงบประมาณไว้ว่า ในการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานใด ๆ ก็ตามย่อมต้องประกอบด้วยปัจจัยในการบริหาร 4 ประการ อันได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) และการจัดการ (Management) การเงินและ งบประมาณนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันอย่างมาก งบประมาณจะเป็นตัวกำหนดวงเงินในการใช้จ่าย เพื่อดำเนินการตามโครงการด้านต่าง ๆ ขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งในการจัดทำงบประมาณได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษในราวคริสต์ศตวรรษที่ 16-17 ซึ่งเป็นสมัยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ประสบความสำเร็จในการสงวนอำนาจที่จะอนุมัติรายได้และรายจ่าย

ของรัฐบาล ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดทำงบประมาณในแบบปัจจุบันนี้ มีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ได้มีการจัดทำงบประมาณแผ่นดินขึ้นในประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นยุโรปอย่างแพร่หลาย และในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างก็ได้มีการจัดทำงบประมาณแผ่นดินเพื่อใช้ในการบริหารประเทศ ซึ่งความสำคัญของงบประมาณ มีดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการบริหารนโยบายเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ
2. งบประมาณช่วยกำหนดขอบเขตภารกิจของรัฐบาลให้สอดคล้องกับปัจจัยในการบริการงานต่าง ๆ
3. งบประมาณเป็นเครื่องมือของรัฐบาลและประชาชนในการตรวจสอบดูแลการบริหารราชการ
4. งบประมาณเป็นเครื่องมือของนักบริหารชั้นสูงในการจัดการและควบคุมการปฏิบัติตามโครงการ
5. งบประมาณเป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นความเหมาะสมและความถูกต้องของระบบการทำงานอีกทั้งช่วยเป็นแนวทางใช้เกณฑ์มาตรฐานของปัจจัยการผลิต เพื่อให้เกิดเอกภาพทั่วทุกหน่วยงานในราชการ

สำหรับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544 : 96-98) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงบประมาณ ดังนี้

1. ความสำคัญของงบประมาณระดับรัฐบาล งบประมาณเป็นแผนแม่บททางการคลังของรัฐบาล ซึ่งประกอบด้วย รายได้ซึ่งคาดว่าจะเก็บได้และรายจ่ายซึ่งกำหนดว่าจะจ่าย งบประมาณจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารประเทศและพัฒนาประเทศ ความสำคัญของงบประมาณระดับรัฐบาลมีดังนี้

- 1.1 รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ
- 1.2 มุ่งให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ
- 1.3 เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการวางแผนดำเนินการของรัฐ ซึ่งการวางแผนดำเนินงานของกระทรวงต่าง ๆ จะต้องพิจารณาเอกสารงบประมาณประจำปีด้วย เนื่องจากงบประมาณเป็นแผนแม่บททางการคลังที่แสดงเจตนารมณ์ของรัฐบาล โดยหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องวางแผนให้สอดคล้องและสนับสนุนเจตนารมณ์ของรัฐบาล
- 1.4 เป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริหารงานงบประมาณจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการรายงานความก้าวหน้าหรือผลการดำเนินงาน โดยสามารถที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนและโครงการที่กำหนดหรือไม่

1.5 เป็นเครื่องมือในการประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพ งบประมาณจะทำหน้าที่ในการประสานแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐบาลให้สอดคล้องกัน เพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้เงินงบประมาณที่ได้รับ ลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

1.6 เป็นเครื่องมือของฝ่ายนิติบัญญัติที่ใช้ในการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล โดยที่รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบแก่งบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลเสนอก่อน รัฐบาลจึงสามารถใช้จ่ายเงินตามรายการในงบประมาณได้

1.7 เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล เอกสารงบประมาณเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงแผนงานต่าง ๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้นเพื่อประชาชน ทำให้ประชาชนทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล ค่าใช้จ่าย ตลอดจนผลที่ได้รับ การที่ประชาชนได้เข้าใจและรู้ถึงฐานะรัฐบาล ย่อมจะเกิดความเข้าใจและให้ความร่วมมือสนับสนุนรัฐบาล

2. ความสำคัญของงบประมาณระดับองค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐหรือของเอกชน ส่วนใหญ่จะมีการจัดทำงบประมาณในแต่ละองค์กรไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน เพราะการจัดทำงบประมาณจะมีความสำคัญต่อองค์กรดังต่อไปนี้

2.1 เป็นเครื่องมือในการวางแผนขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ ย่อมมีทรัพยากรทางการเงินที่จำกัด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพราะถ้าองค์กรต่าง ๆ ไม่มีการจัดทำงบประมาณไว้ล่วงหน้าจะทำให้การวางแผนการหารายได้และการใช้จ่ายเงินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ถ้าเป็นองค์กรของรัฐก็จะต้องวางแผนการใช้จ่ายจากเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของระดับประเทศด้วย

2.2 เป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริหารงานในองค์กร ผู้บริหารในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ สามารถควบคุมการบริหารในหน่วยงานของตนจากงบประมาณ เพราะการใช้งบประมาณในแต่ละปีนั้นผู้ใช้จะต้องมีการรายงานความก้าวหน้าหรือผลการดำเนินงานในแต่ละงวด ผู้บริหารก็จะตรวจดูว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนและโครงการที่กำหนดจากองค์กรหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามแผนจะแก้ไขปรับปรุงได้อย่างไร

2.3 เป็นเครื่องมือประสานงานภายในองค์กร การที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ มอบหมายให้บุคคลในหน่วยงานไปเขียนโครงการของงบประมาณในด้านต่าง ๆ จะทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงความต้องการในการปฏิบัติงานในปีต่อไป

2.4 เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นการปฏิบัติงานในองค์กร ผู้บริหารย่อมต้องการให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาความขัดแย้งมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน จึงได้มีการนำเอาระบบงบประมาณมาใช้ในการกระตุ้นการปฏิบัติงาน

บวร ประพตติ (2530 : 4) ได้กล่าวว่า งบประมาณทำหน้าที่หลายประการ อันเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมืออเนกประสงค์ (Multi – Purpose) ของฝ่ายรัฐบาล ซึ่งได้แก่

1. รายงานเกี่ยวกับฐานะและการเงินของประเทศ
2. เป็นตัวกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจหรือแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคต
3. เป็นเครื่องมือสำหรับช่วยในการบริหารราชการแผ่นดิน และการดำเนินการใด ๆ

ของรัฐบาล

4. งบประมาณแผ่นดินเป็นตัวจักรที่สำคัญที่จะรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การเก็บภาษี และการใช้จ่ายเงินของรัฐ อาจมีผลกระทบต่อภาวะ การค้า การลงทุน และการเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า งบประมาณ มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการขององค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น การจัดการด้านงบประมาณถือว่าเป็นหัวใจอันสำคัญที่เป็นปัจจัยที่จะส่งผลต่อคุณภาพของการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

ระบบงบประมาณแบบเดิมของประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีระบบการจัดการงบประมาณมาหลายรูปแบบด้วยกัน ตั้งแต่ พ.ศ.2502 เป็นต้นมา ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544 : 98) และชัยสิทธิ์ เถлимมีประเสริฐ (2544 : 8-24) ได้กล่าวถึงระบบงบประมาณแบบเดิมของประเทศไทย ไว้ดังนี้

1. ระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ สำนักงานงบประมาณตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2502 โดยเป็นหน่วยงานภาครัฐสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในช่วงก่อนปี พ.ศ.2525 สำนักงานงบประมาณใช้ระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ คือ งบประมาณที่แสดงการใช้จ่ายเงินเป็นรายการ เป็นระบบที่เน้นการควบคุมปัจจัยนำเข้าแต่ละรายการ อาทิ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ค่าสาธารณูปโภค ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ฯลฯ ว่าเป็นอย่างละเอียด จึงเป็นระบบงบประมาณที่ไม่สามารถวัดผลสำเร็จของงานได้ เพราะการอนุมัติเงินประจำงวดจะอนุมัติตามหมวดรายจ่าย มิได้อนุมัติตามแผนงาน/งาน/โครงการ จึงทำให้ไม่สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรที่จัดสรรให้แก่แผนงาน/งาน/โครงการหนึ่ง ๆ กับผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์แผนงาน/งาน/โครงการนั้น ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการประเมินผลสำเร็จของแผนงาน/งาน/โครงการต่าง ๆ นอกจากนี้โครงสร้างของงบประมาณแบบแสดงรายการ ซึ่งเน้น

หมวดรายจ่ายเป็นสำคัญและมีการควบคุมรายละเอียดของการใช้จ่ายเงินมาก ส่งผลให้ผู้บริหารทุกระดับไม่มี ความคล่องตัวในการบริหารงาน ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงไม่สามารถใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการบริหาร/ควบคุมการปฏิบัติงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ได้

2. ระบบงบประมาณแบบแผนงาน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวในปีงบประมาณ 2525 สำนักงบประมาณได้ปรับปรุงระบบงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบแผนงาน โดยนำมาใช้ผสมผสานกับระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ ทั้งนี้สำนักงบประมาณได้ปรับปรุงระบบและกระบวนการงบประมาณให้สอดคล้องกับแนวคิดของระบบงบประมาณแบบแผนงานและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ กล่าวคือ ในด้านการจัดทำงบประมาณ ได้มีการกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณแบบกำหนดสัดส่วนของวงเงินงบประมาณรายจ่ายแต่ละด้านและแต่ละกระทรวงในลักษณะของการวางแผนมหภาค ผสมผสานกับการวิเคราะห์รายละเอียดคำขอตั้งงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในด้านการบริหารงบประมาณได้เปลี่ยนแปลงระบบการอนุมัติเงินประจำงวด ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น โดยยกกระบวนการในการจัดสรรเงินงบประมาณ ไปตั้งจ่ายในส่วนภูมิภาคพร้อมกับการอนุมัติเงินประจำงวด และให้หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐเจ้าของงบประมาณได้รับมอบอำนาจในการบริหารงบประมาณมากขึ้นรวมทั้งมอบอำนาจการจัดซื้อจัดจ้าง (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535) ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแทน แม้ว่าระบบงบประมาณแบบแผนงาน จะเป็นระบบที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศอย่างมีแผนและมีการวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและประหยัด อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติก็มีข้อจำกัดซึ่งเป็นอุปสรรคอยู่หลายประการ ดังนี้

2.1 การจัดทำงบประมาณ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการเมือง และมักจะมีการประนีประนอมและประสานผลประโยชน์กันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ

2.2 เจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวความคิดและกระบวนการวิเคราะห์เชิงระบบในการจัดสรรงบประมาณ

2.3 เทคนิคการวิเคราะห์ต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิคการประเมินผลแผนงาน งาน/โครงการมีความยุ่งยากในทางปฏิบัติ

2.4 การวัดผลของงานเป็นหัวใจสำคัญของระบบงบประมาณแบบแผนงาน จึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานการวัดผลงาน คือ การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของงานในแต่ละด้าน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระบบงบประมาณแบบแผนงานมีปัญหาที่สำคัญดังนี้

2.4.1 เน้นรายการการใช้จ่ายมากกว่ามุ่งความสำเร็จของงาน (ผลผลิต ผลลัพธ์)

- 2.4.2 ขาดความเชื่อมโยงในการวางแผนทุกระดับ
- 2.4.3 ขาดความเชื่อมโยงระหว่างแผนปฏิบัติงานกับการจัดสรรงบประมาณ
- 2.4.4 ขาดการวางแผนการเงินล่วงหน้า
- 2.4.5 ขาดความครอบคลุมครบถ้วนทุกแหล่งเงิน
- 2.4.6 ขาดความคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ
- 2.4.7 ไม่คำนึงถึงประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์

ดังนั้น จึงมีแรงผลักดันให้มีการปฏิรูประบบงบประมาณของประเทศอย่างจริงจัง เพื่อให้งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ ฯลฯ โดยสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้วยเหตุนี้ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2542 เห็นชอบแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐไปสู่รูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่เน้นการทำงานโดยยึดผลผลิตและผลลัพธ์เป็นหลัก ซึ่งตามแผนปฏิรูประบบการจัดการภาครัฐดังกล่าว ต้องปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความโปร่งใสและมีความเป็นธรรม

กระบวนการงบประมาณแผ่นดิน

เชิดชัย มีคำ (ม.ป.ป. : 125-137) ได้พูดถึงกระบวนการงบประมาณ หรือวิธีการงบประมาณ มีความหมายนี้เดียวกันกับวงจรงบประมาณ ประกอบด้วยลำดับขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. การจัดทำงบประมาณ (Budget Preparation) เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการด้านงบประมาณ ซึ่งสำนักงบประมาณมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำงบประมาณประจำปี นำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อคณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญต่อเนื่องกันดังนี้

1.1 การแจ้งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจัดทำงบประมาณประจำปี

สำนักงบประมาณจะแจ้งให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจัดทำค่าของงบประมาณ รายจ่ายและประมาณการรายได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ข้อเสนอแนะ และแนวทางที่สำนักงบประมาณกำหนดและส่งให้สำนักงบประมาณ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทินงบประมาณประจำปี โดยปกติสำนักงบประมาณจะแจ้งให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ส่งค่าของงบประมาณให้สำนักงบประมาณต้นเดือนมกราคมของปีถัดไป ซึ่งในการแจ้งหนังสือการจัดทำงบประมาณประจำปี โดยปกติสำนักงบประมาณ จะมีหนังสือแจ้ง เจ้ากระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ดังนี้

1.1.1 กระทรวงเจ้าสังกัด เพื่อทราบกำหนดระยะเวลาในการจัดทำงบประมาณของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ และปฏิทินงบประมาณ เพื่อให้เจ้ากระทรวงได้มอบหมายนโยบาย

และสั่งการให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัด ดำเนินการจัดทำคำของบประมาณประจำปี ตามแนวทาง หลักเกณฑ์ และวิธีการที่สำนักงานงบประมาณกำหนด

1.1.2 หัวหน้าส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เพื่อจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ ประจำปีตามวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้ในคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายและการจัดทำประมาณการรายได้ประจำปี

1.2 การกำหนดนโยบายของงบประมาณประจำปี สำนักงานงบประมาณและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การคลัง ได้แก่ กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกันพิจารณา นโยบายของงบประมาณประจำปี เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดลงเป็นงบประมาณรายจ่าย วงเงินรายได้และดุลงบประมาณ เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน โดยปกติจะดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคมของปีถัดไป

1.3 การจัดทำคำขอของงบประมาณ กระทรวงเจ้าสังกัดร่วมกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ใช้งบประมาณในสังกัด พิจารณากำหนดนโยบายและแผนงานของกระทรวงต่าง ๆ เพื่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีจะได้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ใช้งบประมาณจะต้องจัดทำรายละเอียดคำขอของงบประมาณรายจ่าย ตามนโยบายของกระทรวงเจ้าสังกัดที่ได้มอบหมาย ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาของปฏิทินงบประมาณ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ข้อเสนอแนะและแนวทางที่สำนักงานงบประมาณกำหนด ส่งให้สำนักงานงบประมาณพิจารณา หากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจแห่งใดมีรายได้ที่คาดว่าจะได้รับ ให้จัดทำงบประมาณการรายได้ประจำปีส่งให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาด้วย

1.4 การพิจารณาคำขอของงบประมาณ สำนักงานงบประมาณจะพิจารณารายละเอียดคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และประมาณการรายได้ประจำปีของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจให้สอดคล้องกับวงเงินที่กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกันพิจารณา โดยจัดทำข้อเสนอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำแนกเป็นกระทรวงและด้านต่าง ๆ เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติวงเงินและรายละเอียดงบประมาณรายจ่าย

1.5 การเสนอของงบประมาณประจำปี เมื่อคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ และอนุมัติวงเงินงบประมาณรายจ่ายแล้ว สำนักงานงบประมาณจะจัดทำงบประมาณการรายจ่าย ตามที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ใช้งบประมาณได้ทำการปรับปรุงให้สอดคล้องกับวงเงินและนโยบายของรัฐบาล และจัดทำเอกสารงบประมาณประจำปีพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อคณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาเป็นเวลาอย่างน้อยสองเดือนก่อนวันเริ่มปีงบประมาณนั้น คือก่อนวันที่ 1 สิงหาคมของทุกปี

2. การอนุมัติงบประมาณ (Budget Adoption) หมายถึง การพิจารณาอนุมัติข้อเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมทั้งเอกสารงบประมาณซึ่งฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภาซึ่งประกอบด้วย 2 สภา คือสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะต้องผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรก่อน เมื่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้วจึงส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมปรึกษาของรัฐสภา ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น โดยทั่วไป วิธีการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาค้ายคลึงกัน คือ แยกพิจารณา เป็น 3 วาระ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญของแต่ละสภาพิจารณาดังนี้

วาระที่ 1 เป็นการพิจารณาขั้นต้นว่าสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือไม่ โดยหลักทั่วไปแล้วถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่รับหลักการ รัฐบาลมีทางปฏิบัติอยู่ 2 ทาง คือ ต้องลาออก หรือยุบสภา เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

วาระที่ 2 เป็นการประชุมเต็มสภา ซึ่งถ้าที่ประชุมมิได้ลงมติเป็นอย่างอื่นแล้วก็จะต้องดำเนินการตามข้อบังคับ คือต้องพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วจึงพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และถวออภิปรายกระทำได้แต่เฉพาะถ้อยคำ หรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

วาระที่ 3 เป็นการพิจารณาในวาระนี้ไม่มีถวออภิปราย แต่จะเป็นการพิจารณาว่าจะผ่านร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือไม่เท่านั้น และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติอนุมัติผ่านร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้ว ก็เสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

3. การบริหารงบประมาณ (Budget Execution) เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีประกาศเป็นกฎหมายใช้บังคับแล้ว ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ใช้งบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับระเบียบและวิธีการที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2525

เมื่อพระราชบัญญัติรายจ่ายงบประมาณประจำปี ประกาศเป็นกฎหมายใช้บังคับแล้ว ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะขออนุมัติเงินประจำงวดมายังสำนักงบประมาณ ตามแบบและ

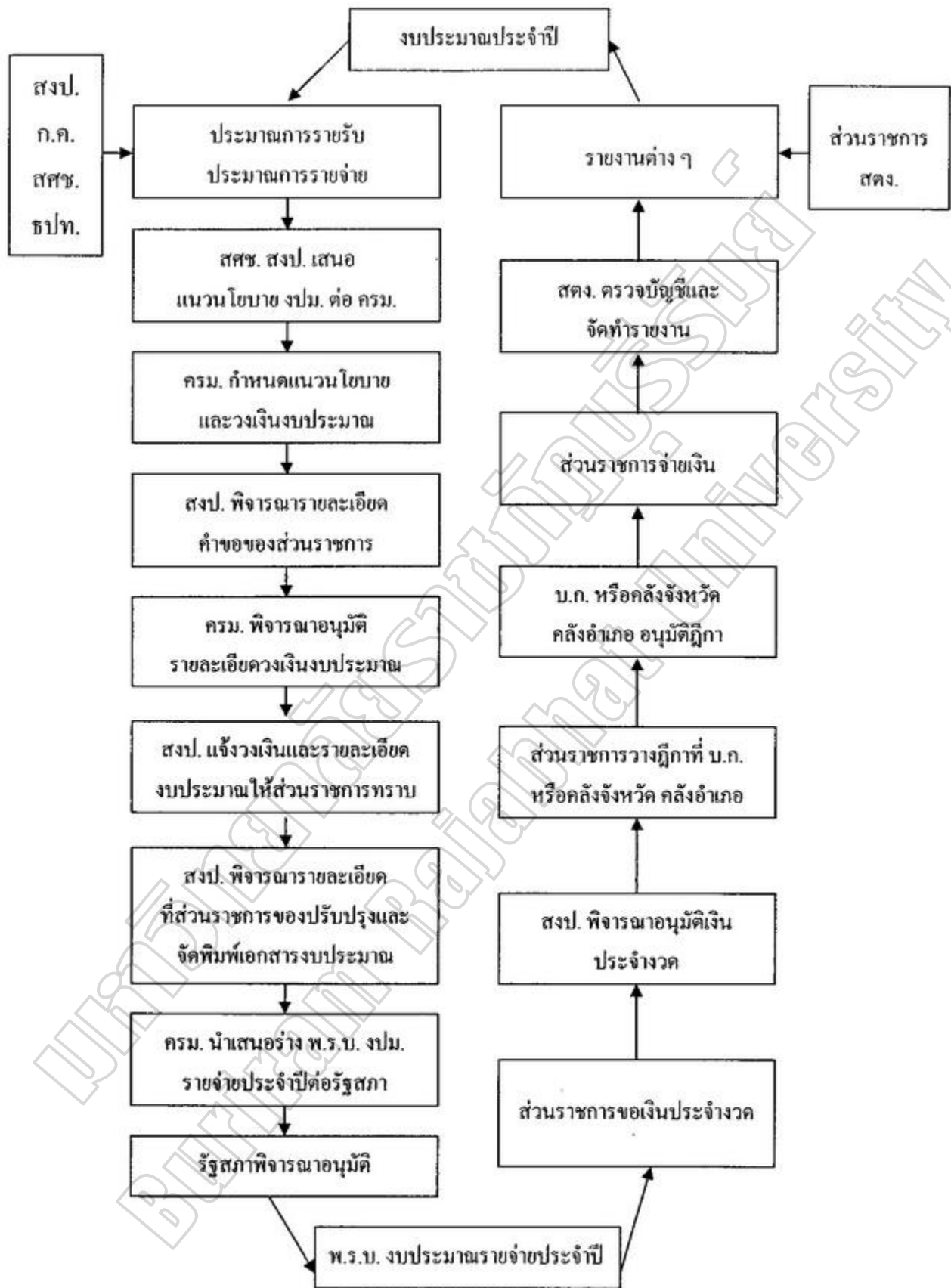
กำหนดระยะเวลาที่สำนักงานประมาณกำหนด สำนักงานประมาณจะวิเคราะห์คำขออนุมัติเงินประจำงวดตามความจำเป็นของการปฏิบัติงานภายในวงเงินที่ตั้งไว้วิเคราะห์คำขออนุมัติโอนงบประมาณ คำขออนุมัติเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณ ตลอดจน คำขออนุมัติโอนเงินประจำงวดที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจขออนุมัติโอนหรือเปลี่ยนแปลงมาด้วย

4. การควบคุมงบประมาณ (Budget Control) หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการตั้งงบประมาณ และตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่หลายหน่วย ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานประมาณ และของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ใช้งบประมาณ ดังนี้

4.1 ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ภายหลังจากเมื่อส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานและใช้จ่ายเงินงบประมาณแล้ว ต้องรายงานผลปฏิบัติงานและการจัดซื้อจัดจ้างต่อสำนักงานประมาณ ขณะเดียวกันต้องรวบรวมหลักฐานการใช้จ่ายเงินส่งให้สำนักตรวจเงินแผ่นดินเพื่อการตรวจสอบด้วย

4.2 สำนักงานประมาณ นอกจากการบริหารงบประมาณดังกล่าวแล้ว สำนักงานประมาณยังติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/งาน/โครงการของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ใช้งบประมาณว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงาน/งาน/โครงการ ที่ได้รับอนุมัติงบประมาณหรือไม่มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร และได้ผลประโยชน์ตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณและการอนุมัติเงินประจำงวด

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินง่ายขึ้น จึงสรุปกระบวนการงบประมาณ ดังภาพประกอบ 1 (เชิดชัย มีคำ. ม.ป.ป. : 125-137)

ภาพประกอบ 1 กระบวนการงบประมาณ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดงบประมาณ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดงบประมาณ โดย ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการระบบงบประมาณเกี่ยวกับการศึกษาไว้ ดังที่มี นักการศึกษาได้กล่าวถึงทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 ไว้ดังนี้

ตีปปนัท เกตุทัต (2542 : 13) ได้กล่าวถึงการระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษาไว้ว่า ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน จากรัฐและทุกส่วนของสังคมรวมทั้งต่างประเทศมาใช้ในการศึกษา สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของตนเอง รัฐจัดสรร งบประมาณให้กับการศึกษาในฐานะมีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ในรูปแบบของกองทุน เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายบุคคล และทุนการศึกษา รวมทั้งจัดให้มีระบบ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณ

ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2542 : 12) กล่าวว่า รัฐต้องใช้มาตรการทางภาษีเพื่อสร้างแรงจูงใจ ให้องค์กรธุรกิจเอกชน สถานประกอบการ ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพ ด้านการศึกษา ควรมีการระดมความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานของรัฐ และของเอกชนทั้งในด้านทรัพยากรและสรรพกำลังควรจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในท้องถิ่นในลักษณะที่ให้องค์กรของชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการ โดยรัฐจัดให้มีระบบตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานที่คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอที่จะสรุปได้ว่า การพัฒนาการศึกษาตามแนวของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นั้น รัฐจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของงบประมาณ ตลอดจน ความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย และต้องช่วยกันปลูกฝังความคิดของคนในชาติถึงการ จัดการศึกษาว่าเป็นเรื่องของทุก ๆ คนที่ต้องช่วยกันในระยะทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านงบประมาณสำหรับใช้ในการพัฒนาการศึกษา การให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัว ในการบริหารจัดการทั้งทางการเงิน วิชาการ บุคลากรและการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการศึกษา ตลอดจนรับภาระในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่นและชุมชนนั้นเป็นนโยบายสำคัญในการปฏิรูประบบบริหารจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงเกิดการนำระบบงบประมาณแบบใหม่หรือที่เรียกว่า ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้ในส่วนราชการของไทย

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance - Based Budgeting)

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) หมายถึง ระบบงบประมาณที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจขององค์กร จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน/งาน/โครงการ อย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผลสม่ำเสมอ เพื่อวัดผลสำเร็จของงาน เป็นระบบที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากร การเงินและพัสดุ ที่สะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของงานหรือพันธกิจต่าง ๆ ขององค์กร หรือของรัฐภายใต้ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและทำให้ประเทศชาติมั่นคง มั่นคง และพึ่งตนเองได้ (ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ. 2544 : 8)

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance - Based Budgeting) หมายถึง วิธีการที่เป็นระบบในการระบุพันธกิจขององค์กร เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และมีการประเมินผลสำเร็จ ของการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ โดยการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ เพื่อให้ได้ผลผลิต และเชื่อมโยงผลผลิตและผลลัพธ์เข้ากับเป้าหมายของนโยบายและวัตถุประสงค์ (สุพจน์ ทราญแก้ว. 2545 : 84)

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นระบบงบประมาณที่ให้ความสำคัญกับองค์กร ในการกำหนดพันธกิจ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบบรรลุตาม นโยบายที่ตั้งไว้ โดยคำนึงถึงผลผลิต ผลลัพธ์ และมีการตรวจสอบประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ การเงิน และการพัสดุ ถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการปฏิรูประบบราชการของไทย สำนักงานประมาณและบริษัท KPMG Barents ได้ร่วมกันศึกษาวิจัย โดยการรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้บริหารระดับสูง ทั้งในภาคนิติบัญญัติ ภาครัฐบาล และภาคราชการ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานศึกษาและปรับปรุงการจัดการระบบงบประมาณ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานประมาณเป็นประธาน ผลการศึกษาในเรื่องดังกล่าวได้เน้นวิธีการดำเนินงานเพื่อดำเนินการในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานสรุปได้ดังนี้ (ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ. 2544 : 9-24)

1. พัฒนาระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์สำหรับหน่วยงานนำร่อง จัดทำแผนการปรับเปลี่ยนขั้นต้นเพื่อ ไปสู่ระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์ ซึ่งจะเชื่อมโยงกับกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ของภาครัฐ โดยจะเริ่มจากหน่วยงานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความพร้อมก่อน

2. พัฒนาระบบรายงานผลทั้งทางด้านการเงินและผลการดำเนินงานที่โปร่งใสสำหรับหน่วยงานนำร่องเพื่อส่งเสริมให้เกิดระบบความรับผิดชอบในการตัดสินใจและสนับสนุนให้มีโอกาสตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

3. พัฒนาระบบกระจายอำนาจการจัดการงบประมาณสำหรับหน่วยงานนำร่อง โดยจะครอบคลุมถึงการเสริมสร้างความสามารถในการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานนำร่อง ระบบรายงานผลงานที่เปรียบเทียบกับแผนงาน และการที่สำนักงบประมาณและกรมบัญชีกลาง จะให้ความยืดหยุ่นในการจัดการงบประมาณแก่หน่วยงานมากน้อยเพียงใดนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะและความเข้มข้นของมาตรฐานการควบคุมทางการเงินและระบบการรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น ๆ ข้อกำหนดดังกล่าวจะถูกระบุไว้ในข้อตกลงการใช้ทรัพยากรระหว่างหน่วยงานและสำนักงบประมาณ

4. เพิ่มขอบเขตความครอบคลุมของงบประมาณ เป็นการดำเนินการจัดระบบราชการ ค่าใช้จ่ายการดำเนินการของภาครัฐใหม่ ให้แสดงถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้นของรัฐบาล ทั้งนี้กิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นที่ได้รับการสนับสนุนจากเงินกู้ และเงินช่วยเหลือทั้งหมดจะต้องรายงานไว้ในแผนการเงินของภาครัฐด้วย โดยเริ่มแสดงข้อมูลเบื้องต้นเป็นตัวอย่างภายในปีงบประมาณ 2543

5. พัฒนาระบบบัญชีการเงินภาครัฐที่เทียบเท่ากับมาตรฐานนานาชาติที่กำหนดโดย International Federation of Accountants (IFAC) ทั้งนี้ระบบดังกล่าวจะรวมค่าใช้จ่ายซึ่งจะเป็นภาระของรัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคตไว้ในเอกสารงบประมาณด้วย

6. พัฒนาระบบการจัดทำประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า สำหรับหน่วยงานนำร่อง ซึ่งเป็นการพัฒนาประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าที่สามารถแสดงให้เห็นถึงค่าใช้จ่ายในอนาคตภายใต้แผนงานหรือ โครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจในปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า นี้ จะเชื่อมโยงเข้ากับแผนการคลังระยะปานกลางที่จัดทำโดยสำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย

7. กระจายอำนาจงบประมาณและการบริหารงบประมาณสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการออกแบบวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุนในรูปแบบใหม่ รวมทั้งการกำหนดมาตรการที่จะเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการทางการเงินให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

8. พัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศสำหรับการจัดการทางการเงินในระดับมหภาคตลอดจนพัฒนาระบบบริหารการเงินในระดับหน่วยงาน เพื่อสร้างความโปร่งใสให้แก่การจัดสรรงบประมาณ โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงข้อมูลทางการจัดการ และ

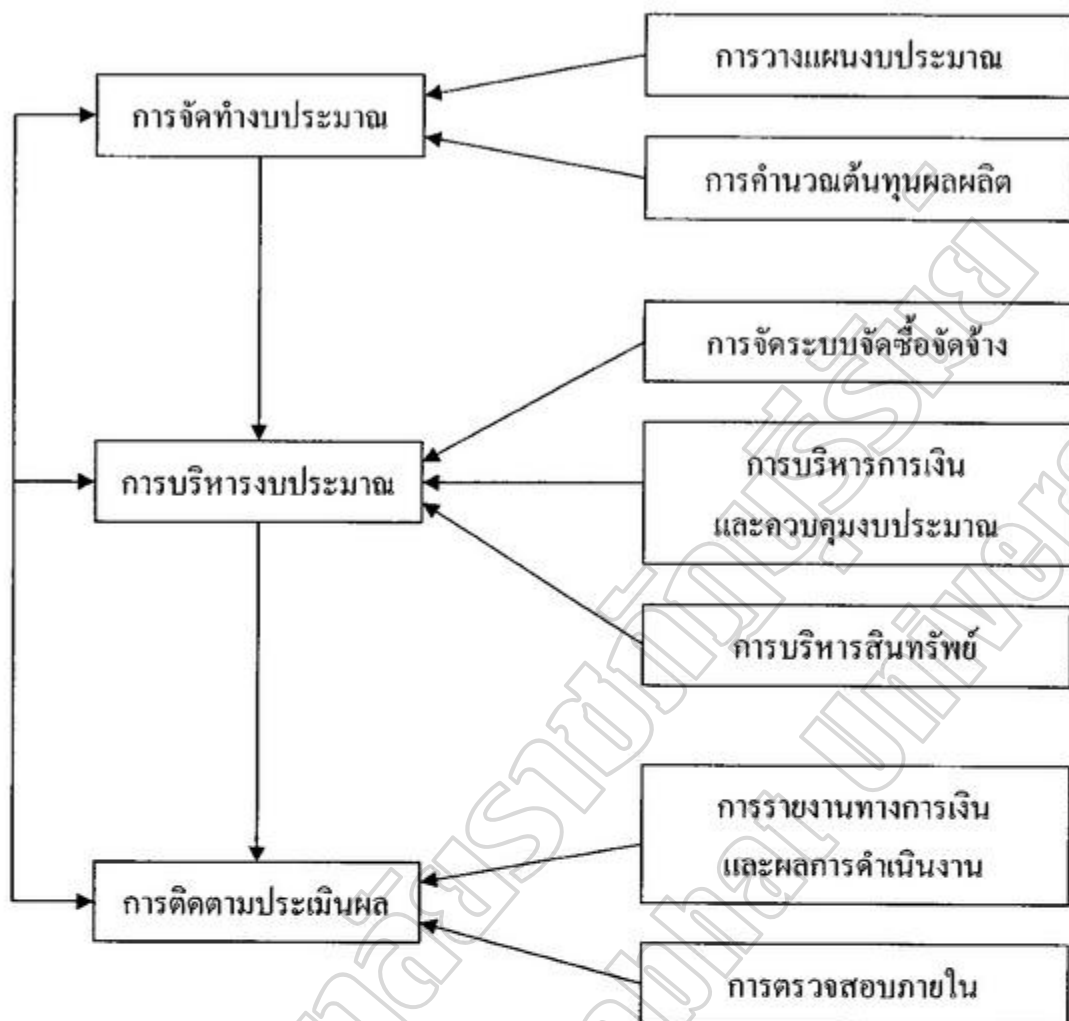
ทางการเงินเข้าด้วยกัน เพื่อให้การตัดสินใจของหน่วยงานอยู่บนฐานข้อมูลที่ทันสมัย สมบูรณ์ ครบถ้วน และเชื่อถือได้

9. ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบงบประมาณ รายงานทางการเงินและการคลัง

10. ปรับปรุงระบบการบริหารงานพัสดุ โดยพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านพัสดุและ เน้นให้หน่วยงานภาครัฐมีระบบการจัดซื้อจัดจ้างในราคาที่เหมาะสมและทันเวลาที่จะใช้ รวมทั้ง ให้มีการบำรุงดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้งานได้อย่างคุ้มค่า

11. ขยายผลการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ การเงิน และการพัสดุต่อจากโครงการ นำร่องให้ครอบคลุมทั่วทั้งภาครัฐ

การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นแนวทางที่ครบวงจรตั้งแต่การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การจัดการที่เน้นผลผลิต และผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้น โดยที่ผลผลิตคือ สิ่งของ หรือบริการที่เป็นรูปธรรมหรือรับรู้ได้จากการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในขณะที่ผลลัพธ์ หมายถึง ผลประโยชน์ที่ได้จากผลผลิตและผลกระทบ (ทั้งเชิงบวกและ/หรือเชิงลบ) ที่มีต่อชุมชน และสิ่งแวดล้อม สิ่งสำคัญในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ก็คือ การวัดผล การดำเนินงาน (Performance Measures) โดยการกำหนดหน่วยวัดและประเมินผลการดำเนินงาน ที่ชัดเจน สมบูรณ์ สามารถนำมาใช้ได้จริงและเหมาะสมกับเวลา ดังนั้น การจัดทำระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน จึงเป็นระบบที่จะทำให้รัฐบาลมั่นใจได้ว่า ผลผลิตที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยง กับผลลัพธ์ และผลลัพธ์สอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายรัฐบาล ผลผลิตที่ต้องการมีปริมาณ ราคา ตลอดจนมีคุณภาพเหมาะสมสอดคล้องกัน และประชาชนได้รับผลประโยชน์ภายในเวลา ที่กำหนด จึงเกิดมาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน ซึ่งการทำงานทุกด้านจะมีความเชื่อมโยงกัน ดังภาพประกอบ 2 (ชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ. 2544 : 23)

ภาพประกอบ 2 การเชื่อมโยงกระบวนการงบประมาณกับมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน

จากภาพประกอบ 2 ศูนย์ประสานงานปรับระบบงบประมาณกรมสามัญศึกษา (2545 : 9-15) ได้อธิบายการจัดทำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) เป็นแนวทางที่ครบวงจร เริ่มตั้งแต่การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การจัดการที่เน้นผลผลิต และผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้น โดยที่ผลผลิต คือ สิ่งของหรือบริการที่เป็นรูปธรรม หรือรับรู้ได้จากการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในขณะที่ผลลัพธ์ หมายถึง ผลประโยชน์ที่ได้จากผลผลิตและผลกระทบ (ทั้งเชิงบวกและ/หรือเชิงลบ) ที่มีต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการวางมาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนงบประมาณ

การวางแผนงบเป็นการวางระบบบริหารการเงินของโรงเรียน ซึ่งเป็นระบบที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารการเงินตามแนวทางการบริหารจัดการที่ใช้ในโรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ภายในและภายนอกของ โรงเรียน เพื่อคาดคะเนแนวโน้มของสถานการณ์ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และผลผลิต ผลลัพธ์ เพื่อแสดงทิศทางในการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งในการจัดทำแผนกลยุทธ์ระดับโรงเรียนนั้น จะต้องดำเนินการจัดทำอย่างมีขั้นตอน ประกอบไปด้วย ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยใช้วิธีการ SWOT Analysis มีหลักดังนี้

1. จุดแข็ง (Strengths) หมายถึง ปัจจัยหรือองค์ประกอบหลักของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เป็นข้อดีหรือข้อเด่นหรือจุดแข็งที่ส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียน ได้รับผลผลิตในด้านที่ดี
2. จุดอ่อน (Weaknesses) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เป็นจุดอ่อนที่ส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนได้รับผลผลิตที่ไม่คุ้มค่า หรือผลเสียหาย
3. โอกาส (Opportunities) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนที่เอื้ออำนวยหรือช่วยสนับสนุนทำให้ภารกิจของโรงเรียนประสบความสำเร็จมากขึ้น
4. อุปสรรค (Threats) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนที่เป็นอุปสรรคภัยคุกคามหรือข้อจำกัดที่ส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนไม่ประสบความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ของโรงเรียน

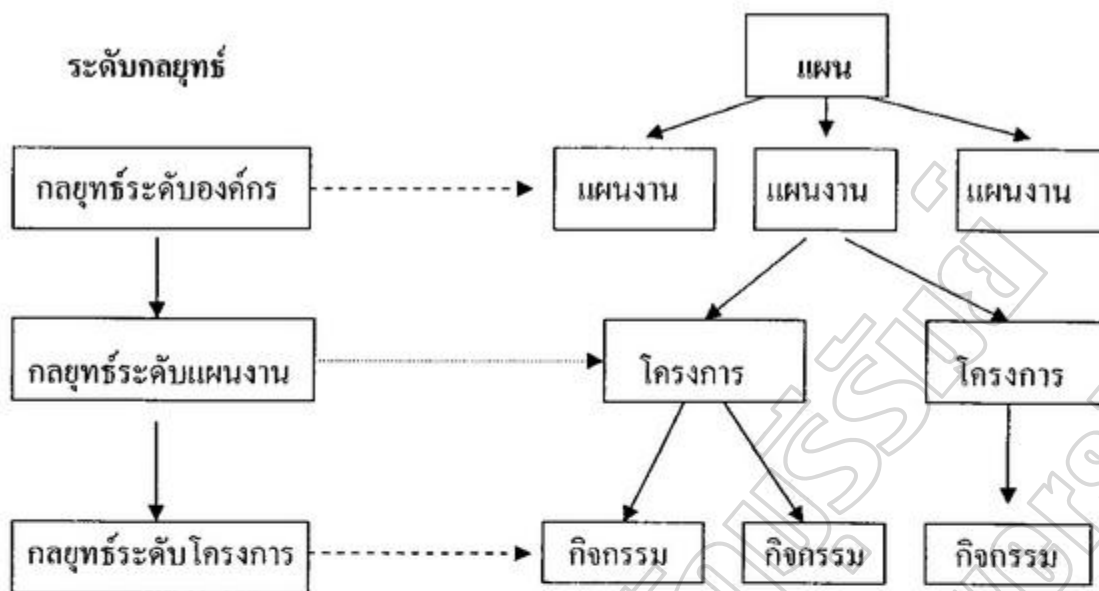
1. วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง การมองภาพอนาคตของโรงเรียนที่ทุก ๆ คนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในโรงเรียนนั้น ๆ กำหนดร่วมกันว่าอยากเป็นอย่างไรในอนาคต
2. พันธกิจ (Mission) หมายถึง แนวทางที่โรงเรียนจะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้
3. เป้าประสงค์ของโรงเรียน (Corporate Objective) หมายถึง ความคาดหวังสำคัญที่โรงเรียนต้องการให้เกิดขึ้น โดยสอดคล้องกับพันธกิจและวิสัยทัศน์ ซึ่งเน้นการตอบคำถามว่าทำเพื่อใครและได้รับประโยชน์อย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน

การกำหนดกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนที่โรงเรียนเลือกวิธีการที่จะใช้ปฏิบัติในแต่ละ พันธกิจที่มีความเป็นไปได้ ที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าประสงค์ภายใต้กระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งด้านที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งที่เป็นโอกาสและอุปสรรค โดยมีกรอบเวลาที่กำหนดเพื่อตอบสนอง วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ การสร้างกลยุทธ์ของโรงเรียนจะต้องเลือกหรือค้นหาวิธีการที่มีความเหมาะสมภายใต้เงื่อนไขของเวลาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์มากที่สุด ดังนั้น กลยุทธ์ของโรงเรียนจึงมีความครอบคลุมผลการดำเนินการ ในระดับที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่ครอบคลุมผลการดำเนินงานระดับผลกระทบสะท้อนวิธีการดำเนินงานในวงกว้างที่ไม่บอกรายละเอียดของการปฏิบัติในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กลยุทธ์ระดับองค์กร โรงเรียนจะต้องนำไปใช้จัดทำเป็นแผนงานของโรงเรียน
2. กลยุทธ์ระดับแผนงาน (Business Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่ครอบคลุมผลการดำเนินงานระดับผลลัพธ์ที่มีภาพของวิธีการดำเนินการ ในวงแคบที่มีรายละเอียดเล็กน้อย ยังไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติ โรงเรียนจะต้องนำไปจัดทำเป็นโครงการของโรงเรียนภายใต้แผนงานใดแผนงานหนึ่ง
3. กลยุทธ์ระดับโครงการ (Functional Strategies) เป็นกลยุทธ์ครอบคลุมผลการดำเนินงานระดับผลผลิตที่มีรายละเอียดการปฏิบัติที่ชัดเจน

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การกำหนดกลยุทธ์สำหรับ โรงเรียน ต้องดำเนินการให้มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างแผนงาน ดังภาพประกอบ 3 (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา. 2545 : 15)

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ระดับกลยุทธ์กับโครงสร้างแผนงาน

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ วัตถุประสงค์เชิงจุดมุ่งหมายและตัวชี้วัด ดังนี้

1. ผลผลิต หมายถึง สิ่งของหรือการบริการที่เป็นรูปธรรมและรับรู้ได้ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามกลยุทธ์
2. ผลลัพธ์ หมายถึง ผลประโยชน์หรือผลผลิตหรือผลสำเร็จปลายทางที่เกิดจากการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่กำหนด
3. วัตถุประสงค์เชิงจุดมุ่งหมาย เป็นการระบุผลลัพธ์ของโครงการที่จะต้องให้เกิด
4. ตัวชี้วัด เป็นตัวบ่งชี้หรือดัชนีบ่งชี้หรือสิ่งบ่งบอกความสำเร็จของงานที่ปฏิบัติ

2. การคำนวณต้นทุนผลผลิต (Output Costing)

2.1 ความสำคัญและความจำเป็นในการคำนวณต้นทุนผลผลิต ต้นทุนผลผลิตเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องใช้ประกอบการดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้

2.1.1 การประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework : MTEF) เพื่อขอจัดตั้งงบประมาณ

2.1.2 การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

2.1.3 การประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการดำเนินงาน

2.1.4 การตรวจสอบภายใน

2.1.5 การกำหนดมาตรฐานต้นทุนผลผลิต

2.1.6 การจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

อก
302.48
1135-57
17.1
30155

2.2 ประโยชน์ของการคำนวณต้นทุนผลผลิต

2.2.1 ทำให้สามารถคำนวณต้นทุนผลผลิต ต้นทุนบริการ ต้นทุน โครงการ/ฝ่าย/หมวดงาน/รายวิชา/กิจกรรม ได้อย่างถูกต้องหรือใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น

2.2.2 ทำให้รับทราบต้นทุนที่เกิดขึ้นในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ อย่างละเอียด ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ การสร้างคุณค่าในการดำเนินงาน

2.2.3 ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลนี้ไปตัดสินใจทั้งในปัญหาจากการดำเนินงานปกติและปัญหาในเชิงกลยุทธ์ต่าง ๆ

2.2.4 ใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและจัดทำงบประมาณตามมาตรฐานกิจกรรมขององค์กรทุกประเภท

2.2.5 ข้อมูลที่ได้จากระบบ จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลการปฏิบัติงานรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ความหมายของต้นทุนผลผลิต

2.3.1 ต้นทุน หมายถึง ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในกระบวนการประกอบกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดผลผลิต

2.3.2 ผลผลิต หมายถึง สิ่งที่มีคุณลักษณะตามที่กำหนดซึ่งเกิดจากการนำทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า ผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

2.4 แนวคิดในการคำนวณต้นทุนผลผลิต

2.4.1 สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง หมายความว่า การคำนวณต้นทุนผลผลิตจะต้องคำนวณจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง

2.4.2 การคำนวณต้นทุนผลผลิต ต้องคำนวณค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผลิตรวมเป็นต้นทุนรวม

2.4.3 คำนวณเป็นราคาต่อหน่วยผลผลิต ซึ่งมีวิธีคำนวณ ดังนี้

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วย} = \frac{\text{ต้นทุนรวม}}{\text{จำนวนผลผลิต}}$$

2.5 โครงสร้างของต้นทุน โครงสร้างของต้นทุนประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน

ดังนี้

- 2.5.1 ดันทุนค่าแรง หรือดันทุนงบบุคลากร
- 2.5.2 ดันทุนค่าวัสดุ หรือดันทุนงบดำเนินงาน
- 2.5.3 ดันทุนค่าลงทุน หรือดันทุนงบลงทุน (ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง)
- 2.6 การจัดประเภทของค่าใช้จ่ายการผลิต
 - 2.6.1 จัดตามลักษณะของค่าใช้จ่าย ดังนี้
 - 2.6.1.1 ดันทุนทางตรง เป็นค่าใช้จ่ายหลักของการผลิต ซึ่งกำหนดไว้ที่หน่วยต้นทุน หรือหน่วยผลิตหลัก
 - 2.6.1.2 ดันทุนทางอ้อม เป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นส่วนสนับสนุนการผลิตของหน่วยต้นทุน
 - 2.6.2 จัดตามลักษณะความสัมพันธ์ต่อปริมาณผลผลิต จำแนกดังนี้
 - 2.6.2.1 ดันทุนคงที่ เป็นค่าใช้จ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ไม่ผันแปรตามปริมาณการผลิต เช่น ค่าเสื่อมราคาอาคาร ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าเช่า
 - 2.6.2.2 ดันทุนผันแปร เป็นค่าใช้จ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ผันแปรตามปริมาณการผลิต เช่น ค่าวัสดุการเรียนการสอน ผันแปรตามจำนวนนักเรียน
- 2.7 แนวทางการคำนวณดันทุนผลผลิตสำหรับโรงเรียน การคำนวณดันทุนผลผลิตโดยใช้วิธีการคำนวณดันทุนรวม ควรรวบรวมข้อมูลงบประมาณที่ทางโรงเรียนได้รับ จำแนกตามหมวดงบประมาณ 5 หมวด ซึ่งสำนักงบประมาณกำหนดขึ้นใหม่ ดังนี้
 - 2.7.1 งบบุคลากร หมายถึง งบประมาณรายจ่ายที่มีวัตถุประสงค์ให้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ดังต่อไปนี้
 - 2.7.1.1 เงินเดือน รวมตลอดถึงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้จ่ายในลักษณะเงินเดือน และเงินเพิ่มอื่นๆ ที่จ่ายควบกับเงินเดือน เช่น เงินประจำตำแหน่ง
 - 2.7.1.2 ค่าจ้างประจำ รวมตลอดถึงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้จ่ายในลักษณะค่าจ้างประจำ และเงินเพิ่มอื่น ๆ ที่จ่ายควบกับค่าจ้างประจำ
 - 2.7.1.3 ค่าจ้างชั่วคราว เช่น เงินค่าจ้างครูอัตราจ้าง
 - 2.7.1.4 ค่าจ้างลูกจ้างสัญญาจ้าง หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าตอบแทนการทำงาน ให้แก่ลูกจ้างตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง
 - 2.7.2 งบดำเนินงาน หมายถึง งบประมาณรายจ่ายที่มีวัตถุประสงค์ให้จ่ายเพื่อการบริหารงานประจำ เช่น รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากลักษณะค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค และให้หมายความรวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้ใช้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใด

เพื่อการบริหารงานประจำซึ่งมิใช่รายจ่ายในงบบุคลากร งบลงทุน งบเงินอุดหนุน หรืองบรายจ่ายอื่น

2.7.3 งบลงทุน หมายถึง งบประมาณรายจ่ายที่มีวัตถุประสงค์ให้จ่ายเพื่อการลงทุน เช่น รายจ่ายที่กำหนดให้ใช้จ่ายจากลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับค่าครุภัณฑ์ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างและให้หมายความรวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้ใช้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างหรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

2.7.4 งบเงินอุดหนุน หมายถึง งบประมาณรายจ่ายที่มีวัตถุประสงค์ให้จ่ายเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงาน หรือจ่ายเป็นค่าบำรุงแก่หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีใช้ราชการส่วนกลางตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สภาค่าบล กองทุน นิติบุคคล เอกชน หรือกิจการอื่นเป็นสาธารณประโยชน์

2.7.5 งบรายจ่ายอื่น หมายถึง งบประมาณรายจ่ายที่มีวัตถุประสงค์การจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะประเภทงบรายจ่ายใดงบรายจ่ายหนึ่ง ดังกล่าวข้างต้น หรืองบประมาณรายจ่ายที่สำนักงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่น ส่วนรายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะประเภทงบรายจ่ายใดรายจ่ายหนึ่ง เช่น เงินราชการลับและเงินค่าปรับที่จ่ายคืนให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง รายจ่ายที่สำนักงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่น เช่น ค่าภาษีและค่าธรรมเนียมในการออกของค่าภาษีผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ ค่าจ้างที่ปรึกษาซึ่งมิใช่เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาหรือเพื่อพัฒนาปรับปรุงครุภัณฑ์ หรือที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รายจ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้ รายจ่ายเพื่อจัดหาทรัพย์สิน เช่น หุ่น พันธบัตร ตราสาร สิทธิบัตรและสัมปทาน เป็นต้น และรายจ่ายที่จ่ายให้แก่กองทุน

นอกจากเงินงบประมาณทั้ง 5 หมวดนี้แล้ว โรงเรียนยังมีรายได้จากแหล่งอื่นด้วย ซึ่งถือว่าเป็นเงินนอกงบประมาณ เช่น เงินบำรุงการศึกษา เงินบริจาค เป็นต้น ซึ่งจะได้นำไปรวมกับเงินงบประมาณเพื่อคำนวณต้นทุนเช่นกัน

2.8 ขั้นตอนการคำนวณต้นทุนผลผลิต

2.8.1 ระบุหน่วยต้นทุน ของผลผลิตแต่ละตัว หน่วยผลิตหลัก และหน่วยสนับสนุนการผลิต

2.8.2 กระจายต้นทุนเข้าสู่ผลผลิตแต่ละตัว หลักการกระจายต้องเหมาะสม มีเหตุผล สอดคล้องกับภาระงานหรือระยะเวลาที่หน่วยต้นทุนใช้ในกระบวนการผลิต แยกเป็นการกระจายต้นทุนทางตรงและการปันส่วนต้นทุนทางอ้อม

3. การจัดการระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Management)

3.1 กระบวนการจัดหาพัสดุ การจัดหาที่สามารถสนองความต้องการของโรงเรียน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีดังนี้ คือ สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ทำการซื้อ โดยมีต้นทุนต่ำสุดหรือราคาไม่สูงกว่าคู่แข่งและแสวงหาสิ่งที่มีคุณค่าที่สุดในราคาที่ต้องจ่ายไป รักษาคุณภาพของพัสดุที่ทำการซื้อให้อยู่ในมาตรฐานที่ดีสำหรับการใช้งาน แสวงหาความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้ทราบวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการใช้งานพัสดุแต่ละประเภท และสามารถสนับสนุนได้ตรงตามวัตถุประสงค์

3.2 กลยุทธ์ในการจัดซื้อจัดจ้าง กลยุทธ์ในการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้กิจกรรมการจัดซื้อของโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมสูงในการสร้างผลประโยชน์ของโรงเรียน และมีความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน มีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจของหน้าที่การจัดซื้อจัดจ้าง ขอบเขตของงาน โครงสร้างหน่วยงานและตัวบุคคลที่จะมาเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งการสร้างกลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้าง พอสรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วม กลยุทธ์ให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้ชำนาญการ นักวิชาการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อ จัดหา การจัดซื้อจัดจ้างและขอบเขต ของการทำการตรวจสอบ การสร้างกฎเกณฑ์ที่โรงเรียนต้องการจะให้กระบวนการจัดซื้อปฏิบัติการ ให้การดำเนินการในส่วนนี้ประกอบด้วย การกำหนดและประกาศถึงพันธกิจ บทบาท นโยบาย คู่มือปฏิบัติการ ฯลฯ โดยมีมุ่งหมายให้ทุกฝ่ายมีความคล่องตัวและมีอำนาจในการใช้ความชำนาญ ในการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการกำหนดบุคลากรและการฝึกอบรม

3.3 แผนปฏิบัติการด้านกลยุทธ์ โดยทั่วไปแล้วกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการจัดหาพัสดุ กระทำได้ดังนี้ ปรับแผนการซื้อให้ทันสมัยอยู่เสมอ จัดหาแหล่งขายที่มีความชำนาญด้านเทคนิค และการบริการ ทบทวนการกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ ส่งเสริมให้มีการเข้าพัสดุมากกว่า การจัดซื้อ ให้มีการควบคุมพัสดุอย่างมั่นคง ปลอดภัย แสวงหาแหล่งขายพัสดุที่มีคุณภาพ และ จัดเก็บพัสดุสำรองไว้ให้เพียงพอกับความต้องการ

3.4 ระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้การดำเนินการของฝ่าย จัดซื้อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องและสำคัญจากหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน การให้บริการ มีฝ่ายงบประมาณและ การควบคุมทางการเงิน ฝ่ายบัญชี ฝ่ายบริหารสินทรัพย์ รวมทั้งมีการควบคุมคุณภาพและ การตรวจรับ

3.5 วิธีการจัดหาพัสดุ ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม การซื้อหรือการจ้างได้กำหนดกระทำได้ 5 วิธี ดังนี้

3.5.1 การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีตกลงราคา ได้แก่การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท

3.5.2 การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ได้แก่การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท

3.5.3 การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีประกวดราคา ได้แก่การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกิน 2,000,000 บาท

การซื้อหรือการจ้างตามข้อ 3.5.1 และข้อ 3.5.2 ถ้าผู้สั่งซื้อหรือผู้ส่งจ้าง เห็นสมควรจะสั่งให้กระทำโดยวิธีที่กำหนดไว้สำหรับวงเงินที่สูงกว่าก็ได้ หรือการแบ่งซื้อหรือแบ่งจ้าง โดยลดวงเงินที่จะซื้อหรือจ้างในครั้งเดียวกันเพื่อให้วงเงินต่ำกว่าที่กำหนดโดยวิธีหนึ่งวิธีใด หรือเพื่อให้อำนาจสั่งซื้อส่งจ้างเปลี่ยนไปจะกระทำมิได้ หรือการซื้อหรือการจ้างซึ่งดำเนินการด้วยเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือผู้สั่งซื้อหรือผู้ส่งจ้างจะสั่งให้กระทำตามวงเงินที่สัญญาเงินกู้หรือสัญญาเงินช่วยเหลือกำหนดก็ได้

3.5.4 การซื้อการจ้างด้วยวิธีพิเศษ ซึ่งแบ่งออกเป็นดังนี้

3.5.4.1 การซื้อ โดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การซื้อครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ให้กระทำได้เฉพาะกรณีหนึ่งกรณีใด ดังนี้คือ เป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาดโดยส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานของต่างประเทศ เป็นพัสดุที่ต้องซื้อเร่งด่วน หากล่าช้าอาจจะเสียหายแก่ราชการ เป็นพัสดุเพื่อใช้ในราชการลับ เป็นพัสดุที่มีความต้องการใช้เพิ่มขึ้นในสถานการณ์ที่จำเป็นหรือเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนราชการ และจำเป็นต้องซื้อเพิ่ม เป็นพัสดุที่จำเป็นต้องซื้อโดยตรงจากต่างประเทศ หรือดำเนินการ โดยผ่านองค์การระหว่างประเทศ เป็นพัสดุที่โดยลักษณะของการใช้งานหรือมีข้อจำกัดทางเทคนิคที่จำเป็นต้องระบุชื่อเป็นการเฉพาะ รวมถึงเป็นพัสดุที่เป็นที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่ง

3.5.4.2 การจ้าง โดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ให้กระทำได้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้ เป็นงานที่ต้องจ้างช่างผู้มีฝีมือ โดยเฉพาะ หรือผู้มี ความชำนาญเป็นพิเศษ เป็นงานจ้างซ่อมพัสดุที่จำเป็นต้องถอดตรวจให้ทราบความชำรุดเสียหายเสียก่อนจึงจะประมาณค่าได้ เป็นงานที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วน หากล่าช้าอาจจะเสียหายแก่ราชการ เป็นงานที่ต้องปกปิดเป็นความลับของทางราชการ เป็นงานที่จำเป็นต้องการจ้างเพิ่มในสถานการณ์ที่จำเป็นหรือเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนราชการ และเป็นงานที่ได้ดำเนินการจ้าง โดยวิธีอื่นแล้วไม่ได้ผลดี

3.5.5 การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างจาก ส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหน่วยงานอื่น ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจ ในกรณี ดังนี้ เป็นผลิตพัสดุหรือทำงานจ้างนั่นเอง และนายกรัฐมนตร้อนุมัติให้ซื้อหรือจ้าง หรือเป็นพัสดุที่มี กฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือจ้างและกรณีนี้ ให้รวมถึงหน่วยงานอื่นที่มี กฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดด้วย

3.6 ขั้นตอนการซื้อหรือการจ้าง

3.6.1 การซื้อหรือการจ้างนอกจากการซื้อที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้าง ให้เจ้าหน้าที่ พัสจจัดทำรายงานเสนอหัวหน้าสถานศึกษา ดังนี้ เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องซื้อหรือจ้าง รายละเอียดของพัสดุที่จะซื้อหรืองานที่จะจ้าง ราคามาตรฐานหรือราคากลางของทางราชการ หรือ ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างในครั้งหลังสุดภายในระยะเวลา 2 ปีงบประมาณ วงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง โดยให้ระบุวงเงินงบประมาณ วงเงินตามโครงการเงินกู้ หรือเงินช่วยเหลือที่จะซื้อหรือจ้างในครั้ง นั้นทั้งหมด ถ้าไม่มีวงเงินดังกล่าวให้ระบุวงเงินที่ประมาณว่าจะซื้อหรือจ้างในครั้งนั้น กำหนดเวลา ที่ต้องการใช้พัสดุนั้นหรือให้งานนั้นแล้วเสร็จ วิธีที่จะซื้อหรือจ้างและเหตุผลที่ต้องซื้อหรือจ้าง โดยวิธีนั้น รวมถึงข้อเสนออื่น ๆ เช่น การขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ที่จำเป็น ในการซื้อ หรือจ้าง การออกประกาศสอบราคาหรือประกวดราคา

3.6.2 การซื้อหรือจ้างโดยวิธีตกลงราคาในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท และการซื้อ หรือจ้างโดยวิธีพิเศษกรณีเร่งด่วน ซึ่ง ไม่อาจทำรายงานตามปกติได้เจ้าหน้าที่พัสดุหรือเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการนั้นจะทำรายงานเฉพาะรายการที่เห็นว่าจำเป็นก็ได้

3.6.3 การดำเนินการซื้อที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง ให้เจ้าหน้าที่พัสดุทำรายงานเสนอ ต่อหัวหน้าส่วนราชการตามรายการดังนี้ เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องซื้อ รายละเอียดของที่ดินและ หรือสิ่งก่อสร้าง ที่ต้องการซื้อรวมทั้งเนื้อที่และท้องที่ที่ต้องการ ราคาประเมินของทางราชการ ในท้องที่นั้น ราคาซื้อขายของที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้างใกล้เคียงบริเวณที่จะซื้อครั้งล่าสุดประมาณ 3 ราย จำนวนวงเงินที่จะขอซื้อ โดยให้ระบุวงเงินงบประมาณ วงเงินตามโครงการเงินกู้หรือ เงินช่วยเหลือที่จะซื้อในครั้งนั้นทั้งหมด ถ้าไม่มีวงเงินดังกล่าวให้ระบุวงเงินที่ประมาณว่าจะซื้อ ในครั้งนั้น วิธีที่จะซื้อและเหตุผลที่ต้องซื้อ โดยใช้วิธีนั้น และข้อเสนออื่น ๆ ถ้ามี

3.6.4 การทำสัญญา การทำสัญญาให้ใช้แบบฟอร์มตามคณะกรรมการว่าด้วย การพัสดุ โดยก่อนลงนามในสัญญาจะต้องตรวจสอบการอนุมัติ การกันเงินและเอกสารให้เสร็จ เรียบร้อยเสียก่อน นอกจากการจัดหาดังต่อไปนี้ จะทำเป็นใบสั่งซื้อหรือใบสั่งจ้างก็ได้

การซื้อ การจ้าง หรือการแลกเปลี่ยน โดยวิธีตกลงราคา หรือการจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีตกลงราคาที่มีวงเงินไม่เกิน 100,000 บาท การจัดหาที่คู่สัญญาสามารถส่งมอบพัสดุได้ครบถ้วนภายในห้าวันทำการของทางราชการ นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ และการจัดหาจากส่วนราชการ การซื้อ โดยวิธีพิเศษ การจ้าง โดยวิธีพิเศษ และการเช่า ซึ่งผู้เช่าไม่ต้องเสียเงินอื่นใดนอกจากค่าเช่า ส่วนในกรณีการจัดหาซึ่งมีราคาไม่เกิน 10,000 บาท หรือในกรณีการซื้อหรือการจ้างซึ่งใช้วิธีดำเนินการแบบเร่งด่วน จะไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือไว้ต่อกันก็ได้

3.6.5 การตรวจรับพัสดุ มีแนวปฏิบัติ ดังนี้ ในการตรวจรับงานซื้อหรืองานจ้าง ที่มีช่างานก่อสร้าง ผู้มีหน้าที่ตรวจรับตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมจะต้องปฏิบัติ คือ

- ตรวจรับพัสดุ ณ ที่ทำการของผู้ใช้พัสดุนั้น หรือสถานที่ซึ่งกำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลง การตรวจรับพัสดุ ณ สถานที่อื่น ในกรณีที่ไม่มีสัญญาหรือข้อตกลง จะต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการก่อน
- ตรวจรับพัสดุให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักฐานที่ตกลงกันไว้ สำหรับในกรณีที่มีการทดลองหรือตรวจสอบในทางเทคนิคหรือทางวิทยาศาสตร์ จะเชิญผู้ชำนาญการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับพัสดุนั้น มาให้คำปรึกษาหรือส่งพัสดุนั้นไปทดลองหรือตรวจสอบสถานที่ของผู้ชำนาญการหรือผู้ทรงคุณวุฒินั้น ๆ ก็ได้ในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถตรวจนับเป็นจำนวนหน่วยทั้งหมดได้ ให้ตรวจรับตามหลักวิชาการสถิติ
- ให้ตรวจรับพัสดุในวันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างนำพัสดุมาส่งและให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด
- เมื่อตรวจถูกต้องครบถ้วนแล้วให้รับพัสดุไว้และถือว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างได้ส่งมอบพัสดุถูกต้องครบถ้วนตั้งแต่วันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างนำพัสดุนั้นมาส่ง แล้วมอบแก่เจ้าหน้าที่พัสดุ พร้อมกับทำใบตรวจรับ โดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อยสองฉบับ มอบให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง 1 ฉบับ และเจ้าหน้าที่พัสดุ 1 ฉบับ เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง และรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ และในกรณีที่เห็นว่าพัสดุที่ส่งมอบมีรายละเอียดไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาหรือข้อตกลงให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อทราบหรือสั่งการแล้วแต่กรณี
- ในกรณีที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างส่งมอบพัสดุถูกต้องแต่ไม่ครบจำนวนหรือส่งมอบครบจำนวนแต่ไม่ถูกต้องทั้งหมด ถ้าสัญญาหรือข้อตกลงมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ตรวจรับไว้เฉพาะจำนวนที่ถูกต้อง โดยยึดถือปฏิบัติตาม (4) และโดยปกติให้รับรายงาน

หัวหน้าส่วนราชการเพื่อแจ้งให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างทราบภายใน 3 วันทำการนับแต่วันตรวจพบ แต่ทั้งนี้ไม่ได้ตัดสิทธิ์ของส่วนราชการที่จะปรับผู้ขายหรือผู้รับจ้างในจำนวนที่ส่งมอบไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้องนั้น

- การตรวจรับพัสดุที่ประกอบกันเป็นชุดหรือหน่วย ถ้าขาดส่วนประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งไปแล้วจะไม่สามารถใช้การได้โดยสมบูรณ์ ให้ถือว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างยังมีได้ส่งมอบพัสดุนั้น และโดยปกติให้รับรายงานหัวหน้าส่วนราชการเพื่อแจ้งให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างทราบภายใน 3 วันทำการ นับแต่วันที่ตรวจพบ

- ถ้ากรรมการตรวจรับพัสดุบางคนไม่ยอมรับพัสดุ โดยทำความเห็นแย้งไว้ให้เสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อพิจารณาสั่งการ ถ้าหัวหน้าส่วนราชการสั่งการให้รับพัสดุนั้นไว้จึงดำเนินการส่งมอบหรือตรวจรับ แล้วแต่กรณี ส่วนการตรวจรับงานก่อสร้าง คณะกรรมการตรวจการจ้างมีหน้าที่ ดังนี้

- ตรวจสอบรายงานการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง และเหตุการณ์แวดล้อมที่ผู้ควบคุมงานรายงาน โดยตรวจสอบกับแบบรูปรายการรายละเอียด และข้อกำหนดในสัญญาทุกสัปดาห์ รวมทั้งรับทราบหรือพิจารณาการสั่งหยุดงาน หรือพักงานของผู้ควบคุมงานแล้วรายงานหัวหน้าส่วนราชการเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

- การดำเนินการตรวจสอบ ในกรณีมีข้อสงสัยหรือมีกรณีที่น่าสงสัยเห็นว่าตามหลักวิชาการช่างไม่น่าจะเป็นไปได้ให้ออกตรวจงานจ้าง ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือที่ตกลงให้ทำงานจ้างนั้น ๆ โดยให้มีอำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติม หรือตัดทอนงานจ้างได้ตามที่เห็นสมควรและตามหลักวิชาการช่างเพื่อให้เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญา

- ให้ตรวจผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบภายใน 3 วันทำการ นับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงาน และให้ทำการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด

- เมื่อตรวจเห็นว่าเป็นการถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามแบบรูปรายละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาแล้ว ให้ถือว่าผู้รับจ้างส่งมอบงานครบถ้วนตั้งแต่วันที่ผู้รับจ้างส่งงานจ้างนั้น และให้ทำใบรับรองผลการปฏิบัติงานทั้งหมดหรือเฉพาะงวด แล้วแต่กรณี โดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย 2 ฉบับ มอบให้แก่ผู้รับจ้าง 1 ฉบับ และเจ้าหน้าที่พัสดุ 1 ฉบับ เพื่อทำการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง และรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบในกรณีที่เห็นว่าผลงานที่ส่งมอบทั้งหมดหรืองวดใดก็ตาม ไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญา ให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อทราบหรือสั่งการ แล้วแต่กรณี

- ในกรณีที่กรรมการตรวจการจ้างบางคนไม่ยอมรับงาน โดยทำความเข้าใจแย้งไว้ให้เสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อพิจารณาสั่งการ ถ้าหัวหน้าส่วนราชการสั่งการให้ตรวจรับงานจ้างนั้นไว้จึงจะดำเนินการ

3.7 การเช่า การเช่าสังหาริมทรัพย์ และการเช่าอสังหาริมทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ให้หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาดำเนินการ ได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น โดยสำหรับการเช่าสังหาริมทรัพย์ให้นำข้อกำหนดเกี่ยวกับการเช่ามาใช้โดยอนุ โลม ซึ่งในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเงินค่าเช่าล่วงหน้าในการเช่าอสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำได้ เฉพาะกรณีการเช่าซึ่งมีระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ตามหลักเกณฑ์ คือ การเช่าจากหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ จ่ายได้ไม่เกินร้อยละห้าสิบของค่าเช่าทั้งสัญญา และการเช่าจากเอกชนจ่ายได้ไม่เกินร้อยละสิบของค่าเช่าทั้งสัญญาการจ่ายเงินค่าเช่าล่วงหน้านอกเหนือจากหลักเกณฑ์ข้างต้น ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน การเช่าอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- เช่าที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ
- เช่าสถานที่เพื่อใช้เป็นที่ทำการ ในกรณีที่ไม่มีสถานที่ของทางราชการหรือมี

แต่ไม่เพียงพอ

- เช่าสถานที่เพื่อใช้เป็นที่พักสำหรับผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าที่พักตามระเบียบ

ของทางราชการ ในกรณีที่ต้องการประหยัดเงินงบประมาณ

- เช่าสถานที่เพื่อใช้เป็นที่เก็บพัสดุของทางราชการ ในกรณีที่ไม่มีสถานที่เก็บ

เพียงพอ

- การเช่าให้ดำเนินการ โดยวิธีตกลงราคา โดยก่อนดำเนินการเช่าให้เจ้าหน้าที่พัสดุ

ทำรายงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการ ตามรายการดังต่อไปนี้ เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องเช่า ราคาเช่าที่ผู้ให้เช่าเสนอ รายละเอียดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะเช่า และอัตราค่าเช่าของอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีขนาดและสภาพใกล้เคียงกับที่จะเช่า (ถ้ามี)

อสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีอัตราค่าเช่ารวมทั้งค่าบริการอื่นเกี่ยวกับการเช่าตามที่กำหนดไว้ในสัญญาไม่เกินเดือนละ 20,000 บาท ให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ ถ้าเกินเดือนละ 20,000 บาท ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน

3.8 การแลกเปลี่ยน การแลกเปลี่ยนพัสดุจะกระทำมิได้เว้นแต่กรณีที่หัวหน้า

ส่วนราชการเห็นว่ามีความจำเป็นจะต้องแลกเปลี่ยน ให้กระทำได้เฉพาะการแลกเปลี่ยนครุภัณฑ์ กับครุภัณฑ์และการแลกเปลี่ยนวัสดุกับวัสดุ ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

3.8.1 การแลกเปลี่ยนครุภัณฑ์กับครุภัณฑ์ประเภทและชนิดเดียวกัน ให้แลกเปลี่ยนได้ เว้นแต่การแลกเปลี่ยนครุภัณฑ์บางอย่างซึ่งสำนักงบประมาณกำหนด หรือการแลกเปลี่ยนที่ต้องจ่ายเงินเพิ่ม ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อน

3.8.2 การแลกเปลี่ยนครุภัณฑ์กับครุภัณฑ์ต่างประเภทหรือต่างชนิดกันให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อนทุกกรณี

3.8.3 การแลกเปลี่ยนวัสดุกับวัสดุ ประเภทและชนิดเดียวกันที่ไม่ต้องจ่ายเงินเพิ่ม ให้แลกเปลี่ยนกันได้ กรณีนอกเหนือจากนี้ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน

ในกรณีต้องการแลกเปลี่ยนพัสดุ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อพิจารณาสั่งการ โดยให้รายงานตามรายการดังนี้ เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องแลกเปลี่ยน รายละเอียดของพัสดุที่จะนำไปแลกเปลี่ยน ราคาที่ซื้อหรือได้มาของพัสดุที่จะนำไปแลกเปลี่ยน และราคาที่จะแลกเปลี่ยนได้โดยประมาณ พัสดุที่จะรับแลกเปลี่ยน และให้ระบุว่า จะแลกเปลี่ยนกับส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือ เอกชน และข้อเสนออื่น ๆ (ถ้ามี)

ในกรณีที่จะแลกเปลี่ยนกับเอกชน ให้ระบุวิธีที่จะแลกเปลี่ยนพร้อมทั้งเหตุผล โดยเสนอให้นำวิธีการซื้อมาใช้โดยอนุ โลม เว้นแต่การแลกเปลี่ยนพัสดุที่จะนำไปแลกเปลี่ยนครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาซื้อ หรือได้มารวมกันไม่เกิน 100,000 บาท จะเสนอให้ใช้วิธีตกลงราคาก็ได้ การแลกเปลี่ยนพัสดุ กับเอกชน ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ ตามความจำเป็น โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบพัสดุฯ แล้วแต่กรณี

การแลกเปลี่ยนพัสดุของส่วนราชการกับส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการ บริหารส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจ ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้า หน่วยงานนั้น ๆ ที่ตกลงกัน ครุภัณฑ์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเมื่อลงทะเบียนครุภัณฑ์ของส่วน ราชการนั้นแล้วให้แจ้งสำนักงบประมาณ และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานตรวจเงิน แผ่นดินภูมิภาค แล้วแต่กรณี ทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับครุภัณฑ์ และในกรณีการ แลกเปลี่ยนครุภัณฑ์กับหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือ เอกชน ให้ส่งสำเนาหลักฐานการดำเนินการตามแบบกรณีการแลกเปลี่ยนพัสดุกับเอกชนและ การแลกเปลี่ยนพัสดุของส่วนราชการกับส่วนราชการ

การปฏิบัติอื่นในกระบวนการจัดการนอกเหนือที่ได้กล่าวไว้ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

4. การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ (Financial Management and Budget Control)

4.1 ความสำคัญของการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ คือการจัดระบบ
การเงินในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

4.2 ระบบบัญชีและการควบคุมทางบัญชี การบัญชี หมายถึง การบันทึกรายการ
ทางการเงินทั้งในด้านรายรับ รายจ่าย ตลอดจนการโอนบัญชี การแยกประเภท การสรุปผลและ
การแปลความหมายของข้อมูล

4.3 การจัดทำบัญชีของโรงเรียน ซึ่งจะต้องจัดระบบบัญชีตามเกณฑ์สิทธิหรือเกณฑ์
พึงรับพึงจ่าย

4.4 ส่วนประกอบของข้อมูลทางบัญชี ประกอบด้วย สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของ
เจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

4.5 ประเภทของค่าใช้จ่ายในการบริหารทางการเงิน ได้แก่ งบบุคลากร
งบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น

4.6 การกำหนดความรับผิดชอบในการบันทึกบัญชี ต้องมีการมอบหมายงาน
ให้บุคลากรอย่างชัดเจน

4.7 การจัดวางระบบบัญชี โรงเรียนต้องสร้างระบบการบันทึกและกระบวนการ
ทางบัญชีที่สอดคล้องกับลักษณะ โครงสร้างการดำเนินงาน ได้

4.8 เอกสารทางบัญชี คือ การจัดทำใบสำคัญรับและใบสำคัญจ่าย การบันทึกบัญชี
และการเก็บรักษาเอกสารทางบัญชี

4.9 การควบคุมงบประมาณ หลังจากที่ส่วนราชการได้รับอนุมัติเงินประจำงวดแล้ว
จำเป็นต้องกระจายงบประมาณสู่หน่วยงานปฏิบัติ และหน่วยงานจะต้องดำเนินการให้สอดคล้อง
กับเป้าหมายที่ต้องดำเนินงานในแต่ละหน่วยและมีความยุติธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้

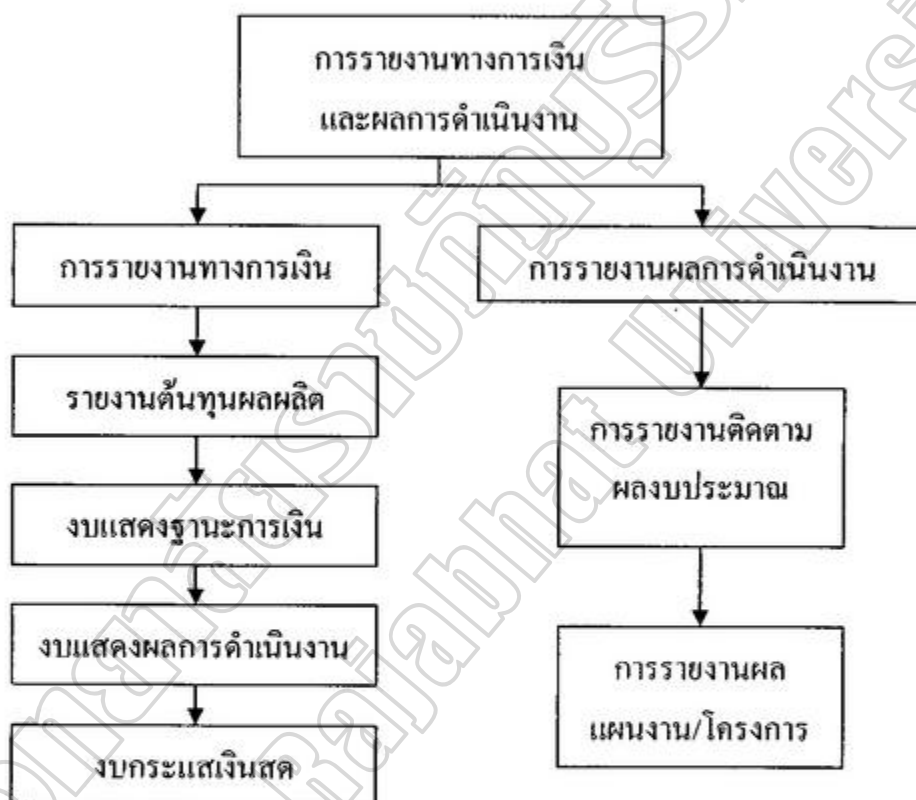
5. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (Financial and Performance Reporting)

5.1 การรายงานทางการเงิน เป็นการนำเสนอข้อมูลทางการเงินเพื่อแสดงฐานะ
ทางการเงินของโรงเรียนให้แก่บุคคลภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องทราบ

5.2 ส่วนประกอบของรายงานทางการเงิน คือ รายงานต้นทุนผลผลิต งบแสดงฐานะ
ทางการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงาน และงบกระแสเงินสด

5.3 การประเมินผล แผนงาน งาน โครงการ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินผลบริบท หรือสถานะแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินผลกระบวนการ และการประเมินผลผลิต

เพื่อให้เข้าใจในขั้นตอนการรายงานการเงินและผลการดำเนินงาน ได้ง่ายขึ้นจึงขอสรุป ขั้นตอนการรายงานการเงินและผลการดำเนินงาน ดังภาพประกอบ 4 (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 107)

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

6. การบริหารสินทรัพย์ (Asset Management)

6.1 แนวทางการบริหารสินทรัพย์ในโรงเรียน โรงเรียนควรดำเนินการสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนในการ ใช้สินทรัพย์ในโรงเรียน อย่างประหยัด เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่ากับงบประมาณที่ลงทุน กำหนดโครงสร้างและหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน กำหนดความต้องการในการใช้สินทรัพย์ รวมทั้งการจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของโรงเรียน การจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ ต้องเป็นสินทรัพย์ตามความต้องการที่ระบุไว้ในแผนงาน โครงการ คุณภาพได้มาตรฐาน เหมาะสมกับราคา

ช่วงเวลาเหมาะสมกับความต้องการใช้ มีระบบการจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ชัดเจนพร้อมทั้งจัดทำแนววิธีการใช้สินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือ มีการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติชัดเจนมีผู้รับผิดชอบในการควบคุมและการเบิกจ่าย มีห้องเก็บเหมาะสม ตรวจสอบสภาพบำรุงรักษาเสมอ มีการจัดระบบและการใช้สินทรัพย์ร่วมกัน มีการเผยแพร่ข้อมูลให้บริการแก่ชุมชน และมีการตรวจสอบประจำปีตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ

6.2 วิธีการตีราคาสินทรัพย์ปฏิบัติ ดังนี้

- 6.2.1 ราคาของทรัพย์สินต่อหน่วยหรือต่อชุดหรือต่อกลุ่มต้องมีราคาไม่ต่ำกว่า 30,000 บาท
- 6.2.2 ให้หัวหน้าส่วนราชการกำหนดอายุการใช้งานและอัตราค่าเสื่อมราคาตามจำนวนปีที่คาดว่าจะใช้งานทรัพย์สินนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6.2.3 พิจารณาราคาทุนและระยะเวลาที่ได้มาของทรัพย์สินที่ได้สำรวจไว้ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 6.2.1
- 6.2.4 พิจารณาราคาสูทธิของทรัพย์สินที่ได้ว่าต่ำกว่า 30,000 บาท หรือไม่ ถ้าต่ำกว่าราชการทรัพย์สินดังกล่าวไม่ต้องบันทึกเป็นบัญชีทรัพย์สินในระบบบัญชีที่จะปรับเปลี่ยนเป็นเกณฑ์คงค้างแต่ต้องบันทึกรายละเอียดข้อมูลของทรัพย์สินในทะเบียนคุมทรัพย์สินตามรูปแบบที่กำหนด
- 6.2.5 ทรัพย์สินประเภทที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ ไม่ต้องตีราคา

7. การตรวจสอบภายใน (Internal Audit)

7.1. การตรวจสอบภายใน หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนงานที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การบริหารการเงิน การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน การบริหารงานด้านอื่น ๆ ตลอดจนการตรวจสอบบัญชี การวิเคราะห์ประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของการควบคุมภายในของส่วนราชการรวมทั้งการรายงานผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะ

7.2 วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายในระดับ โรงเรียน คือ เพื่อช่วยผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและส่งเสริมให้มีการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

7.3 ประเภทของการตรวจสอบภายในมี 4 ประเภท ดังนี้

7.3.1 การตรวจสอบทางการเงิน หมายถึง การตรวจสอบความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงิน โดยครอบคลุมถึงการดูแลป้องกันทรัพย์สินและประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของระบบงานต่าง ๆ

7.3.2 การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน

7.3.3 การตรวจสอบการดำเนินงาน หมายถึง การตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

7.3.4 การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การตรวจสอบงานที่ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน

7.4 กระบวนการและเทคนิคการตรวจสอบภายในมี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนงานตรวจสอบ การปฏิบัติตรวจสอบภาคสนาม การจัดทำรายงาน และการติดตามผล

7.5 ขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน คือ สร้างความเข้าใจ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงาน จัดทำกรอบภาระงาน จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน สรรหา แต่งตั้งบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถเชื่อถือได้ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงาน จัดทำแผนการตรวจสอบระยะยาวและแผนประจำปี จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน ดำเนินการตรวจสอบภายในอย่างเป็นระบบ สรุปผลการตรวจสอบ ส่งเสริมสนับสนุนการตรวจสอบภายในอย่างต่อเนื่อง ดำเนินงานในลักษณะทีมงาน จัดทำระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการตรวจสอบภายใน ปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน คู่มือ ระเบียบ คู่มือรักษาป้องกันทรัพย์สิน ปฏิบัติตามแผน ปรับปรุง แก้ไข จัดทำรายงานผลการตรวจสอบ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการติดตามผลประเมินผลการตรวจสอบภายใน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า มาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้านมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หน่วยงานภาครัฐจะต้องดำเนินการตามกรอบมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน โดยผู้บริหารทุกระดับจะต้องพิจารณาว่ามาตรฐานทางการเงินด้านใดยังจะต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งกำหนดวิธีการในการปรับปรุงก่อนที่หน่วยงานภาครัฐจะได้รับการกระจายอำนาจทางการเงินเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะที่สำคัญอย่างยิ่งคือการกำหนดเวลาในการปรับปรุงมาตรฐานการจัดการทางการเงินต่าง ๆ

กรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (Medium – Term Expenditure Framework : MTEF)

การกำหนดกรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (Medium - Term Expenditure Framework : MTEF) เป็นการคำนวณค่าใช้จ่ายล่วงหน้า 3 ปี ที่ถือได้ว่าเป็นแผนงบประมาณของสถานศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งมีสาระหลักที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 80 – 94)

ความสำคัญ

1. เชื่อมโยงผลผลิตหลักของหน่วยงานที่กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์กับงบประมาณที่จะใช้ เพื่อบริหารจัดการให้เกิดผลผลิตหลัก
2. มีการประมาณการรายได้ของสถานศึกษาจากทุกแหล่ง ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ เพื่อนำมากำหนดเป็นเป้าหมายกรอบวงเงินรายจ่ายของสถานศึกษา รวมทั้งเป็นการประมาณการรายจ่ายตามกลยุทธ์ให้พอดีกับกรอบวงเงินที่ประมาณการไว้
3. แสดงรายละเอียดของงบประมาณที่ผ่านมา งบประมาณปีปัจจุบันและงบประมาณปีที่ยังค้างค้ำ ดังนั้นแผนงบประมาณของสถานศึกษาจะแสดงค่าใช้จ่ายในช่วง 6 ปี
4. นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการควบคุมค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา

กระบวนการจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สถานศึกษาจะได้งบประมาณในรูปวงเงินรวมประกอบไปด้วยงบประมาณ 2 ประเภท ดังนี้

1. การประมาณการรายได้จากเงินงบประมาณ ซึ่งแบ่งออกเป็น ดังนี้

1.1 งบบุคลากร เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคลากรภาครัฐ ได้แก่ รายจ่ายในหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำงวด ค่าจ้างชั่วคราว และหมายรวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้เบิกจ่ายจากหมวดรายจ่ายอื่นในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ หรือค่าจ้างชั่วคราว

1.2 งบดำเนินงาน เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารงานประจำในหมวดค่าสาธารณูปโภค และหมายรวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้เบิกจ่ายจากหมวดรายจ่ายอื่นใด เพื่อการบริหารงานประจำ มิใช่รายจ่ายในงบบุคลากรชั่วคราว ซึ่งในการจัดสรรงบดำเนินงาน สถานศึกษาอาจได้รับจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน รวมทั้งงบที่หน่วยงานเจ้าสังกัดจัดให้เป็นพิเศษเพื่อดำเนินการตามนโยบายที่กำหนด ในระยะแรกของการใช้งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน อาจจะไม่สามารถจัดสรรเป็นรายหัวได้เนื่องจากระบบข้อมูลยังไม่สามารถแยกค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนแต่ละประเภทได้ อย่างไรก็ตามสถานศึกษาอาจคำนวณโดยใช้ข้อมูลงบประมาณที่ได้รับในปัจจุบันว่าได้รับจัดสรรงบประมาณต่อหัวของเด็กแต่ละประเภทเท่าไรไปก่อน

1.3 งบลงทุน เป็นค่าใช้จ่ายในหมวดครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และหมายรวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้เบิกจ่ายจากหมวดรายจ่ายอื่นในลักษณะค่าครุภัณฑ์ หรือที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ในการประมาณการงบลงทุนนั้น เป็นการประมาณการความต้องการครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งเป็นข้อมูลความขาดแคลนและข้อมูลความต้องการจำเป็นของโรงเรียน เพื่อเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง ดังนั้น ขั้นตอนของการคำนวณงบลงทุนจึงมีดังนี้

1.3.1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลความขาดแคลนและความต้องการจำเป็น เทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดภายในช่วงระยะเวลา 3 ปี

1.3.2 เมื่อได้ข้อมูลความขาดแคลนและต้องการครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างแล้ว แยกเป็นความต้องการจำเป็นเป็นรายปี

1.3.3 นำข้อมูลครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างแต่ละปีมาคำนวณราคากลางตามมาตรฐานที่สำนักงบประมาณกำหนด หากเป็นรายการที่ไม่มีราคากลาง ให้สืบราคาท้องตลาดพร้อมกำหนดคุณลักษณะเฉพาะที่เหมาะสม

1.3.4 เงินที่คำนวณได้เป็นงบลงทุนที่ใช้ในการขอตั้งงบประมาณลงทุนต่อไป การประมาณรายรับจากเงินงบประมาณในระดับสถานศึกษา ดังกล่าวข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นได้ตามภาพประกอบ 5 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 83)

ภาพประกอบ 5 แนวทางการประมาณรายรับจากเงินงบประมาณจำแนกตามประเภทรายจ่าย

2. การประมาณการรายได้จากเงินนอกงบประมาณ

ระบบงบประมาณปัจจุบัน เงินนอกงบประมาณของสถานศึกษามีได้นำมารวมเป็นรายได้ของสถานศึกษา เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการตามแผน แต่ในระบบใหม่ สถานศึกษามีช่องทางการได้เงินนอกงบประมาณมากยิ่งขึ้น เป็นไปตามมาตรา 59

แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 รวมทั้งมีบทบาทการระดมทุนได้ตามกฎหมาย และโดยระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สถานศึกษาจะต้องนำเงินนอกงบประมาณมารวมกับ เงินงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาล เพื่อกำหนดเป็นรายได้ของสถานศึกษา แล้วนำไปใช้จ่าย ตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษา มีดังนี้ เงินค่าธรรมเนียมพิเศษ เงินรายได้จากการให้บริการ เงินผลประโยชน์จากทรัพย์สิน เงินเบี้ยปรับจากการลาศึกษา ของข้าราชการ และลูกจ้างของสถานศึกษา เงินเบี้ยปรับจากการผิดสัญญา ซื้อทรัพย์สิน สิ่งของและ สัญญาเช่าที่สถานศึกษาจัดจ้างหรือเช่า ไม่ว่าจะจากเงินงบประมาณหรือเงินนอกงบประมาณ เงินบริจาค โดยมีวัตถุประสงค์ เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดอกเบี้ย และรายได้อื่น

การกำหนดกรอบงบประมาณรายจ่าย

เมื่อได้มีการวางแผนกลยุทธ์แล้ว จะมีการจัดทำแผนงาน โครงการและได้กำหนด ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประมาณการรายจ่ายของสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับประมาณการรายได้ สำหรับขั้นตอนในการกำหนดค่าใช้จ่ายตามแผนกลยุทธ์ มีดังนี้

1. กำหนดกรอบวงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี โดยพิจารณาจากรายได้ที่เป็นเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ

2. ปรับกลยุทธ์เป็นแผนงาน โครงการและกิจกรรม และกำหนดค่าใช้จ่าย

3. หากค่าใช้จ่ายตามกลยุทธ์มีมากกว่าประมาณการรายได้ ควรพิจารณา ดังนี้

3.1 ทบทวนกลยุทธ์ ปรับกลยุทธ์ ปรับลดเป้าหมาย ปรับกิจกรรม

3.2 หากจำเป็นต้องดำเนินการตามกลยุทธ์ แผนงาน/โครงการ ควรกำหนดแผนการ ระดมทุนและทรัพยากรเพื่อจัดหาเงินนอกงบประมาณ เพิ่มเติมให้เกิดความสมดุลระหว่าง ประมาณการรายได้และรายจ่าย

4. ประมาณการรายจ่ายนี้ มีไว้เพื่อใช้ในการควบคุมค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนงบประมาณ

ข้อควรคำนึงในการวางแผนงบประมาณของสถานศึกษา

สิ่งที่สถานศึกษาและผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงบประมาณ ควรคำนึงในการวางแผน งบประมาณของสถานศึกษา มีดังนี้

1. แผนงบประมาณจะต้องเชื่อมโยงกับแผนกลยุทธ์ และมีผลต่อการกำหนดแผน ปฏิบัติการ จึงควรมีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามภารกิจ เพื่อให้การวางแผนงบประมาณครอบคลุม กิจกรรมที่ต้องมีค่าใช้จ่ายและดำเนินการบรรลุตามแผนกลยุทธ์ ข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน ที่สถานศึกษาทำไว้กับหน่วยงานต้นสังกัด

2. การวางแผนงบประมาณขีดหลักการมีส่วนร่วม เช่นเดียวกันกับการวางแผนกลยุทธ์ และยังคงคำนึงถึงความโปร่งใสและตรวจสอบได้ด้วย

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การจัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของทุกสถานศึกษา ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยต้องอาศัยข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งในการบริหารจัดการศึกษานั้น กรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลางของสถานศึกษา ถือว่าเป็นเครื่องมืออันสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จากการศึกษาพบว่า มีผู้ทำการวิจัยในเรื่องนี้เป็นจำนวนน้อยเนื่องจากเป็นระบบงบประมาณที่ประเทศไทย เพิ่งจะนำมาปรับใช้ครั้งแรก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบงบประมาณของประเทศไทยที่มีตัวแปรใกล้เคียงกันมาใช้ในการศึกษา ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ศิริวัฒน์ จันทรดลิ่ง (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงปัญหาการปฏิบัติงานในด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุ ในสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุ ในสำนักงานศึกษาธิการของหัวหน้าส่วนราชการผู้เบิก หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี หัวหน้าการเงิน และหัวหน้าการบัญชี มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

ประสาน หอมพลู (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงิน ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ธุรการและการเงิน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนทั้งในส่วนรวมและรายด้านปรากฏอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงิน ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ธุรการและการเงิน โดยรวมและรายด้านปรากฏอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน กับเจ้าหน้าที่ธุรการและการเงินที่มีต่อปัญหางานธุรการและการเงิน โดยส่วนรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ใน 4 ด้าน คือ งานรักษาความปลอดภัยในอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์ งานพัสดุ และงานการเงินและบัญชี

สมควร แสงภัทรเนตร (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายให้ใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (รผกง.) ของกองทัพบก พบว่า ปัจจัยปัญหาสำคัญที่เป็นสาเหตุ

ทำให้กองทัพบกไม่บรรลุผลสำเร็จในการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติมี 4 ประการ ได้แก่ ความไม่สมบูรณ์ของนโยบาย สำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบกขาดสมรรถนะในการนำนโยบาย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดอิสระและแรงจูงใจการทำงาน และการขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อุรภัย โสมอินทร์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของครูผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ระดับปัญหาของการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของครูผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีรวมทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากสูงไปหาลด คือ ด้านการรับเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านงานบัญชี และด้านการจ่ายเงินตามลำดับ ส่วนการเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานของครูผู้ปฏิบัติที่มีขนาดต่างกันรวมทุกด้านมีระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในแต่ละด้านมีระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

เขวเรศ สังฆอนันต์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงราย พบว่า การปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ปัญหาที่พบก็มีเพียงบางครั้งที่ไม่สามารถจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชีให้เป็นปัจจุบัน ได้ด้วยสาเหตุสำคัญคือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน้าที่มีไม่เพียงพอส่วนใหญ่เป็นครูปฏิบัติการสอนที่ได้รับการแต่งตั้งให้มาปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน ต้องรับผิดชอบงานสอนมากและงานด้านอื่น ๆ ด้วย คาบว่างที่มีอยู่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่บางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติงาน ปัญหาที่เกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบ ผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบบางคนไม่มีความรู้ในเรื่องการเงินการบัญชี และไม่เห็นความสำคัญ จึงมิได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

มนัสสวาสดี เกษบุญชู (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของผู้บริหารระดับกลาง และเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารระดับกลางและเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณมีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัย โดยรวมและในแต่ละด้านในระดับปานกลาง ผู้บริหารระดับกลางและเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณมีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำงบประมาณและด้านอนุมัติงบประมาณแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารระดับกลางที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน เจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ศิริวัฒน์ วรรณานนท์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และผลกระทบของนโยบายการเงินของรัฐบาลไทยในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2531-2540) พบว่า นโยบายของรัฐบาลทั้ง 5 คณะ มีความสอดคล้องต่อกัน 5 นโยบาย คือ นโยบายการเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน นโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้ป็นศูนย์กลางการเงินเชิงภูมิภาค นโยบายการออม นโยบายอัตราแลกเปลี่ยน และนโยบายการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการดำเนินนโยบายการเงิน คือ ธนาคารกลางหรือธนาคารแห่งประเทศไทย โดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องรับผิดชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยการรายงานผลการปฏิบัติ การขออนุมัติดำเนินนโยบายในบางประการและการให้ข้อเสนอแนะแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังผลการดำเนินนโยบายในช่วงระยะเวลาดังกล่าว พบว่า มีผลสัมฤทธิ์และผลกระทบต่อเศรษฐกิจส่วนรวมหลายประการ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ยุค ดังนี้ ยุคทองของเศรษฐกิจไทยอยู่ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2530-2532 ซึ่งตรงกับสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นยุคที่มีเศรษฐกิจรุ่งเรืองและมีเสถียรภาพมากที่สุด ต่อมาเป็นยุคเศรษฐกิจชะลอตัว ภาวะเศรษฐกิจทรงตัว ตรงกับสมัย นายอานันท์ ปันยารชุน และนายชวน หลีกภัย (พ.ศ.2533-2535) ยุคต่อมาคือยุคเศรษฐกิจฟองสบู่ ซึ่งเป็นช่วงที่มีเงินไหลเข้าประเทศมากที่สุดและมีการขยายตัวของเศรษฐกิจร้อนแรงที่สุด แต่ขณะเดียวกันก็มีการขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดสูงมาก (ระหว่าง พ.ศ.2535-2538) ซึ่งตรงกับสมัยนายชวน หลีกภัย และนายบรรหาร ศิลปอาชา ส่วนยุคสุดท้ายคือยุคฟองสบู่แตกหรือยุควิกฤตเศรษฐกิจ ตรงกับสมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ (พ.ศ.2539-2540) ซึ่งเป็นยุคที่เศรษฐกิจไทยประสบภาวะวิกฤตได้รับความเสียหายมากที่สุด เป็นประวัติการณ์

อรนุช ทองสุโขวงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการเงิน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาการดำเนินการทางการเงินโดยรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำ คือ งานบัญชี การจ่ายเงิน การรับเงินและการเก็บรักษาเงิน เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานการเงิน พบว่า มีปัญหาแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านความคิดเห็นอื่น ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

แต่ควรได้รับการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น โดยรับผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาทำงานด้านนี้เพิ่มขึ้น จัดอบรมให้การนิเทศแก่เจ้าหน้าที่และตรวจสอบให้ความเข้าใจงานอย่างด่งแท้ สร้างจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ที่รับผิดชอบ ตลอดจนให้ขวัญและกำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงาน จะสามารถส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อมรา รัตตากร (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ การจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถาบันราชภัฏจันทรเกษม พบว่า ด้านการจัดทำ งบประมาณ มีสภาพการเตรียมความพร้อมในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ด้านการบริหาร งบประมาณและด้านการติดตามผลประเมินผลมีการเตรียมความพร้อมในระดับน้อย ปัญหาและ อุปสรรคที่สำคัญได้แก่ ขาดคน โยบายและแผนกลยุทธ์ด้านงบประมาณที่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วม และการยอมรับของประชาคม ขาดความพร้อมด้าน โครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศ ไม่มี ซอฟแวร์สำหรับการจัดการงบประมาณ รวมทั้งยังไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยการจัดทำงบประมาณ ภายในสถาบัน สภาพที่ทำงานของหน่วยงานหลักได้แก่ ฝ่ายการเงิน และฝ่ายวางแผนและพัฒนา มีสภาพที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ พบว่ามีปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดการ งบประมาณของบุคลากรทุกระดับ

สมใจ ขำรักษา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร ระดับกลางและผู้ปฏิบัติงานการเงินที่มีต่อการบริหารงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัย รามคำแหงใน 4 ด้าน คือ ด้านการงบประมาณ ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการเบิกจ่ายและการเก็บ รักษาเงิน ด้านการจัดทำบัญชี พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณ แผ่นดินของมหาวิทยาลัยโดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านจำแนกตามสังกัด พบว่า ด้านการเบิกจ่ายและการเก็บรักษาเงิน ด้านการจัดทำบัญชี บุคลากรในมหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามสถานภาพและ วุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า บุคลากรในมหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่า ด้านการเบิกจ่ายและการเก็บรักษา เงิน บุคลากรมหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ซีเกิล และคนอื่นๆ (Siegle and others. 1998 : 159) ได้ทำการศึกษาการประเมินการเริ่ม ใช้งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของคณะกรรมการทางการศึกษาของเมืองนิวยอร์ก รายงานวิจัย รายปีส่วนแรก พบว่าลักษณะของงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานคือการเชื่อมโยงงบประมาณเพื่อ การปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนและพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อแยกวิธีการจัดงบประมาณ

แบบมุ่งเน้นผลงานออกจากวิธีการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนที่ใช้ในสหรัฐอเมริกา ในปีแรกนี้ มีการทำแบบสำรวจโดยสมาชิกผู้เข้าร่วมกันวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียน ระดับประถมศึกษา จำนวน 87 คน ซึ่งเป็นสมาชิกที่ไม่ใช่ที่งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจำนวน 16 คน และสมาชิกผู้เข้าร่วมกันวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 44 คน ซึ่งพบว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญที่เห็นได้ชัด

เบอร์ก และคนอื่นๆ (Burke and others. 2000 : 143) ได้ทำการสำรวจการนำระบบกองทุนแบบแผนงานและระบบงบประมาณแบบแผนงานรวมเข้าด้วยกัน พบว่า ผลลัพธ์หรือจุดเด่น มีการยอมรับกันมากขึ้นและมีการพัฒนาคือรวมทั้งสองระบบเข้าด้วยกันจะทำให้การจัดการเรื่องการเงิน มีระบบคล่องตัวขึ้น เมื่อมีการประเมินค่าหาผลกระทบขององค์กรพบว่าต้องมีการปรับปรุงร้อยละ 35 เท่านั้น ซึ่งเป็นการปรับปรุงโปรแกรมแผนงานอย่างมีนัยสำคัญ

โลเบอร์ และวาร์เดน (Lauber & Warden. 1999 : 142) ได้ศึกษาการเตรียมการนำระบบงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ในโรงเรียนในลอสแอนเจลิส ชิการ์โกและเดนเวอร์ พบว่า โรงเรียนที่อยู่ในรัฐทั้งสามรัฐมีเงื่อนไขในการปฏิบัติหรือแบบอย่างในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ สถาบันต้องได้รับการสนับสนุนสำหรับการจัดใช้ระบบงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานต้องมีการอบรมสำหรับบุคลากรและมีการประชาสัมพันธ์ อย่างทั่วถึง ต้องมีความโปร่งใสในการทำงาน ต้องมีความเข้าใจในการใช้ระบบงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน และต้องมีการช่วยเหลือทางเทคนิคจากภายนอก

จากการศึกษาในนิวยอร์ก พบว่า ระบบงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นงานที่ใหญ่และหนักมาก เขาให้ข้อเสนอแนะว่าต้องใช้เวลาในการปฏิบัติโดยต้องมีการอบรมให้กับผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน และต้องได้รับการช่วยเหลือจากผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายด้วย

แบล็ค (Black. 1983 : 922 – A) ได้ทำการศึกษาถึงการจัดการงานการเงินในวิทยาลัยชุมชนของรัฐแอริโซนา (Arizona) โดยมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาถึงผลกระทบของการลดค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในรัฐแอริโซนา โดยมีเป้าหมายเพื่อประเมินระบบการจัดการเงินคณะผู้บริหารรวมทั้งรายได้และค่าใช้จ่าย ผลของการวิจัยพบว่า

1. มีปัญหาในการควบคุมค่าใช้จ่ายคือการเพิ่มระดับของผู้บริหาร การมีค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น
2. มีปัญหาเกี่ยวกับรายได้ คือเงินช่วยเหลือจากรัฐน้อยลงงบประมาณมีน้อย และไม่มีการพัฒนารายได้

สไปแวก (Spivak. 1986 : 1147 – A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการฝึกการจัดการเงินสดในวิทยาลัยชุมชนในรัฐฟลอริดา ผลการวิจัยพบว่า

1. ควรจัดให้มีวิธีการที่วิทยาลัยชุมชนจะใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการเงิน

2. ควรจัดโปรแกรมการฝึกอบรม และสัมมนาให้กับหัวหน้างานการเงินของวิทยาลัยชุมชนเพื่อปรับปรุงการจัดการด้านการเงินและเทคนิค รวมทั้งความสามารถในการใช้เงิน

3. ควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการเงินของผู้บริหารงานการเงิน จากทุกวิทยาลัยชุมชน เพื่อรับผิดชอบในเรื่องข้อมูลทางการเงินร่วมกัน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ยกมาพอสรุปได้ว่า การบริหารจัดการด้านงบประมาณเป็นเรื่องที่มีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมากสำหรับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางและวิธีการในการจัดทำงบประมาณบ่อยครั้ง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หรือการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการงบประมาณ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบงบประมาณ เป็นอย่างดี และต้องมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำ ผู้ปฏิบัติจะต้องได้รับการอบรมระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้เข้าใจตรงกันเพื่อให้การปฏิบัติ นั้นเกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งต้องมีความโปร่งใสในการทำงาน สามารถตรวจสอบได้ทุกเวลา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัยการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำนวน 911 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 843 คน และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 68 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2541 : 114) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 265 คน และในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 59 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 324 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ()

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการมาก ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการน้อย และระดับ 1 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ความต้องการน้อยที่สุด โดยผู้ตอบเลือกกาเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ ตลอดจนรายงานการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามถึงสภาพปัญหาและความต้องการในการการจัดระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา
3. นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม
4. นำเสนอร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมและตรงตามเนื้อหา เป็นการหาความเที่ยงเชิงประจักษ์ของแบบสอบถาม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมี 3 คน ดังนี้

4.1 นายกิตติศักดิ์ วิทเขตช ผู้อำนวยการ โรงเรียนพระครูพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

4.2 นายทำนอง วรรณโคตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองครก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

4.3 นายประกิจ แฟมโรสง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านบุชเหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข เสนอให้คณะกรรมการที่ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 20 คน และในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 10 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ ดังนี้

6.1 หาค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ หาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อ ทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test ทดสอบนัยสำคัญความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไปถือว่าอำนาจจำแนกสูงตามเกณฑ์

6.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเท่ากับ .9317 และค่าความเชื่อมั่นในด้านความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเท่ากับ .9896 แล้วจึงนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

7. ในกรณีที่แบบสอบถามไม่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยทำการปรับปรุงข้อคำถามที่ไม่ได้คุณภาพ แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มเก่า และไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน อีกครั้ง เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม จนได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบัน
ราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 4 เขต

ขั้นตอนที่ 2 ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 4 เขต พร้อมส่งแบบสอบถามไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 ประสานงานขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้ง 4 เขต ให้ช่วยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างส่งกลับคืนมาไว้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดยผู้วิจัยจะไปปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามมาจัดกระทำ และวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้พิจารณาคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาดำเนินการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละประกอบความเรียง
2. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดอันดับและเสนอข้อมูลประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีระดับปัญหา/ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีระดับปัญหา/ความต้องการอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีระดับปัญหา/ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีระดับปัญหา/ความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีสภาวะระดับปัญหา/ความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบระดับปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 กับระดับช่วงชั้นที่ 3-4 โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติ t - test (Independent Samples) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. การเปรียบเทียบระดับปัญหา และความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำแนกตามประเภทการ การบริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ใช้นี้

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้อัตราส่วนวิกฤติ t เป็นรายข้อ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 260)

$$t = \frac{\bar{x}_H - \bar{x}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2 + s_L^2}{n}}}$$

เมื่อ \bar{x}_H แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ได้คะแนนสูง
 \bar{x}_L แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ได้คะแนนต่ำ
 s_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่ม ได้คะแนนสูง
 s_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่ม ได้คะแนนต่ำ
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

α แทน ความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อ
 s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ตัวเลขที่ต้องการเปรียบเทียบ} \times 100}{\text{จำนวนเต็ม}}$$

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนของข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน กำลังสองของผลรวมคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำแนกตามระดับช่วงชั้น การบริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน โดยใช้สูตร t -test แบบ Independent Sample (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t

\bar{x}_1 แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 1

\bar{x}_2 แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 2

s_1^2 แทน ความแปรปรวนกลุ่มที่ 1

s_2^2 แทน ความแปรปรวนกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 2

3.2 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แล้วจึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 249)

$$CV_d = \sqrt{(K - 1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square Within Group
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มีดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences) ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ระดับช่วงชั้นของสถานศึกษา และประสิทธิภาพงานด้านการบริหารสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 1-4 ใช้ t - test โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระแก่กัน (Independent Sample) เพื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ตอนที่ 5 ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดยใช้ การวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับระดับช่วงชั้นของสถานศึกษา และประสิทธิภาพทำงานด้านการบริหารสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะปรากฏดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษาและ
ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับช่วงชั้นสถานศึกษา		
2.1 บริหารในระดับช่วงชั้นที่ 1 – 3	265	81.79
2.2 บริหารในระดับช่วงชั้นที่ 3 – 4	59	18.21
รวม	324	100
2. ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา		
1.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี	45	13.89
1.2 ประสบการณ์ 10 – 20 ปี	252	77.78
1.3 ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี	27	8.33
รวม	324	100

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 324 คน เมื่อจำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา พบว่าเป็นผู้บริหารที่บริหารสถานศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 คิดเป็นร้อยละ 81.79 และเป็นผู้บริหารที่บริหารสถานศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 คิดเป็นร้อยละ 18.21 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหาร 10- 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมาได้แก่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.89 และเป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.33 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แสดงสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ซึ่งจะปรากฏผลดังตาราง 2 ถึงตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	2.59	.594	ปานกลาง	1
2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต	2.51	.533	ปานกลาง	2
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	2.42	.439	น้อย	5
4. ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ	2.39	.403	น้อย	6
5. ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน	2.32	.526	น้อย	7
6. ด้านการบริหารสินทรัพย์	2.43	.498	น้อย	3
7. ด้านการตรวจสอบภายใน	2.43	.467	น้อย	3
รวมเฉลี่ย	2.44	.390	น้อย	

จากตาราง 2 พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.44$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากด้านที่ 1 ที่ว่า “ด้านการวางแผนงบประมาณ” และด้านที่ 2 ที่ว่า “ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต” มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำแนกเป็นรายด้าน และรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ก. ด้านการวางแผนงบประมาณ				
1. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการวางแผน งบประมาณมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.94	.836	ปานกลาง	1
2. โครงสร้างและการมอบหมายงานในการจัดทำ แผนกลยุทธ์และ MTEF มีความชัดเจน	2.74	.630	ปานกลาง	3
3. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำแผน กลยุทธ์และ MTEF มีความเพียงพอ	2.51	.632	ปานกลาง	6
4. การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศการวางแผน งบประมาณครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	2.78	1.017	ปานกลาง	2
5. การเชื่อมโยงข้อมูลการวางแผนงบประมาณเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	2.63	.883	ปานกลาง	4
6. การนำข้อมูลการประเมินตนเองและการวิเคราะห์ สภาพงานมาใช้ในการวางแผนงบประมาณ	2.12	.891	น้อย	8
7. การจัดทำ MTEF สามารถรองรับการจัดทำ แผนปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.61	1.161	ปานกลาง	5
8. ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF ในทุกขั้นตอน	2.39	.853	น้อย	7
รวมเฉลี่ย	2.59	.594	ปานกลาง	1
ข. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต				
9. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการคำนวณต้นทุน ผลผลิตมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.62	.837	ปานกลาง	2
10. โครงสร้างและการมอบหมายงานในการคำนวณ ต้นทุนผลผลิต มีความชัดเจน	2.55	1.088	ปานกลาง	4

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
11. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การคำนวณต้นทุนผลผลิตมีความเพียงพอ	2.65	.876	ปานกลาง	1
12. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการคำนวณ ต้นทุนผลผลิตมีความเพียงพอ	2.48	.736	น้อย	5
13. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้าน การคำนวณต้นทุนผลผลิตมีครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	2.62	.787	ปานกลาง	2
14. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	2.41	.668	น้อย	6
15. กระบวนการในการคำนวณต้นทุนผลผลิต ในหน่วยงานเป็นระบบและมีความเชื่อถือได้	2.36	.706	น้อย	7
16. การรายงานข้อมูลต้นทุนกิจกรรมและต้นทุน ผลผลิตถูกต้องและครอบคลุมทุกภารกิจ	2.35	.828	น้อย	8
รวมเฉลี่ย	2.51	.533	ปานกลาง	2
ค. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง				
17. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้าง มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.29	.715	น้อย	7
18. โครงสร้างและการมอบหมายงานด้านการจัดซื้อ จัดจ้างมีความชัดเจน	2.52	.881	ปานกลาง	2
19. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบ ด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ	2.50	.740	น้อย	3
20. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดระบบ การจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ	2.60	.671	ปานกลาง	1
21. การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศด้าน การจัดซื้อจัดจ้างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	2.34	.616	น้อย	6
22. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	2.24	.641	น้อย	8

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
23. การวางแผนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างจัดทำ อย่างเป็นระบบและชัดเจน	2.39	.652	น้อย	5
24. การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ตรงตามเวลา เป็นไปตามความต้องการและมีความประหยัด	2.48	.646	น้อย	4
รวมเฉลี่ย	2.42	.439	น้อย	5
ง. ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ				
25. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารการเงิน และการควบคุมงบประมาณมีความชัดเจนและ สามารถปฏิบัติได้	2.08	.651	น้อย	8
26. โครงสร้างและการมอบหมายงานการบริหาร การเงินและการควบคุมงบประมาณ มีความชัดเจน	2.58	.812	ปานกลาง	1
27. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีความเพียงพอ	2.56	.738	ปานกลาง	2
28. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการบริหาร การเงินและการควบคุมงบประมาณมีความ เพียงพอ	2.39	.602	น้อย	5
29. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้าน การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	2.53	.621	ปานกลาง	3
30. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	2.40	.704	น้อย	4

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
31. กระบวนการในการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณในหน่วยงานเป็นระบบและมีความเชื่อถือได้	2.36	.669	น้อย	6
32. การใช้จ่ายเงินในแต่ละกิจกรรมตรงตามแผนที่กำหนดไว้	2.25	.600	น้อย	7
รวมเฉลี่ย	2.39	.403	น้อย	6
จ. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน				
33. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.36	.718	น้อย	3
34. โครงสร้างและการมอบหมายงานการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความชัดเจน	2.13	.932	น้อย	8
35. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความเพียงพอ	2.19	.727	น้อย	7
36. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความเพียงพอ	2.29	.756	น้อย	5
37. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	2.51	.765	ปานกลาง	2
38. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	2.27	.738	น้อย	6
39. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้	2.31	.621	น้อย	4

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
40. ข้อมูลทางการเงินมีการเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ	2.54	.747	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	2.32	.526	น้อย	7
จ. ด้านการบริหารสินทรัพย์				
41. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.11	.649	น้อย	8
42. โครงสร้างและการมอบหมายงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความชัดเจน	2.41	.818	น้อย	5
43. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความเพียงพอ	2.50	1.015	น้อย	3
44. งบประมาณประมาณสนับสนุนด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความเพียงพอ	2.40	.774	น้อย	6
45. การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศด้านการบริหารสินทรัพย์ ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	2.49	.797	น้อย	4
46. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการบริหารสินทรัพย์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	2.22	.723	น้อย	7
47. การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์จัดทำอย่างเป็นระบบและชัดเจน	2.58	.679	ปานกลาง	2
48. การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของหน่วยงาน มีความคุ้มค่า	2.71	.626	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	2.43	.498	น้อย	3
ช. ด้านการตรวจสอบภายใน				
49. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการตรวจสอบภายใน มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.36	.642	น้อย	5
50. โครงสร้างและการมอบหมายงาน ด้านการตรวจสอบภายในมีความชัดเจน	2.88	.649	น้อย	6

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
51. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบด้านการตรวจสอบภายในมีความเพียงพอ	2.51	.675	ปานกลาง	3
52. งบประมาณประมาณสนับสนุนด้านการตรวจสอบภายใน มีความเพียงพอ	2.18	.795	น้อย	7
53. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการตรวจสอบภายใน มีความครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	2.18	.726	น้อย	7
54. การจัดทำแผนการตรวจสอบภายในระยะยาว และแผนประจำปีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	2.41	.915	น้อย	4
55. การตรวจสอบภายในเป็นไปตามแผนที่วางไว้ และมีการรายงานผลการตรวจสอบตามกำหนด	2.84	.806	ปานกลาง	1
56. การตรวจสอบภายใน การควบคุมการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลงานและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นไปอย่างมีระบบ	2.66	.962	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย	2.43	.467	น้อย	3
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	2.44	.390	น้อย	

จากตาราง 3 พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

ด้านการวางแผนงบประมาณ มีสภาพปัญหาโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากข้อ 6 ที่ว่า “การนำข้อมูลการประเมินตนเองและการวิเคราะห์สภาพงานมาใช้ในการวางแผนงบประมาณ” และข้อ 8 ที่ว่า “ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF ในทุกขั้นตอน” มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีสภาพปัญหาสูงสุดคือข้อที่ 1 ที่ว่า “นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการวางแผนงบประมาณมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้” ($\bar{x} = 2.94$) รองลงมาคือข้อ 4 ที่ว่า “การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศการวางแผนงบประมาณครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” ($\bar{x} = 2.78$) และข้อ 2 ที่ว่า “โครงสร้างและการมอบหมายงานในการจัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF มีความชัดเจน” ($\bar{x} = 2.78$) ตามลำดับส่วนข้อที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุดคือข้อ 6 ที่ว่า “การนำข้อมูลการประเมินตนเองและการวิเคราะห์สภาพงานมาใช้ในการวางแผนงบประมาณ” ($\bar{x} = 2.12$)

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ 9 ที่ว่า “นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้” ข้อ 10 ที่ว่า “โครงสร้างและการมอบหมายงานในการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีความชัดเจน” ข้อ 11 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การคำนวณต้นทุนผลผลิตมีความเพียงพอ” และข้อ 13 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีสภาพปัญหาสูงสุดคือข้อ 11 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 2.65$) รองลงมา คือข้อ 9 ที่ว่า “นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการคำนวณต้นทุน ผลผลิตมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้” ($\bar{x} = 2.62$) และข้อ 13 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” ($\bar{x} = 2.62$) ส่วนข้อที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุด คือข้อ 16 ที่ว่า “การรายงานข้อมูลต้นทุนกิจกรรมและต้นทุนผลผลิตถูกต้องและครอบคลุมทุกภารกิจ” ($\bar{x} = 2.35$)

ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.42$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากข้อ 18 ที่ว่า “โครงสร้างและการมอบหมายงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความชัดเจน” และข้อ 20 ที่ว่า “วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ” มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีสภาพปัญหาสูงสุดคือข้อ 20 ที่ว่า “วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 2.60$) รองลงมาคือข้อ 18 ที่ว่า “โครงสร้างและการมอบหมายงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความชัดเจน” ($\bar{x} = 2.52$) และข้อ 19 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบด้านการจัดซื้อจัดจ้าง มีความเพียงพอ”

($\bar{x} = 2.50$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุดคือข้อ 22 ที่ว่า “การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ” ($\bar{x} = 2.24$)

ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.39$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ข้อ 26 ที่ว่า “โครงสร้างและการมอบหมายงานการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความชัดเจน” ข้อ 27 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความเพียงพอ” และข้อ 29 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีสภาพปัญหาสูงสุด คือข้อ 26 ที่ว่า “โครงสร้างและการมอบหมายงานการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความชัดเจน” ($\bar{x} = 2.58$) รองลงมาคือข้อ 27 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 2.56$) และข้อ 29 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” ($\bar{x} = 2.53$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุดคือข้อ 25 ที่ว่า “นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้” ($\bar{x} = 2.08$)

ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.32$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ข้อ 37 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” และข้อ 40 ที่ว่า “ข้อมูลทางการเงินมีการเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ” มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีสภาพปัญหาสูงสุดคือข้อ 40 ที่ว่า “ข้อมูลทางการเงินมีการเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ” ($\bar{x} = 2.54$) รองลงมาคือข้อ 37 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” ($\bar{x} = 2.51$) และข้อ 33 ที่ว่า “นโยบายและแนวปฏิบัติ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้” ($\bar{x} = 2.36$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุดคือข้อ 34 ที่ว่า “โครงสร้างและการมอบหมายงานการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความชัดเจน” ($\bar{x} = 2.13$)

ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากข้อ 47 ที่ว่า

“การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์จัดทำอย่างเป็นระบบและชัดเจน” และข้อ 48 ที่ว่า

“การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของหน่วยงานมีความคุ้มค่า” มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีสภาพปัญหาสูงสุดคือ ข้อ 48 ที่ว่า “การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของหน่วยงานมีความคุ้มค่า” ($\bar{x} = 2.71$) รองลงมาคือข้อ 47 ที่ว่า “การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์จัดทำอย่างเป็นระบบและชัดเจน” ($\bar{x} = 2.58$) และข้อ 43 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 2.50$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุดคือข้อ 41 ที่ว่า “นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารสินทรัพย์มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้” ($\bar{x} = 2.11$)

ด้านการตรวจสอบภายใน มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากข้อ 51 ที่ว่า

“การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบด้านการตรวจสอบภายในมีความเพียงพอ” ข้อ 55

ที่ว่า “การตรวจสอบภายในเป็นไปตามแผนที่วางไว้และมีการรายงานผลการตรวจสอบตาม

กำหนด” และข้อ 56 ที่ว่า “การตรวจสอบภายใน การควบคุมการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลงานและ

การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเป็นไปอย่างมีระบบ” มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีสภาพปัญหาสูงสุดคือข้อ 55 ที่ว่า “การตรวจสอบภายในเป็นไปตามแผนที่วางไว้และมีการรายงานผลการตรวจสอบตามกำหนด” ($\bar{x} = 2.84$) รองลงมาคือข้อ 56 ที่ว่า “การตรวจสอบภายใน การควบคุมการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลงานและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเป็นไปอย่างมีระบบ” ($\bar{x} = 2.66$) และข้อ 51 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบด้านการตรวจสอบภายในมีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 2.51$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุดคือข้อ 52 ที่ว่า “วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการตรวจสอบภายในมีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 2.18$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	4.21	.608	มาก	6
2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต	4.20	.494	มาก	7
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	4.31	.494	มาก	5
4. ด้านการบริหารการเงินและการควบคุม งบประมาณ	4.36	.532	มาก	2
5. ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน	4.33	.548	มาก	4
6. ด้านการบริหารสินทรัพย์	4.36	.569	มาก	2
7. ด้านการตรวจสอบภายใน	4.43	.493	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.32	.482	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ด้านการตรวจสอบภายใน ($\bar{x} = 4.43$) ด้านการบริหารสินทรัพย์ ($\bar{x} = 4.36$) ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ($\bar{x} = 4.36$) ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.33$) ด้านการจัดระบบ การจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{x} = 4.31$) ด้านการวางแผนงบประมาณ ($\bar{x} = 4.21$) และด้านการคำนวณ ต้นทุนผลผลิต ($\bar{x} = 4.20$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน และรายชื่อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ก. ด้านการวางแผนงบประมาณ				
1. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการวางแผน งบประมาณมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.22	.758	มาก	4
2. โครงสร้างและการมอบหมายงานในการจัดทำ แผนกลยุทธ์และ MTEF มีความชัดเจน	4.44	.671	มาก	1
3. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำแผน กลยุทธ์และ MTEF มีความเพียงพอ	4.37	.832	มาก	2
4. การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศการวางแผน งบประมาณครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.07	.655	มาก	8
5. การเชื่อมโยงข้อมูลการวางแผนงบประมาณเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	4.11	.806	มาก	6
6. การนำข้อมูลการประเมินตนเองและการวิเคราะห์ สภาพงานมาใช้ในการวางแผนงบประมาณ	4.24	.764	มาก	3
7. การจัดทำ MTEF สามารถรองรับการจัดทำ แผนปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	.678	มาก	5
8. ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF ในทุกขั้นตอน	4.11	.608	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.21	.608	มาก	6
ข. ด้านการคำนวณต้นทุนผลิต				
9. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการคำนวณต้นทุน ผลิตมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.16	.546	มาก	5
10. โครงสร้างและการมอบหมายงานในการคำนวณ ต้นทุนผลิต มีความชัดเจน	4.24	.703	มาก	2
11. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การคำนวณต้นทุนผลิตมีความเพียงพอ	4.23	.696	มาก	3

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
12. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการคำนวณ ต้นทุนผลผลิตมีความเพียงพอ	4.17	.661	มาก	4
13. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้าน การคำนวณต้นทุนผลผลิตมีครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	4.09	.628	มาก	6
14. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.09	.626	มาก	6
15. กระบวนการในการคำนวณต้นทุนผลผลิต ในหน่วยงานเป็นระบบและมีความเชื่อถือได้	4.09	.587	มาก	6
16. การรายงานข้อมูลต้นทุนกิจกรรมและต้นทุน ผลผลิตถูกต้องและครอบคลุมทุกภารกิจ	4.51	.519	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.20	.494	มาก	7
ค. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง				
17. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้าง มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.30	.738	มาก	6
18. โครงสร้างและการมอบหมายงานด้านการจัดซื้อ จัดจ้างมีความชัดเจน	4.25	.654	มาก	7
19. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบ ด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ	4.33	.758	มาก	3
20. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดระบบ การจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ	4.36	.553	มาก	2
21. การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศด้าน การจัดซื้อจัดจ้างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.23	.631	มาก	8
22. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	4.31	.729	มาก	5
23. การวางแผนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างจัดทำ อย่างเป็นระบบและชัดเจน	4.33	.623	มาก	3

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
24. การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์มีคุณภาพ ตรงตามเวลา เป็นไปตามความต้องการและมีความประหยัด	4.39	.637	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.31	.494	มาก	5
ง. ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ				
25. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารการเงิน และการควบคุมงบประมาณมีความชัดเจนและ สามารถปฏิบัติได้	4.32	.621	มาก	6
26. โครงสร้างและการมอบหมายงานการบริหาร การเงินและการควบคุมงบประมาณ มีความชัดเจน	4.25	.596	มาก	7
27. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีความเพียงพอ	4.41	.747	มาก	2
28. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการบริหาร การเงินและการควบคุมงบประมาณมีความ เพียงพอ	4.34	.748	มาก	5
29. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้าน การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.41	.655	มาก	2
30. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.40	.526	มาก	4
31. กระบวนการในการบริหารการเงินและการ ควบคุมงบประมาณในหน่วยงานเป็นระบบ และมีความเชื่อถือได้	4.43	.643	มาก	1
32. การใช้เงินในแต่ละกิจกรรมตรงตามแผน ที่กำหนดไว้	4.33	.625	มาก	6

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
รวมเฉลี่ย	4.36	.532	มาก	2
จ. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน				
33. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.23	.589	มาก	7
34. โครงสร้างและการมอบหมายงานการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความชัดเจน	4.32	.726	มาก	4
35. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความเพียงพอ	4.27	.724	มาก	6
36. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความเพียงพอ	4.20	.724	มาก	8
37. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.37	.555	มาก	3
38. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.32	.759	มาก	4
39. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้	4.45	.644	มาก	2
40. ข้อมูลทางการเงินมีการเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ	4.52	.518	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.33	.548	มาก	4
ฉ. ด้านการบริหารสินทรัพย์				
41. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.42	.642	มาก	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
42. โครงสร้างและการมอบหมายงาน ด้านการบริหาร สินทรัพย์ มีความชัดเจน	4.37	.639	มาก	4
43. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำ ระบบด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความเพียงพอ	4.24	.596	มาก	8
44. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการบริหาร สินทรัพย์ มีความเพียงพอ	4.33	.742	มาก	6
45. การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศด้าน การบริหารสินทรัพย์ ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.40	.686	มาก	3
46. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการบริหารสินทรัพย์ เป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.31	.729	มาก	7
47. การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์จัดทำ อย่างเป็นระบบและชัดเจน	4.36	.631	มาก	5
48. การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของหน่วยงาน มีความคุ้มค่า	4.44	.644	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.36	.569	มาก	2
ช. ด้านการตรวจสอบภายใน				
49. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการตรวจสอบภายใน มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.35	.569	มาก	7
50. โครงสร้างและการมอบหมายงานด้าน การตรวจสอบภายในมีความชัดเจน	4.43	.671	มาก	5
51. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ ด้านการตรวจสอบภายในมีความเพียงพอ	4.48	.536	มาก	2
52. วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการตรวจสอบ ภายใน มีความเพียงพอ	4.39	.636	มาก	6
53. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้าน การตรวจสอบภายใน มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	4.35	.629	มาก	7

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
53. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้าน การตรวจสอบภายใน มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	4.47	.518	มาก	3
54. การจัดทำแผนการตรวจสอบภายในระยะยาว และแผนประจำปีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.45	.644	มาก	4
55. การตรวจสอบภายในเป็นไปตามแผนที่วางไว้ และมีการรายงานผลการตรวจสอบตามกำหนด	4.52	.518	มากที่สุด	1
56. การตรวจสอบภายใน การควบคุมการปฏิบัติงาน ที่มุ่งเน้นผลงานและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นไปอย่างมีระบบ				
รวมเฉลี่ย	4.43	.493	มาก	1
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.32	.482	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และรายข้อ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ด้านการวางแผนงบประมาณ มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และ
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีความต้องการสูงสุดคือข้อ 2 ที่ว่า “โครงสร้างและ
การมอบหมายงานในการจัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF มีความชัดเจน” ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาคือ
ข้อ 3 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF มีความเพียงพอ”
($\bar{X} = 4.37$) และข้อ 6 ที่ว่า “การนำข้อมูลการประเมินตนเองและการวิเคราะห์สภาพงานมาใช้
ในการวางแผนงบประมาณ” ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือข้อ 4
ที่ว่า “การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศการวางแผนงบประมาณครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน”
($\bar{X} = 4.07$)

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความต้องการอยู่ในระดับมาก นอกจากข้อ 16 ที่ว่า “การรายงานข้อมูลต้นทุนกิจกรรมและต้นทุนผลผลิตถูกต้องและครอบคลุมทุกภารกิจ” มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$)

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีความต้องการสูงสุดคือข้อ 16 ที่ว่า “การรายงานข้อมูลต้นทุนกิจกรรมและต้นทุนผลผลิตถูกต้องและครอบคลุมทุกภารกิจ” ($\bar{x} = 4.51$) รองลงมาคือข้อ 10 ที่ว่า “โครงสร้างและการมอบหมายงานในการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีความชัดเจน” ($\bar{x} = 4.24$) และข้อ 11 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 4.23$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือข้อ 13 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีครบถ้วน” ข้อ 14 ที่ว่า “การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ” และข้อ 15 ที่ว่า “กระบวนการในการคำนวณต้นทุนผลผลิตในหน่วยงานเป็นระบบและมีความเชื่อถือได้” ($\bar{x} = 4.09$)

ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง มีความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีความต้องการสูงสุดคือข้อ 24 ที่ว่า “การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ มีคุณภาพ ตรงตามเวลา เป็นไปตามความต้องการและมีความประหยัด” ($\bar{x} = 4.39$) รองลงมาคือข้อ 20 ที่ว่า “วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 4.36$) และข้อ 19 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 4.33$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือข้อ 21 ที่ว่า “การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศด้านการจัดซื้อจัดจ้างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” ($\bar{x} = 4.23$)

ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีความต้องการสูงสุดคือข้อ 31 ที่ว่า “กระบวนการในการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณในหน่วยงานเป็นระบบและมีความเชื่อถือได้” ($\bar{x} = 4.43$) รองลงมาคือข้อ 29 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” และข้อ 27 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความเพียงพอ”

($\bar{x} = 4.41$) ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือข้อ 26 ที่ว่า “โครงสร้างและการมอบหมายงาน การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความชัดเจน” ($\bar{x} = 4.25$)

ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความต้องการอยู่ในระดับมาก นอกจากข้อ 40 ที่ว่า “ข้อมูลทางการเงินมีการเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ” มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีความต้องการสูงสุดคือข้อ 40 ที่ว่า “ข้อมูลทางการเงิน มีการเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ” ($\bar{x} = 4.52$) รองลงมาคือ ข้อ 39 ที่ว่า “การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้” ($\bar{x} = 4.45$) และข้อ 37 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน มีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” ($\bar{x} = 4.37$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือข้อ 36 ที่ว่า “วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน มีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 4.20$)

ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีความต้องการสูงสุดคือข้อ 48 ที่ว่า “การใช้ประโยชน์ จากสินทรัพย์ของหน่วยงานมีความคุ้มค่า” ($\bar{x} = 4.44$) รองลงมาคือข้อ 41 ที่ว่า “นโยบายและ แนวปฏิบัติด้านการบริหารสินทรัพย์มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้” ($\bar{x} = 4.42$) และข้อ 45 ที่ว่า “การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศด้านการบริหารสินทรัพย์ ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” ($\bar{x} = 4.40$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือข้อ 43 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 4.24$)

ด้านการตรวจสอบภายใน มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความต้องการอยู่ในระดับมาก นอกจากข้อ 56 ที่ว่า “การตรวจสอบภายใน การควบคุมการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลงานและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นไปอย่างมีระบบ” มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีความต้องการสูงสุดคือข้อ 56 ที่ว่า “การตรวจสอบภายใน การควบคุมการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลงาน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นไปอย่างมีระบบ” ($\bar{x} = 4.52$) รองลงมาคือข้อ 51 ที่ว่า “การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบด้านการตรวจสอบภายในมีความเพียงพอ” ($\bar{x} = 4.48$) และข้อ 54 ที่ว่า “การจัดทำแผนการตรวจสอบ ภายในในระยะยาวและแผนประจำปีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ” ($\bar{x} = 4.47$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มี

ความต้องการน้อยที่สุดคือข้อ 49 ที่ว่า “นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการตรวจสอบภายใน มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้” และข้อ 53 ที่ว่า “การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการตรวจสอบภายใน มีความครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน” ($\bar{x} = 4.35$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา ซึ่งจะปรากฏผลดังตาราง 6 ถึง ตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	2.60	.589	2.55	.619	.536	.593
2. ด้านการคำนวณต้นทุน ผลผลิต	2.52	.523	2.46	.581	.727	.468
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง	2.41	.450	2.45	.386	.520	.603
4. ด้านการบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ	2.38	.420	2.43	.315	.851	.396
5. ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน	2.33	.538	2.32	.475	.114	.910
6. ด้านการบริหารสินทรัพย์	2.43	.505	2.42	.471	.093	.926
7. ด้านการตรวจสอบภายใน	2.43	.466	2.42	.474	.166	.868
รวมเฉลี่ย	2.44	.399	2.44	.345	.117	.907

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่บริหารระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น
ผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา เป็นรายด้าน
และรายข้อ

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ก. ด้านการวางแผนงบประมาณ						
1. นโยบายและแนวปฏิบัติ ด้านการวางแผน งบประมาณมีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้	2.95	.836	2.90	.845	.437	.663
2. โครงสร้างและการมอบหมาย งานในการจัดทำแผนกลยุทธ์ และ MTEF มีความชัดเจน	2.74	.635	2.73	.611	.161	.873
3. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำแผน กลยุทธ์และ MTEF มีความ เพียงพอ	2.52	.634	2.46	.625	.652	.515
4. การจัดทำฐานข้อมูลและ สารสนเทศการวางแผน งบประมาณครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน	2.78	1.016	2.75	1.027	.267	.790
5. การเชื่อมโยงข้อมูล การวางแผนงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	2.64	.877	2.56	.915	.646	.519
6. การนำข้อมูลการประเมิน ตนเองและการวิเคราะห์ สภาพงานมาใช้ในการวางแผน งบประมาณ	2.14	.890	2.05	.899	.662	.508

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
7. การจัดทำ MTEF สามารถ รองรับการจัดทำแผน ปฏิบัติการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	2.61	1.150	2.59	1.219	.108	.914
8. ผู้บริหารและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ และ MTEF ในทุกขั้นตอน	2.39	.855	2.37	.849	.129	.898
รวมเฉลี่ย	2.60	.589	2.55	.619	.536	.593
ข. ด้านการคำนวณต้นทุน ผลิต						
9. นโยบายและแนวปฏิบัติ ด้านการคำนวณต้นทุน ผลิตมีความชัดเจนและ สามารถปฏิบัติได้	2.62	.841	2.61	.831	.072	.943
10. โครงสร้างและ การมอบหมายงาน ในการคำนวณต้นทุนผลิต มีความชัดเจน	2.57	1.078	2.47	1.135	.608	.544
11. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การคำนวณต้นทุนผลิต มีความเพียงพอ	2.66	.860	2.59	.949	.532	.595
12. วงเงินงบประมาณสนับสนุน ด้านการคำนวณต้นทุน ผลิตมีความเพียงพอ	2.49	.734	2.44	.749	.506	.613

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
13. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	2.64	.791	2.54	.773	.841	.401
14. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	2.41	.674	2.41	.646	.008	.994
15. กระบวนการในการคำนวณต้นทุนผลผลิตในหน่วยงานเป็นระบบและมีความเชื่อถือได้	2.37	.728	2.32	.600	.507	.613
16. การรายงานข้อมูลต้นทุนกิจกรรมและต้นทุนผลผลิตถูกต้องและครอบคลุมทุกภารกิจ	2.36	.829	2.29	.832	.621	.535
รวมเฉลี่ย	2.52	.523	2.46	.581	.727	.468
ก. ด้านการจักระบบการจัดซื้อจัดจ้าง						
17. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.08	.649	2.10	.662	.239	.811
18. โครงสร้างและ การมอบหมายงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความชัดเจน	2.52	.871	2.49	.935	.230	.818

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
19. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำ ระบบด้านการจัดซื้อจัดจ้าง มีความเพียงพอ	2.51	.744	2.44	.726	.645	.520
20. วงเงินงบประมาณสนับสนุน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อ จัดจ้างมีความเพียงพอ	2.58	.698	2.73	.520	1.572	.117
21. การจัดทำฐานข้อมูลและ สารสนเทศด้านการจัดซื้อ จัดจ้างครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน	2.32	.628	2.41	.561	.927	.355
22. การเชื่อมโยงข้อมูลด้าน การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ	2.23	.660	2.27	.552	.444	.685
23. การวางแผนเกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้างจัดทำอย่างเป็น ระบบและชัดเจน	2.38	.671	2.42	.563	.413	.680
24. การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์มี คุณภาพ ตรงตามเวลาเป็นไป ตามความต้องการและ มีความประหยัด	2.46	.662	2.58	.568	1.247	.213
รวมเฉลี่ย	2.41	.450	2.45	.386	.520	.603
ง. ด้านการบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ						

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
25. นโยบายและแนวปฏิบัติด้าน การบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ มีความชัดเจนและสามารถ ปฏิบัติได้	2.08	.649	2.10	.662	.239	.811
26. โครงสร้างและการ มอบหมายงานการบริหาร การเงินและการควบคุม งบประมาณมีความชัดเจน	2.57	.814	2.61	.810	.313	.755
27. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ มีความเพียงพอ	2.55	.747	2.58	.700	.203	.840
28. วงเงินงบประมาณสนับสนุน ด้านการบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ มีความเพียงพอ	2.38	.612	2.41	.561	.252	.801
29. การจัดทำระบบข้อมูลและ สารสนเทศด้านการบริหาร การเงินและการควบคุม งบประมาณมีครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน	2.50	.640	2.64	.517	1.593	.112

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
30. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	2.40	.711	2.42	.675	.234	.815
31. กระบวนการในการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณในหน่วยงานเป็นระบบและมีความเชื่อถือได้	2.35	.692	2.41	.561	.579	.563
32. การใช้เงินในแต่ละกิจกรรมตรงตามแผนที่กำหนดไว้	2.23	.620	2.31	.500	.823	.411
รวมเฉลี่ย	2.38	.420	2.43	.315	.851	.396
จ. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน						
33. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.35	.739	2.39	.616	.376	.707
34. โครงสร้างและการมอบหมายงานการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความชัดเจน	2.41	.936	2.10	.923	.254	.800

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
35. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงาน มีความเพียงพอ	2.18	.738	2.24	.678	.500	.617
36. วงเงินงบประมาณสนับสนุน ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน มีความเพียงพอ	2.29	.765	2.29	.720	.022	.982
37. การจัดทำระบบข้อมูลและ สารสนเทศด้านการรายงาน ทางการเงินและผลการ ดำเนินงานมีครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน	2.51	.769	2.51	.751	.026	.980
38. การเชื่อมโยงข้อมูลด้าน การรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงานเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	2.29	.749	2.20	.689	.784	.434
39. การรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงานเป็นไป ตามแผนที่กำหนดไว้	2.31	.630	2.29	.589	.238	.812
40. ข้อมูลทางการเงินมีการ เผยแพร่ให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ	2.55	.743	2.50	.774	.202	.840

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
รวมเฉลี่ย	2.33	.538	2.32	.475	.114	.910
จ. ด้านการบริหารสินทรัพย์						
41. นโยบายและแนวปฏิบัติด้าน การบริหารสินทรัพย์ มีความ ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.12	.658	2.07	.621	.566	.572
42. โครงสร้างและ การมอบหมายงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความชัดเจน	2.42	.827	2.34	.779	.710	.478
43. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำ ระบบด้านการบริหาร สินทรัพย์ มีความเพียงพอ	2.49	1.019	2.53	1.006	.212	.832
44. วงเงินงบประมาณสนับสนุน ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความเพียงพอ	2.42	.789	2.31	.701	1.021	.308
45. การจัดทำฐานข้อมูลและ สารสนเทศด้านการบริหาร สินทรัพย์ ครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน	2.49	.808	2.49	.751	.025	.980
46. การเชื่อมโยงข้อมูลด้าน การบริหารสินทรัพย์เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	2.22	.735	2.22	.671	.050	.960
47. การวางแผนเกี่ยวกับ การบริหารสินทรัพย์จัดทำ อย่างเป็นระบบและชัดเจน	2.57	.688	2.64	.637	.798	.426

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
48. การใช้ประโยชน์จาก สินทรัพย์ของหน่วยงาน มีความคุ้มค่า	2.69	.634	2.78	.589	.946	.345
รวมเฉลี่ย	2.43	.505	2.42	.471	.093	.926
ช. ด้านการตรวจสอบภายใน						
49. นโยบายและแนวปฏิบัติด้าน การตรวจสอบภายในมีความ ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	2.36	.655	2.37	.584	.115	.909
50. โครงสร้างและ การมอบหมายงานด้าน การตรวจสอบภายใน มีความชัดเจน	2.29	.666	2.24	.567	.610	.542
51. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ ด้านการตรวจสอบภายใน มีความเพียงพอ	2.49	.686	2.56	.623	.669	.504
52. งบประมาณประมาณสนับสนุน ด้านการตรวจสอบภายใน มีความเพียงพอ	2.19	.794	2.15	.805	.315	.753
53. การจัดทำระบบข้อมูลและ สารสนเทศด้านการ ตรวจสอบภายใน มี ความครบถ้วน และเป็น ปัจจุบัน	2.18	.730	2.20	.714	.249	.804

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
54. การจัดทำแผนการตรวจสอบภายในระยะยาวและแผนประจำปีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	2.39	.911	2.51	.935	.909	.364
55. การตรวจสอบภายในเป็นไปตามแผนที่วางไว้และมีการรายงานผลการตรวจสอบตามกำหนด	2.86	.802	2.75	.822	.988	.324
56. การตรวจสอบภายในการควบคุมการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลงานและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเป็นไปอย่างมีระบบ	2.68	.969	2.58	.932	.743	.458
รวมเฉลี่ย	2.43	.466	2.42	.474	.166	.868
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	2.44	.399	2.44	.345	.117	.907

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่บริหารสถานศึกษาระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ และด้านการตรวจสอบภายใน ทั้งโดยรวม และรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ	4.21	.611	4.20	.597	.168	.867
2. ด้านการคำนวณต้นทุน ผลผลิต	4.20	.503	4.18	.460	.221	.825
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง	4.31	.495	4.31	.500	.081	.936
4. ด้านการบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ	4.37	.563	4.33	.524	.400	.690
5. ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน	4.34	.553	4.32	.535	.203	.839
6. ด้านการบริหารสินทรัพย์	4.36	.573	4.34	.560	.311	.756
7. ด้านการตรวจสอบภายใน	4.43	.494	4.42	.497	.106	.915
รวมเฉลี่ย	4.32	.486	4.30	.472	.239	.812

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่บริหารสถานศึกษาระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้งโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา
เป็นรายด้านและรายข้อ

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ก. ด้านการวางแผนงบประมาณ						
1. นโยบายและแนวปฏิบัติด้าน การวางแผน งบประมาณมีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้	4.32	.754	4.15	.784	.726	.468
2. โครงสร้างและการมอบหมาย งานในการจัดทำแผนกลยุทธ์ และ MTEF มีความชัดเจน	4.45	.657	4.37	.740	.782	.355
3. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำแผน กลยุทธ์และ MTEF มีความเพียงพอ	4.36	.840	4.39	.810	.238	.812
4. การจัดทำฐานข้อมูลและ สารสนเทศการวางแผน งบประมาณครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน	4.06	.654	4.07	.666	.033	.973
5. การเชื่อมโยงข้อมูล การวางแผนงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.10	.804	4.15	.827	.461	.645
6. การนำข้อมูลการประเมิน ตนเองและการวิเคราะห์ สภาพงานมาใช้ในการ วางแผนงบประมาณ	4.24	.766	4.22	.767	.174	.862

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
7. การจัดทำ MTEF สามารถ รองรับการจัดทำแผน ปฏิบัติการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	4.16	.684	4.14	.655	.208	.836
8. ผู้บริหารและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF ในทุกชั้นตอน	4.11	.659	4.10	.635	.091	.928
รวมเฉลี่ย	4.21	.611	4.20	.597	.168	.867
ข. ด้านการคำนวณต้นทุน ผลผลิต						
9. นโยบายและแนวปฏิบัติด้าน การคำนวณต้นทุน ผลผลิตมีความชัดเจนและ สามารถปฏิบัติได้	4.16	.552	4.17	.530	.076	.940
10. โครงสร้างและ การมอบหมายงาน ในการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีความชัดเจน	4.24	.711	4.24	.678	.060	.952
11. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การคำนวณต้นทุนผลผลิต มีความเพียงพอ	4.23	.705	4.20	.664	.246	.806
12. วงเงินงบประมาณสนับสนุน ด้านการคำนวณต้นทุน ผลผลิตมีความเพียงพอ	4.17	.663	4.15	.638	.196	.845

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
13. การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.10	.638	4.07	.583	.301	.763
14. การเชื่อมโยงข้อมูลด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.09	.633	4.08	.596	.030	.976
15. กระบวนการในการคำนวณต้นทุนผลผลิตในหน่วยงานเป็นระบบและมีความเชื่อถือได้	4.10	.584	4.07	.612	.366	.715
16. การรายงานข้อมูลต้นทุนกิจกรรมและต้นทุนผลผลิตถูกต้องและครอบคลุมทุกภารกิจ	4.51	.516	4.49	.537	.291	.771
รวมเฉลี่ย	4.20	.503	4.18	.460	.221	.852
ค. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง						
17. นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.30	.741	4.25	.733	.469	.639

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
18. โครงสร้างและ การมอบหมายงานด้าน การจัดซื้อจัดจ้างมีความ ชัดเจน	4.25	.652	4.22	.671	.324	.746
19. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำ ระบบด้านการจัดซื้อจัดจ้าง มีความเพียงพอ	4.33	.756	4.32	.776	.045	.964
20. วงเงินงบประมาณสนับสนุน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อ จัดจ้างมีความเพียงพอ	4.36	.554	4.37	.554	.194	.846
21. การจัดทำฐานข้อมูลและ สารสนเทศด้านการจัดซื้อ จัดจ้างครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน	4.22	.632	4.25	.632	.412	.681
22. การเชื่อมโยงข้อมูลด้าน การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ	4.31	.731	4.34	.734	.294	.769
23. การวางแผนเกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้างจัดทำอย่างเป็น ระบบและชัดเจน	4.32	.623	4.32	.628	.013	.990
24. การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์มี คุณภาพ ตรงตามเวลาเป็นไป ตามความต้องการและ มีความประหยัด	4.40	.639	4.36	.637	.471	.638
รวมเฉลี่ย	4.31	.495	4.31	.500	.081	.936

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ง. ด้านการบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ						
25. นโยบายและแนวปฏิบัติด้าน การบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ มีความชัดเจนและสามารถ ปฏิบัติได้	4.33	.624	4.29	.617	.433	.665
26. โครงสร้างและการ มอบหมายงานการบริหาร การเงินและการควบคุม งบประมาณมีความชัดเจน	4.25	.599	4.24	.597	.203	.840
27. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ มีความเพียงพอ	4.40	.750	4.41	.764	.035	.972
28. วงเงินงบประมาณสนับสนุน ด้านการบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ มีความเพียงพอ	4.34	.749	4.34	.757	.005	.996
29. การจัดทำระบบข้อมูลและ สารสนเทศด้านการบริหาร การเงินและการควบคุม งบประมาณมีครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน	4.43	.655	4.36	.663	.740	.460

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
30. การเชื่อมโยงข้อมูลด้าน การบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.40	.522	4.34	.545	.864	.398
31. กระบวนการในการบริหาร การเงินและการควบคุม งบประมาณในหน่วยงาน เป็นระบบและมีความเชื่อถือ ได้	4.43	.644	4.41	.646	.287	.774
32. การใช้เงินในแต่ละกิจกรรม ตรงตามแผนที่กำหนดไว้	4.34	.627	4.31	.623	.369	.712
รวมเฉลี่ย	4.37	.536	4.33	.524	.400	.690
จ. ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน						
33. นโยบายและแนวปฏิบัติด้าน การรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงาน มีความ ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.24	.592	4.20	.581	.425	.671
34. โครงสร้างและ การมอบหมายงาน การรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงาน มีความชัดเจน	4.32	.733	4.31	.701	.100	.920

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
35. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ การรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงาน มีความ เพียงพอ	4.27	.731	4.24	.703	.313	.755
36. วงเงินงบประมาณสนับสนุน ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน มีความเพียงพอ	4.19	.732	4.22	.696	.289	.773
37. การจัดทำระบบข้อมูลและ สารสนเทศด้านการรายงาน ทางการเงินและผล การดำเนินงานมีครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	4.37	.556	4.39	.558	.310	.757
38. การเชื่อมโยงข้อมูลด้าน การรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงาน เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	4.33	.761	4.29	.744	.356	.722
39. การรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงานเป็นไป ตามแผนที่กำหนดไว้	4.45	.645	4.42	.649	.268	.789
40. ข้อมูลทางการเงินมีการ เผยแพร่ให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ	4.53	.515	4.49	.539	.546	.586
รวมเฉลี่ย	4.34	.553	4.32	.535	.203	.839

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ฉ. ด้านการบริหารสินทรัพย์						
41. นโยบายและแนวปฏิบัติด้าน การบริหารสินทรัพย์ มีความ ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.43	.643	4.39	.644	.430	.668
42. โครงสร้างและ การมอบหมายงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความชัดเจน	4.38	.641	4.36	.637	.222	.824
43. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำ ระบบด้านการบริหาร สินทรัพย์ มีความเพียงพอ	4.24	.599	4.24	.597	.026	.979
44. งบประมาณประมาณสนับสนุน ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความเพียงพอ	4.34	.749	4.31	.725	.311	.756
45. การจัดทำฐานข้อมูลและ สารสนเทศด้านการบริหาร สินทรัพย์ ครบถ้วนและ เป็นปัจจุบัน	4.41	.687	4.37	.692	.381	.703
46. การเชื่อมโยงข้อมูลด้าน การบริหารสินทรัพย์เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	4.31	.732	4.31	.725	.064	.949
47. การวางแผนเกี่ยวกับ การบริหารสินทรัพย์จัดทำ อย่างเป็นระบบและชัดเจน	4.37	.634	4.34	.633	.327	.744

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
48. การใช้ประโยชน์จาก สินทรัพย์ของหน่วยงาน มีความคุ้มค่า	4.44	.645	4.41	.646	.369	.712
รวมเฉลี่ย	4.36	.573	4.34	.560	.311	.756
ข. ด้านการตรวจสอบภายใน						
49. นโยบายและแนวปฏิบัติด้าน การตรวจสอบภายในมีความ ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	4.34	.628	4.36	.637	.151	.880
50. โครงสร้างและ การมอบหมายงานด้าน การตรวจสอบภายใน มีความชัดเจน	4.43	.667	4.41	.698	.275	.783
51. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ ด้านการตรวจสอบภายใน มีความเพียงพอ	4.48	.530	4.47	.568	.009	.993
52. งบประมาณประมาณสนับสนุน ด้านการตรวจสอบภายใน มีความเพียงพอ	4.38	.637	4.37	.641	.121	.903
53. การจัดทำระบบข้อมูลและ สารสนเทศ ด้านการตรวจสอบภายใน มีความครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	4.35	.629	4.37	.641	.296	.768

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้นที่1-3		ช่วงชั้นที่3-4		t	ระดับนัยสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
54. การจัดทำแผนการตรวจสอบ ภายในระยะยาวและแผน ประจำปีเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.47	.515	4.47	.537	.041	.967
55. การตรวจสอบภายในเป็นไป ตามแผนที่วางไว้ และมีการรายงานผล การตรวจสอบตามกำหนด	4.45	.645	4.42	.649	.268	.789
56. การตรวจสอบภายใน การควบคุมการปฏิบัติงาน ที่มุ่งเน้นผลงานและการใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเป็นไป อย่างมีระบบ	4.53	.515	4.49	.537	.546	.586
รวมเฉลี่ย	4.43	.494	4.42	.497	.106	.915
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.32	.486	4.30	.472	.239	.812

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่บริหารสถานศึกษาระดับ
ช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น
ผลงานในด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านการจัดระบบ
การจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านรายงานทางการเงินและ
ผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ และด้านการตรวจสอบภายใน ทั้งโดยรวม และ
รายข้อ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ซึ่งปรากฏดังตาราง 10 ถึงตาราง 16 ดังนี้

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน

ข้อความ	SS	df	MS	F	ระดับนัยสำคัญ
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ					
ระหว่างกลุ่ม	2.514	2	1.257	3.621	.058
ภายในกลุ่ม	111.441	321	.347		
รวม	113.955	323			
2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต					
ระหว่างกลุ่ม	2.184	2	1.092	3.910	.203
ภายในกลุ่ม	89.651	321	.279		
รวม	91.834	323			
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง					
ระหว่างกลุ่ม	.001	2	.000	.003	.997
ภายในกลุ่ม	62.198	321	.194		
รวม	62.199	323			
4. ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ					
ระหว่างกลุ่ม	2.794	2	1.379	9.013*	.000
ภายในกลุ่ม	49.762	321	.155		
รวม	52.556	323			

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	SS	df	MS	F	ระดับนัยสำคัญ
5. ด้านการรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงาน					
ระหว่างกลุ่ม	2.280	2	1.140	4.199*	.016
ภายในกลุ่ม	87.155	321	.272		
รวม	89.435	323			
6. ด้านการบริหารสินทรัพย์					
ระหว่างกลุ่ม	3.009	2	1.505	6.268*	.002
ภายในกลุ่ม	77.665	321	.240		
รวม	80.074	323			
7. ด้านการตรวจสอบภายใน					
ระหว่างกลุ่ม	2.037	2	1.018	4.777*	.009
ภายในกลุ่ม	68.422	321	.213		
รวม	70.459	323			
รวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	1.520	2	.760	5.135*	.006
ภายในกลุ่ม	47.505	321	.148		
รวม	49.025	323			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโดยรวม แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต และด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารการเงิน และการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหาร

สินทรัพย์ และด้านการตรวจสอบภายใน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่าง เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารตามประสบการณ์เป็นรายคู่
โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ดังปรากฏ
ในตาราง 11 ถึง ตาราง 15

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการบริหารการเงินและ
การควบคุมงบประมาณ จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา เป็นรายคู่

ประสบการณ์	\bar{X}	น้อยกว่า 10 ปี	10 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		2.37	2.47	2.25
น้อยกว่า 10 ปี	2.26	-	0.18*	0.10
10 - 20 ปี	2.44	0.18*	-	0.28*
มากกว่า 20 ปี	2.16	0.10	0.28*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ คือ ประสบการณ์
น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปี และประสบการณ์ 10-20 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับ
ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการรายงานทางการเงินและ
ผลการดำเนินงาน จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา เป็นรายคู่

ประสบการณ์	\bar{X}	น้อยกว่า 10 ปี	10 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		2.37	2.47	2.25
น้อยกว่า 10 ปี	2.42	-	0.09	0.36*
10 - 20 ปี	2.34	0.09	-	0.27*
มากกว่า 20 ปี	2.06	0.36*	0.27*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน คือ ประสบการณ์
น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี และประสบการณ์ 10-20 ปีกับประสบการณ์มากกว่า
20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี
กับประสบการณ์ 10 - 20 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการบริหารสินทรัพย์
จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา เป็นรายคู่

ประสบการณ์	\bar{X}	น้อยกว่า 10 ปี	10 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		2.37	2.47	2.25
น้อยกว่า 10 ปี	2.34	-	0.14	0.19
10 - 20 ปี	2.47	0.14	-	0.33*
มากกว่า 20 ปี	2.15	0.19	0.33*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการบริหารสินทรัพย์ คือ ประสบการณ์ 10-20 ปีกับประสบการณ์
มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์
น้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ 10-20 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์
มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการตรวจสอบภายใน จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา เป็นรายคู่

ประสบการณ์	\bar{X}	น้อยกว่า 10 ปี	10 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		2.37	2.47	2.25
น้อยกว่า 10 ปี	2.34	-	0.13	0.12
10 - 20 ปี	2.47	0.13	-	0.26*
มากกว่า 20 ปี	2.21	0.12	0.26*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการตรวจสอบภายใน คือ ประสบการณ์ 10-20 ปีกับประสบการณ์ มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์ น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา เป็นรายกลุ่ม

ประสบการณ์	\bar{X}	น้อยกว่า 10 ปี	10 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		2.37	2.47	2.25
น้อยกว่า 10 ปี	2.37	-	0.10	0.12
10 - 20 ปี	2.47	0.10	-	0.23*
มากกว่า 20 ปี	2.25	0.12	0.23*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 เมื่อเปรียบเทียบรายกลุ่ม พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยรวม คือ ประสบการณ์ 10-20 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร
สถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน

ข้อความ	SS	df	MS	F	ระดับนัยสำคัญ
1. ด้านการวางแผนงบประมาณ					
ระหว่างกลุ่ม	.296	2	.148	.399	.671
ภายในกลุ่ม	118.972	321	.371		
รวม	119.268	323			
2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต					
ระหว่างกลุ่ม	.646	2	.323	1.324	.267
ภายในกลุ่ม	78.241	321	.244		
รวม	78.887	323			
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง					
ระหว่างกลุ่ม	.181	2	.090	.368	.692
ภายในกลุ่ม	78.741	321	.245		
รวม	78.922	323			
4. ด้านการบริหารการเงินและ การควบคุมงบประมาณ					
ระหว่างกลุ่ม	.212	2	.106	.372	.689
ภายในกลุ่ม	91.370	321	.285		
รวม	91.582	323			
5. ด้านการรายงานทางการเงินและ ผลการดำเนินงาน					
ระหว่างกลุ่ม	.363	2	.182	.603	.548
ภายในกลุ่ม	96.621	321	.301		
รวม	96.984	323			

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อความ	SS	df	MS	F	ระดับนัยสำคัญ
6. ด้านการบริหารสินทรัพย์					
ระหว่างกลุ่ม	.208	2	.104	.320	.726
ภายในกลุ่ม	104.378	321	.325		
รวม	104.587	323			
7. ด้านการตรวจสอบภายใน					
ระหว่างกลุ่ม	.025	2	.612	.050	.951
ภายในกลุ่ม	78.409	321	.244		
รวม	78.434	323			
รวมทุกด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	.255	2	.113	.484	.617
ภายในกลุ่ม	74.728	321	.233		
รวม	74.954	323			

จากตาราง 16 พบว่า ผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้งโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 ซึ่งปรากฏดังตาราง 17 ถึงตาราง 18 ดังนี้

ตาราง 17 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 - 4

ข้อความ	จำนวน (N = 156)	ร้อยละ
1. ครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	46	29.49
2. การจัดงบประมาณและการใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ทำให้งานไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้	35	22.44
3. รัฐจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาไม่เพียงพอทำให้การจัดการในงานอื่นๆ ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร	29	18.59
4. การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาและหน่วยงานยังไม่ชัดเจน	20	12.82
5. การมอบอำนาจการจัดการงบประมาณเมื่อนำสู่การปฏิบัติ จริ่งพบว่าไม่เป็นไปตามนโยบาย	14	8.97
6. การตรวจสอบภายในขาดความโปร่งใสและไม่เป็นปัจจุบัน	12	7.69

จากตาราง 17 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (ร้อยละ 29.49) การจัดงบประมาณและการใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ทำให้งานไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ (ร้อยละ 22.44) และรัฐจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาไม่เพียงพอทำให้การจัดการในงานอื่นๆ ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร (ร้อยละ 18.59)

ตาราง 18 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4

ข้อความ	จำนวน (N = 189)	ร้อยละ
1. ควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานบริหาร โดยตรง	41	21.69
2. รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษาหรือหน่วยงาน	35	18.52
3. การจัดทำแผนในการจัดการระบบงบประมาณต้องมีความชัดเจนและใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่วางไว้	28	14.81
4. ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้ผู้บริหารสถานศึกษา	23	12.17
5. ข้อมูลการจัดทำแผนงบประมาณในสารสนเทศของสถานศึกษาต้องเป็นข้อมูลที่เป็นจริง ตรวจสอบได้	19	10.05
6. ควรมอบอำนาจในการบริหารงบประมาณแก่ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างแท้จริงในทางปฏิบัติ	17	9.00
7. ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	14	7.41
8. ต้องการให้มีการอบรมเรื่องการวางแผนงบประมาณและแผนกลยุทธ์ทุกปี	12	6.35

จากตาราง 18 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานบริหาร โดยตรง (ร้อยละ 21.69) รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษาหรือหน่วยงาน (ร้อยละ 18.52) และการจัดทำแผนในการจัดการระบบงบประมาณต้องมีความชัดเจนและใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่วางไว้ (ร้อยละ 14.81)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 ที่บริหารสถานศึกษาต่างช่วงชั้นกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 ที่มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาดูกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 911 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 324 คน ตามตารางอัตราส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2541 : 114) แล้วสุ่มตามระดับช่วงชั้นของสถานศึกษา และสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษา 324 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 265 คน และในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 59 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของชุดปฏิบัติการจัดทำแผนกลยุทธ์และกรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง ของกรมสามัญศึกษา โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา และมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือให้นำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในสถานศึกษาในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามรายข้อ โดยทดสอบด้วย t -test กำหนดค่าสถิติที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกด้านสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานอยู่ระหว่าง 1.740-5.479 และค่าอำนาจจำแนกด้านความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานอยู่ระหว่าง 2.366 ถึง 9.539 เมื่อผ่านเกณฑ์ที่ต้องการแล้วทั้งหมด จึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เท่ากับ .9317 และ ค่าความเชื่อมั่นในด้านความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เท่ากับ .9896

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมนำแบบสอบถามด้วยตนเอง ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 เขต เพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 324 ฉบับ ได้รับคืน 324 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows (Statistical Package for the Social Sciences) และได้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดอันดับและเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 วิเคราะห์โดยใช้ t - test ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระแก่กัน (Independent Sample t - test) กำหนดค่าสถิติที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) กำหนดค่าสถิติที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage) จัดลำดับความสำคัญเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าคือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณ

ต้นทุนผลผลิต ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ และด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ มีสภาพปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการวางแผนงบประมาณมีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ รองลงมาคือ การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศการวางแผนงบประมาณครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และ โครงสร้างและการมอบหมายงานในการจัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF มีความชัดเจน ตามลำดับ

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีสภาพปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีความเพียงพอ รองลงมาคือ นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ และ การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง มีสภาพปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ รองลงมาคือ โครงสร้างและการมอบหมายงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความชัดเจน และ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ ตามลำดับ

ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีสภาพปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โครงสร้างและการมอบหมายงานการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความชัดเจน รองลงมาคือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความเพียงพอ และ การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีสภาพปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อมูลทางการเงินมีการเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ รองลงมาคือ การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานมีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ ตามลำดับ

ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีสภาพปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของหน่วยงานมีความคุ้มค่า รองลงมาคือ การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์จัดทำอย่างเป็นระบบและชัดเจน และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความเพียงพอ ตามลำดับ

ส่วนในด้านการตรวจสอบภายใน มีสภาพปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การตรวจสอบภายในเป็นไปตามแผนที่วางไว้และมีการรายงานผลการตรวจสอบตามกำหนด รองลงมาคือ การตรวจสอบภายใน การควบคุมการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลงานและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นไปอย่างมีระบบ และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบด้านการตรวจสอบภายใน มีความเพียงพอ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าคือ ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการวางแผนงบประมาณ และ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โครงสร้างและการมอบหมายงานในการจัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF มีความชัดเจน รองลงมาคือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำแผนกลยุทธ์และ MTEF มีความเพียงพอ และ การนำข้อมูลการประเมินตนเองและการวิเคราะห์สภาพงานมาใช้ในการวางแผนงบประมาณ ตามลำดับ

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การรายงานข้อมูลต้นทุนกิจกรรมและต้นทุนผลผลิตถูกต้องและครอบคลุมทุกภารกิจ รองลงมาคือ โครงสร้างและการมอบหมายงานในการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีความชัดเจน และการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีความเพียงพอ ตามลำดับ

ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง มีความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์มีคุณภาพ ตรงตามเวลา เป็นไปตามความต้องการและมีความประหยัด รองลงมาคือวงเงินงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ และ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดทำระบบด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความเพียงพอ ตามลำดับ

ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระบวนการในการบริหารการเงิน และการควบคุมงบประมาณในหน่วยงานเป็นระบบและมีความเชื่อถือได้ รองลงมาคือ การจัดทำ

ระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณมีความเพียงพอ ตามลำดับ

ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อมูลทางการเงินมีการเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจ ได้รับทราบ รองลงมาคือ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และ การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของหน่วยงานมีความคุ้มค่า รองลงมาคือ นโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารสินทรัพย์มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ และ การจัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศด้านการบริหารสินทรัพย์ ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

ส่วนในด้านการตรวจสอบภายใน มีความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การตรวจสอบภายใน การควบคุมการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลงาน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นไปอย่างมีระบบ รองลงมาคือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบด้านการตรวจสอบภายในมีความเพียงพอ และ การจัดทำแผนการตรวจสอบภายในระยะยาวและแผนประจำปีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทของการบริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต และด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ และด้านการตรวจสอบภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน โดยรวมและในรายด้านทั้ง 4 ด้าน จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) พบว่า ในด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปี และประสบการณ์ 10-20 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี และประสบการณ์ 10-20 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ในด้านการบริหารสินทรัพย์ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา 10-20 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน และในด้านการตรวจสอบภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา 10-20 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

6. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ทั้ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

7. ผลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนร่วมยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน 2) การจัดงบประมาณและการใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ทำให้งานไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ 3) รัฐจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาไม่เพียงพอทำให้การจัดการในงานอื่นๆ ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร 4) การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษาและหน่วยงานยังไม่ชัดเจน 5) การมอบอำนาจการจัดการ

งบประมาณเมื่อนำสู่การปฏิบัติ จึงพบว่าไม่เป็นไปตามนโยบาย และ6) การตรวจสอบภายในขาดความโปร่งใสและไม่เป็นปัจจุบัน

8. ผลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานบริหาร โดยตรง 2) รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษาหรือหน่วยงาน 3) การจัดทำแผนในการจัดการระบบงบประมาณต้องมีความชัดเจน และใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่วางไว้ 4) ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้ผู้บริหารสถานศึกษา 5) ข้อมูลการจัดทำแผนงบประมาณในสารสนเทศของสถานศึกษาต้องเป็นข้อมูลที่แท้จริง ตรวจสอบได้ 6) ควรมอบอำนาจในการบริหารงบประมาณแก่ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างแท้จริงในทางปฏิบัติ 7) ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและ 8) ต้องการให้มีการอบรมเรื่องการวางแผนงบประมาณและแผนกลยุทธ์ทุกปี

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1-4 มีประเด็นสำคัญควรนำมาอภิปราย ดังนี้

สภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในมาตรฐานการจัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน โดยสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณที่มีปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านการวางแผนงบประมาณซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนต์สวาสดิ์ เกษบุญชู (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของผู้บริหารระดับกลางและเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารระดับกลางและเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ มีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณูช ทองสุโขวงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการเงิน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาการดำเนินงานทางการเงินมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรา รัตดากร (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถาบันราชภัฏจันทรเกษม พบว่า ด้านการจัดทำงบประมาณมีสภาพ

การเตรียมความพร้อม ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการติดตาม ประเมินผลมีการเตรียมความพร้อม ในระดับน้อย

สภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณที่เป็นปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งให้ความสำคัญกับหน่วยงานของตนในการกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ อย่างเป็นระบบ ดีขึ้น มีการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ วัตถุประสงค์ของงาน แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาอยู่บ้างแต่ก็ไม่ถึงกับอยู่ในระดับมาก เพราะเป็นการจัดระบบ งบประมาณ ที่เริ่มนำมาใช้ในระยะเวลาไม่นาน การจัดระบบการกำกับติดตามก็ยังไม่ชัดเจนทำให้ สถานศึกษาหลายแห่งยังไม่รู้ทิศทางที่ชัดเจนแต่โดยภาพรวมก็ถือว่ามีความปัญหาน้อย เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ ในมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน พบว่า นโยบายและแนวปฏิบัติ ด้านการวางแผนงบประมาณมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ มีปัญหามากที่สุดจากทั้งหมด ทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร แสงภัทรเนตร (2537 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติตาม นโยบายให้ใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (รผก.) ของกองทัพบก พบว่า ปัจจุบันปัญหา ที่เป็นสาเหตุทำให้กองทัพบกไม่บรรลุผลสำเร็จในการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติมี 4 ประการ ได้แก่ ความไม่สมบูรณ์ของนโยบาย สำนักงานปลัดบัญชาการกองทัพบกขาดสมรรถนะในการทำ นโยบายฯ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติขาดอิสระและแรงจูงใจในการทำงาน และการขาดความร่วมมือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้เป็นเพราะว่า นโยบายการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยตรงต้องวิเคราะห์ให้เข้ากับกฎหมาย ตลอดจนการขาดการวางแผน ในการจัดระบบงบประมาณ ความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงบประมาณหรืออาจเน้น รายการการใช้จ่ายมากกว่ามุ่งความสำเร็จของผล (ผลผลิต ผลลัพธ์) ทำให้ผลที่ปรากฏจึงมีปัญหา ตามมาในระดับหนึ่ง

ความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความต้องการจัดระบบงบประมาณมากที่สุดคือ ด้านการตรวจสอบภายใน รองลงมาคือ ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ และ ด้านการบริหารสินทรัพย์ ผลวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โลเบอร์และวาร์เดน (Lauber and Warden. 1999 : 142) ที่ได้ศึกษาการเตรียมการนำระบบงบประมาณแบบใช้โรงเรียน เป็นฐานมาใช้ใน โรงเรียนในลอสแอนเจลิส ชิการ์โก และเดนเวอร์ พบว่า การใช้งบประมาณ ในโรงเรียนต้องมีการอบรมบุคลากรและมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ต้องมีความ โปร่งใส

ในการทำงาน ต้องมีความเข้าใจในการใช้ระบบงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานและต้องมีการช่วยเหลือทางเทคนิคจากภายนอก ที่ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการบริหารงบประมาณด้านการเงิน พัสดุ และทรัพย์สินต่างๆ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบงบประมาณเป็นอย่างดี การตรวจสอบจัดได้ว่าเป็นระบบการติดตามการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและส่งเสริมให้มีการควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีการจัดระบบควบคุม ติดตาม ตรวจสอบที่ได้ประสิทธิภาพแล้ว ด้านการบริหารการเงินการควบคุมงบประมาณตลอดจนการบริหารสินทรัพย์อื่นๆ ก็จะสามารถดำเนินการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ได้

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้นสถานศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละช่วงชั้น ได้ใช้รูปแบบแผนปฏิรูประบบบริหารราชการภาครัฐตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 เป็นต้นมา โดยปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามกรอบและทิศทางการบริหารงบประมาณตามกรอบของสำนักงบประมาณเดียวกัน โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งมีการกำหนดพันธกิจ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน/งาน/โครงการ อย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวัตถุประสงค์ของงานอย่างแท้จริง มีการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ เพื่อให้ได้ผลผลิต และเชื่อมโยงผลผลิตและผลลัพธ์เข้ากับเป้าหมายของนโยบายและวัตถุประสงค์ (สุพจน์ ทราชแก้ว, 2545 : 84) สถานศึกษาได้ดำเนินงานตามกระบวนการตั้งแต่การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การจัดการที่เน้นผลผลิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และที่สำคัญมีการวัดผลการดำเนินงาน โดยกำหนดหน่วยวัดและประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนสมบูรณ์สามารถนำมาใช้ได้จริงและเหมาะสมกับเวลา ดังนั้นผลจากการศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละช่วงชั้นจึงแสดงออกมาได้ในลักษณะคล้ายๆ กัน กรอบและทิศทางเดียวกัน อีกทั้งการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานยังไม่ได้ดำเนินการเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนเพียงพอ สภาพการดำเนินงานและปัญหาที่เกิดขึ้นก็อาจมีลักษณะคล้ายๆ กัน จึงเป็นผลให้การดำเนินการบริหารงบประมาณแต่ละช่วงชั้น ไม่แตกต่างกัน และยังคงคล้องกับงานวิจัยของ อูร์กนั โสมอินทร์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเงินการบัญชีของครูผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานของครูผู้ปฏิบัติในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน รวมทุกด้านมีระดับปัญหา ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสวาสน์ เกษบุญชู (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของผู้บริหารระดับกลาง และเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารระดับกลางและเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณมีทัศนะต่อปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามช่วงชั้นสถานศึกษา พบว่า มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้ เป็นเพราะว่า จากนโยบายการปฏิรูประบบบริหารการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545 ที่ต้องการให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งทางด้านการเงิน ด้านบุคลากรและการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในส่วนของการบริหารงบประมาณนั้น รัฐได้กำหนดแนวทางการบริหารงบประมาณแบบใหม่หรือที่เรียกว่าระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทำให้สถานศึกษาต่างๆ ต้องปรับระบบ จัดระบบการบริหารแบบใหม่โดยผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญที่จะนำองค์กรหรือหน่วยงานของตนไปสู่ความสำเร็จตามความคาดหวัง แต่เนื่องจากระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแนวทางการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน เพียงแต่เป็นนโยบายที่จะนำมาใช้ในสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องวางระบบให้ชัดเจนตั้งแต่การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามผลการใช้งบประมาณ สถานศึกษาในหลายๆ แห่งคำนึงถึงนโยบายนี้สำคัญ จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา พบว่า สภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อต้องการทราบว่ากลุ่มประสบการณ์ใดบ้างมีสภาพปัญหาแตกต่างกันจึงได้ทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) พบว่า ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปี และประสบการณ์ 10-20 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี และประสบการณ์ 10-20 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์

น้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ 10-20 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารสินทรัพย์ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา 10-20 ปี กับ ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปี และประสบการณ์ น้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ด้านการตรวจสอบ ภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา 10-20 ปี กับ ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์ 10-20 ปีและประสบการณ์ น้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สภาพปัญหาในการจัดการระบบงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาในด้าน ความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการตามระเบียบการบริหาร งบประมาณตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น มีการดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหลายปีทำให้เกิดความชำนาญหรือมีความบกพร่องน้อยที่สุด ดังนั้นสภาพการจ้ดระบบงบประมาณจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในส่วนของการบริหารและ การควบคุมงบประมาณ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การบริหารสินทรัพย์ และ การตรวจสอบภายใน สถานศึกษาได้ดำเนินการตามระบบบริหารงบประมาณแนวใหม่ยังมี ความไม่เข้าใจ ไม่ชัดเจนยังขาดความรู้เกี่ยวกับการจ้ดระบบการทำงานทำให้เกิดอุปสรรคปัญหา ตามมา ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา หรือประสบการณ์การทำงาน ของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากส่วนมากความรู้ความเข้าใจจะมีมากกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ดังนั้นความถึดเห็นในการจัดการระบบงบประมาณจึงมี ความคิดเห็น แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีสวัสดิ์ เกษบุญชู (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนกรางบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของผู้บริหารระดับกลาง และเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ พบว่า มีความคิดเห็น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหาร ระดับกลางที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็น ต่อการจัดทำงบประมาณและการอนุมัติงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการระบบ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ การบริหารสถานศึกษา ทั้ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัย

ปรากฏเช่นนี้ สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดงบประมาณ โดยให้ความสำคัญของการจัดระบบงบประมาณเกี่ยวกับการศึกษาไว้คือ ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา รวมทั้งด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินจากรัฐและทุกส่วนของสังคมนำมาใช้จัดการศึกษา สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของตนเอง (สีปนนท์ เกตุทัต. 2542 : 13) สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงนำนโยบายของรัฐ แนวทางการบริหารงบประมาณตามระเบียบการบริหารงบประมาณมาปฏิบัติ และยังกำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณด้วยตนเองเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งจึงได้วางแผนการจัดการงบประมาณในหน่วยงานของตน แต่เนื่องจากระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่นำมาใช้ในสถานศึกษาได้ไม่นาน กระบวนการต่างๆ เริ่มตั้งแต่การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การจัดการที่เน้นผลผลิตและผลลัพธ์ก็ยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนนักและยังไม่สามารถปฏิบัติได้ในหลายๆ เรื่องถึงแม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามาตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ระหว่าง 10-20 ปี หรือน้อยกว่า 10 ปี ก็ต้องจัดระบบบริหาร ในกรอบทิศทางเดียวกัน ดังนั้นความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา จึงมีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ จำรัส (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาระดับกลาง และผู้ปฏิบัติงานการเงินที่มีต่อการบริหารงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ใน 4 ด้านคือด้านการงบประมาณ ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการเบิกจ่ายและการเก็บรักษาเงิน ด้านการจัดทำบัญชี ผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารระดับกลางและผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเบิกจ่ายและการเก็บรักษาเงิน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามุริรัมย์ เขต 1-4 สามารถประมวลเป็นข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจงให้แก่คณะครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดระบบงบประมาณและการบริหารจัดการงบประมาณในสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาคควรให้คณะครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระบบ และตรวจสอบการใช้งบประมาณ

1.3 สถานศึกษาคควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา และผลงานของสถานศึกษาให้ชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยสภาพการดำเนินงานการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาวิจัยบทบาทหน้าที่ของคณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการงบประมาณในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

2.4 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2540). คู่มือการพัสดุ ปี พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2543). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์
สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2545). ชุดปฏิบัติการจัดทำแผนกลยุทธ์และกรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า
ระยะปานกลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541, ตุลาคม). "การพัฒนาโรงเรียนเป็นฐาน," วารสารวิชาการ.
1(10) : 56.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิต
การพิมพ์.
- ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ. (2544). มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles กับการจัดทำ
งบประมาณระบบใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชิดชัย มีคำ. (ม.ป.ป.). คู่มือปฏิบัติงานพัสดุ. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์.
- ณรงค์ สัจพันธ์ครจน. (2537). การจัดทำอนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดิน ทฤษฎีและปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : บพิตรการพิมพ์.
- เทศ แก้วกสิกรรม. (2539). การเงินโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- บวร ประพฤติดี. (2530). การบริหารการคลังและกระบวนการงบประมาณ. กรุงเทพฯ : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสาน หอมพลู. (2536). ปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินตามทัศนะของผู้บริหารและ
เจ้าหน้าที่ธุรการและการเงินโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พวงมณี ชัยเสรี. (2532). การศึกษาสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารกระบวนการ
งบประมาณของกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

- มนัสวาสดี เกษบุญชู. (2543). ปัญหาการปฏิบัติงานในกระบวนการงบประมาณแผ่นดินของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของผู้บริหารระดับกลางและเจ้าหน้าที่การเงิน และงบประมาณ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 10 - 12. กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- ศิริวัฒน์ จันทร์คลัง. (2534). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุใน สำนักงานศึกษานิเทศก์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. อัดสำเนา.
- สมควร แสงภัทรเนตร. (2537). การปฏิบัติตามนโยบายให้ใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (รผก.) ของกองทัพบก. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). ชลบุรี : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- สมใจ ชำรึกษา. (2546). ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติงานการเงินที่มีต่อการ บริหารงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยรามคำแหง. (ซีดี-รอม). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. แหล่งที่มา : ฐานข้อมูล วิทยานิพนธ์.
- สมพงษ์ เรียมritchมะดัน. (2539). ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดทำงบประมาณแบบแผนงาน/ โครงการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- ศิริวัฒน์ วรรณานนท์. (2544). ผลสัมฤทธิ์และผลกระทบของนโยบายการเงินของรัฐบาลไทยใน รอบทศวรรษ (พ.ศ. 2531-2540). วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการพัฒนา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- สุพจน์ ทราญแก้ว. (2545). การจัดการภาครัฐแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). การบริหารการเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา
ได้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- . (2545). การวางแผนงบประมาณ จากแนวคิดสู่แนวปฏิบัติระดับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์การศาสนา.
- อมรา รัตดากร. (2545). สภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
ของสถาบันราชภัฏจันทรเกษม. (ซีดี-รอม). วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม. แหล่งที่มา : ฐานข้อมูล
วิทยานิพนธ์.
- อรนุช ทองสุโขวงศ์. (2544). การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการเงินโรงเรียน
ประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. อัดสำเนา.
- อุรภัย โสมอินทร์. (2538). ปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของครูผู้ปฏิบัติงานการเงินและ
บัญชีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.
ปริญญาโท ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. อัดสำเนา.
- Black, W. C. (1983). "Financial Management in Arizona Public Community Colleges for
the Decade of the Eighties". (Online). Available : [http://wwwlib.Umi.com/
dissertations/fullcit:AAT1408510](http://wwwlib.Umi.com/dissertations/fullcit:AAT1408510)
- Burke, J. C. and Others. (2000). "Performance Funding and Budgeting An Emerging
Merger? The Fourth Annual Survey (2000)". (Online). Available : [http://wwwlib.
Umi.com/dissertations/fullcit:AAT1408510](http://wwwlib.Umi.com/dissertations/fullcit:AAT1408510)
- Eckstein, O. (1964). **Public Finance**. New Jersey : Prentice – hall.
- Lauber, D. & Warden, C. (1999). "Preparing for Decision – Making : training for Effective
School – based Budgeting in Los Angeles, Chicago and Denver". (Online). Available
: <http://wwwlib.Umi.com/dissertations/fullcit:AAT30422412>
- Lynch, T. D. (1979). **Public Budgeting in America**. New York : Prentice Hall.
- Siegel, D. and Others. (1998). "Evaluation of the Performance Driven Budget Initiative of
the New York City Board of Education. First Annual Report". (Online). Available
: <http://wwwlib.Umi.com/dissertations/fullcit:AAT1408510>

Sherwood, F. P. (1964). **The Management Approach to Budgeting**. Brussels : International Institute of Administrative Science.

Spiwak, R. S. (1986). "**Financial Management : Cash Management Practices in Florida Community College**". (Online). Available : [http : //wwwlib. Umi. com/ dissertations./ fullcit](http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit) : AAT 3044180

Wildavsky, A. (1964). **The Politics of the Budgetary Process**. Boston : Lith, Brown.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ ๖๔๖๒

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๙ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน นายกิตติศักดิ์ วิทยเดช

ด้วยนางปิณณฑร สิงห์ชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภาณุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ ๖๑๖๒

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๙ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน นายท่านอง วรรณโคตร

ด้วยนางปิ่นเพชร สิงห์ชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ ๖๑๖๒

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ ค้างคาวในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน นายประกิจ แฟมไรสง

ด้วยนางปัทมาพร สิงห์ชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ สิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื้อมกลาง)
อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ 04166.กอ / 2957

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1
ถนนสุรินทร์-ปราสาท อำเภอเมือง 32000

26 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอลาความอนุเคราะห์ที่ทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกโรง

ด้วยนางปิณณพร สิงห์ชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้า ในกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้แบบสอบถามก่อนที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัยกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

๗

(นายชอุ่ม กรไกร)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปฏิบัติหน้าที่
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1

กลุ่มอำนาจการ

โทร.044-511419 ต่อ 101

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ ๖๑๔๕๗

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ ค่ายลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑
ด้วยนางกันดารณ์ สิงห์ชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคณะหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยะภรณ์ ศิริภานุมาศ
เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื้อมกลาง)

อธิการบดี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ ๓ ๑๔๕๗

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรด ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒
ด้วยนางกันดารณ์ สิงหชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ
เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)

อธิการบดี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ ๖ ๑๔๕๗

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓

ด้วยนางกนกวรรณ สิงห์ชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ไกรวิทย์ เชื้อมกลาง)

อธิการบดี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ ๖๑๔๕๗

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาบัณฑิต เขต ๕

ด้วยนางกนกวรรณ ถึงหทัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาบัณฑิต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาดามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ติริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื้อมกลาง)

อธิการบดี สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร.๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ 04082/03182

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
50 ถนนอิสานบุรีรัมย์ 31000

10 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ด้วยนางกันตารณห์ สิงห์ชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงขอความร่วมมือจากท่านอำนวยความสะดวกและตอบแบบสอบถาม ตามความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

๒

(นายณรงค์ แผ้วพลสง)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปฏิบัติหน้าที่

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กลุ่มอำนาจการ

โทร. 0 4461 1402

ที่ ศธ 04083/ 1467

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
ถนนอำนวยการ อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ 31140

11 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัด

ด้วยนางกนกดาธรรม สังหชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ขอให้โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(กวี เฟิงศรี)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

กลุ่มอำนวยการ

งานบริหารทั่วไป โทร. 0 4467 1094

ที่ ศธ 04084/ 2323

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 31110

21 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ด้วยนางกนกดาพรรณ สิงห์ชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จึงขอความอนุเคราะห์ให้นางกนกดาพรรณ สิงห์ชัย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุพจน์ ใจเย็น)

ศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

งานบริหารทั่วไป

โทร. 0 4463 131

ที่ ศธ 04085/ 1724

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 31120

14 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ด้วยนางกนกวรรณ สิงห์ชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยะภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ขอความอนุเคราะห์ให้โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรศักดิ์ ศรีสว่างรัตน์)

ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

กลุ่มผู้อำนวยการ

กลุ่มประสานงาน

โทร. 0 4468 9445

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามทุกข้อ
โดยแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของท่านแต่ประการใด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ระดับช่วงชั้นในการบริหารสถานศึกษา () ระดับช่วงชั้นที่ 1-3
() ระดับช่วงชั้นที่ 3-4
2. ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา () น้อยกว่า 10 ปี
() 10-20 ปี
() มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการระบบงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

โดยกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีสภาพปัญหา/ความต้องการมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีสภาพปัญหา/ความต้องการมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีสภาพปัญหา/ความต้องการปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีสภาพปัญหา/ความต้องการน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีสภาพปัญหา/ความต้องการน้อยที่สุด

ภาคผนวก ง

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านสภาพปัญหา

ข้อที่	t-test for Equality of Means	
	t	Sig (2 - tailed)
P.001	5.172	.000
P.002	1.845	.407
P.003	2.009	.054
P.004	6.139	.000
P.005	5.158	.000
P.006	2.800	.009
P.007	5.479	.000
P.008	1.746	.687
P.009	3.166	.004
P.010	2.197	.036
P.011	2.534	.017
P.012	1.788	.218
P.013	1.203	.239
P.014	1.891	.391
P.015	1.920	.526
P.016	1.900	.601
P.017	2.806	.009
P.018	2.956	.006
P.019	1.075	.292
P.020	2.054	.461
P.021	2.843	.165
P.022	2.966	.262
P.023	2.966	.526
P.024	2.892	.247
P.025	3.228	.003

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านสภาพปัญหา

ข้อที่	t-test for Equality of Means	
	t	Sig (2 - tailed)
P.026	2.987	.006
P.027	2.840	.247
P.028	3.780	.001
P.029	1.855	.526
P.030	1.825	.079
P.031	2.214	.035
P.032	2.414	.134
P.033	1.847	.209
P.034	5.428	.000
P.035	4.427	.000
P.036	3.254	.003
P.037	2.910	.007
P.038	2.477	.020
P.039	1.876	.426
P.040	1.906	.410
P.041	1.740	.093
P.042	2.524	.136
P.043	3.238	.003
P.044	4.018	.000
P.045	2.488	.405
P.046	3.128	.176
P.047	2.727	.310
P.048	1.673	.105
P.049	2.066	.048
P.050	3.228	.003

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านสภาพปัญหา

ข้อที่	t-test for Equality of Means	
	t	Sig (2 – tailed)
P.051	2.245	.033
P.052	4.922	.000
P.053	3.024	.005
P.054	2.534	.017
P.055	2.984	.344
P.056	2.148	.443

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความต้องการ

ข้อที่	t-test for Equality of Means	
	t	Sig (2 - tailed)
N.001	6.148	.001
N.002	4.516	.000
N.003	4.288	.000
N.004	4.638	.000
N.005	5.733	.000
N.006	4.824	.000
N.007	4.525	.000
N. 008	4.995	.000
N.009	3.901	.000
N.010	4.922	.000
N.011	4.613	.000
N.012	3.666	.000
N.013	4.171	.000
N.014	3.850	.002
N.015	3.388	.002
N.016	4.752	.000
N.017	4.410	.000
N.018	2.366	.000
N.019	5.060	.006
N.020	5.896	.000
N.021	2.826	.000
N.022	2.910	.000
N.023	2.381	.002
N.024	6.198	.001
N.025	4.864	.000

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความต้องการ

ข้อที่	t-test for Equality of Means	
	t	Sig (2 – tailed)
N.026	3.536	.001
N.027	4.856	.000
N.028	7.333	.000
N.029	6.959	.000
N.030	4.025	.000
N.031	4.516	.000
N.032	5.461	.000
N.033	5.245	.000
N.034	5.060	.000
N.035	7.948	.000
N.036	6.735	.000
N.037	5.896	.000
N.038	5.579	.000
N.039	3.479	.002
N.040	3.347	.002
N.041	5.238	.000
N.042	4.638	.000
N.043	2.953	.000
N.044	6.200	.006
N.045	4.594	.000
N.046	5.579	.000
N.047	4.638	.000
N.048	3.479	.002
N.049	3.696	.001
N.050	5.238	.000

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความต้องการ

ข้อที่	t-test for Equality of Means	
	t	Sig (2 - tailed)
N.051	9.539	.000
N.052	4.133	.000
N.053	3.307	.003
N.054	9.539	.000
N.055	3.475	.002
N.056	3.347	.002

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยา
Buriram Rajabhat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านสภาพปัญหา

RELIABILITY Coefficients

N of Cases	= 30.0	N of Items	= 56
Alpha	= .9317		

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความต้องการ

RELIABILITY Coefficients

N of Cases	= 30.0	N of Items	= 56
Alpha	= .9896		

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

๒๑๖
35๕.๕๕
๑/3๕๕๗
๘.๑
2๑๕8

ชื่อ นางกันตารมภ์ สิงห์ชัย

วันเดือนปีเกิด 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2514

สถานที่เกิด บ้านเลขที่ 84 หมู่ 7 ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 84 หมู่ 7 ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31190

ตำแหน่งหน้าที่การงาน ข้าราชการครู (คศ.1) โรงเรียนพระครูพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2532 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์

พ.ศ. 2539 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2548 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์